

slovenska
DRŽAVA

FOR A FREE SLOVENIA

ZDAJ SOLZE VSTRAN!
ORODJE V DLAN!
DOM ZNOVA VSTATI MORA,
OJ DOM KRASAN,
TAKO PROSTRAN,
DA BO ZA VSE PROSTORA...

Simon Gregorčič

LETNIK XLII

JANUAR-FEBRUAR 1992

ŠT. 1. NO. 1

REPUBLIKA SLOVENIJA MEDNARODNO PRIZNANA!

samostojna slovenija 1991

SLOVENSKA DRŽAVA JE IN BO

Mednarodna diplomatska priznanja katere so doslej podelile slovenski državi razne države sveta, predvsem pa skupno priznanje dvanajstih držav Evropske skupnosti 15. januarja 1992 (od teh je Nemčija to storila že 23. decembra 1991), so odprli novi slovenski državi vrata v družbo držav sveta. Doslej so priznale slovensko državo vse sosednje države in skoraj vse evropske države. Ker je Slovenija evropska zemlja in ker ima največ gospodarskih odnošajev, trgovskih stikov, poslov s sosedi in z zapadnimi evropskimi državami, so priznanja sosedov in evropskih držav najnujnejša in najpomembnejša za novo slovensko državo.

Vstop Slovenije v mednarodno družbo in mednarodni svet in zaris Slovenije kot samostojne države na zemljevid sveta, sta z

dosedanjimi priznanji zagotovljena.

Evropskim državam sta se pridružili tudi Kanada in Avstralija. Priznanja ostalih držav sveta so sedaj le še vprašanje časa. Med državami, ki so že podelile svoje priznanje novi slovenski državi, pogrešamo Združene države Amerike. Združene države Amerike trmasto vztrajajo na nerealnih teoretičnih postavkah, ki so v konkretnem slovenskem primeru v popolnem protislovju z deklaracijami ameriške zunanje politike o podpiranju demokratičnih naporov in razvojev po svetu. Zavlačevanje diplomatskega priznanja od strani Združenih držav Amerike bi moglo zavirati vstop Slovenije v nekatere več ali manj pomembne mednarodne

DALJE NA STR. 2

slovenska DRŽAVA

FOR A FREE SLOVENIA

Subscription rates:
\$15.00 per year
\$ 1.50 single issue
Advertising: \$.45 per agata line

1987 - 1988
Member of Multilingual Press
Association of Ontario

Member of Canadian
Multilingual Press Federation

Owned and published monthly by Slovenian National Federation of Canada
Lastnik in izdajatelj Slovenska Narodna Zveza v Kanadi
646 Euclid Ave., Toronto, Ontario M6G 2T5
Edited by Editorial Board
Urejuje konzorcij Slovenske Države
Zastopnika:

Martin Duh
Calle 105, # 4311
1653 Villa Ballester
Argentina

Ludvik Jamnik
79 Watson Avenue
Toronto, Ontario
M6S 4E2
Canada

TELEPHONE & FAX #: (416)-766-4848

Letna naročnina: Za Kanado in ZDA \$15.00, za Argentino in Brazilijo po dogovoru,
Anglija, Avstrija, Avstralija, Francija in druge države \$12.00 U.S. Po letalski pošti po
dogovoru.

Za podpisane članke odgovarja pisec. Ni nujno, da bi se avtorjeva naziranja morala
skladati v celoti z mišljenjem uredništva in izdajatelja.

SLOVENSKA DRŽAVA nadaljevanje s str.

organizacije in ustanove ter preprečevati ali zavlačevati gospodarsko sodelovanje med obema državama. Priznanje Združenih držav Amerike ni več potrebno za mednarodno uveljavljanje Slovenije.

Slovenska država je danes že subjekt mednarodnega prava in ne le njegov predmet. Slovenija danes že postaja dejavnik v mednarodnem življenju in dogajanjih.

Mednarodno priznani slovenski državi podeljuje veljavno mednarodno pravo število pomembnih mednarodnih pravic, obenem pa nalaga tudi mednarodne dolžnosti. Osrednja pravica suverene države je pravica do enakosti z drugimi državami v vprašanju obstoja in glasovanja v mednarodnih pogajanjih in organizacijah. Seveda ne smemo zamenjati pravne enakosti z dejanskim političnim, gospodarskim, kulturnim in vojaškim vplivom posameznih držav, ki ga določajo predvsem velikost in gospodarska moč. Po mednarodnem pravu ima Slovenija enako pravico do obstoja in do ozemeljske celovitosti, kot jo ima npr. Nemčija. Nima pa in ne bo imela istega političnega, gospodarskega in vojaškega vpliva, kot ga ima velika Nemčija.

Slovenska država vstopa v družbo evropskih držav v času, ko Evropa išče skupne osnove, v času ko se Evropa združuje, v času ko misleci, sociologi, politologi in zgodovinarji razpravljajo o preživelem nacionalizmu, o preživelosti nacionalne države, o novih oblikah naddržavnosti in se vprašujejo o duhovnih in moralnih temeljih nove naddržavnosti, v času ko katoliška Cerkev poudarja skupen krščanski etos in je postavila za zaščitnike Evrope sv. Benedikta in sv. brata Cirila in Metoda. Nobenega dvoma ni, da pojem Evrope obsega veliko več kot pa zgolj geografski element. Spričo zgodovine 20. stoletja ni dvoma, da morajo Evropa in njeni narodi premagati ideologijo nacionalizma in pojem nacionalne države, kot so je prakticirali gotovi evropski narodi v 19. in sedanjem stoletju, predvsem z agresivnostjo, ekspanzionizmom, centralizmom in unitarizmom ter nasiljem večinskega naroda. Ni dvoma, da obstajajo narodi in narodna občestva, ki imajo vso pravico do obstoja obenem s pravico do svoje gospodarske baze in državno političnega aparata, države, da morajo braniti in ohranjati svojo individualnost in samobitnost, nekaj kar ne more nihče imenovati ekspanziven ali agresiven nacionalizem.

Če mineva doba nacionalne države, pa to še ne pomeni, da odmira tudi država kot ustanova. Pojem države, predvsem pojem državne suverenosti, bo dobil nov pomen in drugačen obseg. Kar bo izgubila država, bo verjetno prešlo na meddržavno evropsko organizacijo. V precejšnji meri se to že dogaja. Naddržavna

evropska organizacija pa v nobenem slučaju ne bi smela postati le brezdušen, birokratski podaljšek in izrodek nacionalne države in njenih pomankljivosti, nekaj, v kar se že nagiba. To bi moglo pripeljati Evropo v novo dobo nedemokratskega centralizma in avtoritarnosti. Nova Evropa bo res nova, če bo postala demokratična družina vseh svojih narodov.

Zgodovina Evrope je popolnoma različna od zgodovine Združenih držav Amerike.

V takšnih okoliščinah si je slovenski narod priboril svojo državo. Mislim, da smemo reči, da si jo je priboril "pet minut pred polnočjo", v času, ko se odpira nov svet in nastaja nova Evropa. Smo na pragu novega tisočletja in novega stoletja. Stoletje, ki se izteka, moremo označiti kot stoletje totalitarnih ideologij, stoletje totalitarizmov, fašizma, nacizma in komunizma, stoletje svetovnih vojsk in nasilij. Vse te groze so prizadele tudi naš narod, ki še ni premagal vseh strašnih posledic komunističnega totalitarizma in ga zaradi tega še vedno teže veliki gospodarski, socialni in politični problemi.

Nekaj let pred zadnjim desetletjem tega stoletja se je začelo razpadanje totalitarnega komunizma v masovnem obsegu v Evropi in po svetu. Postal je razvidno, da kot tak tudi v Sloveniji ne bo preživel. Odprla se je pot v bodočnost, v novo stoletje, pot v demokracijo, v spoštovanje neutajljivih človeških pravic, v spoštovanje zavarovanih pravic manjšine in v spoštovanje pravice do narodne samoodločbe.

Slovenci smo si ustvarili državo, da bi živeli in napredovali v demokratični politični ureditvi z vsemi državljanskimi pravicami, vključno s pravico do privatne lastnine in iniciative; da bi mogli ohranjati in braniti svojo narodno individualnost, ki je del naše človeškosti; da bi bili enakopravni z drugimi narodi; da bi sami odločali o svoji usodi; da bi imeli v svojih rokah orodja, ki jih imajo drugi evropski narodi ali pa vsaj dostop do njih. Slovenci si nismo ustvarili svojo državo zato, da bi na njenih mejah zgradili "kitajski zid", ampak zato, da bi se neposredno, kot Slovenci, odprli Evropi in svetu.

Slovenci smo si ustvarili državo zato, ker hočemo živeti. Življenje pa prinaša veselje in žalost, nalaga naloge in žrtve, v življenju je treba poznati cilje in pota, oboje je mnogokrat povezano s tveganjem, življenje zahteva razum in pogum. Življenje naroda je podobno življenju posameznika.

Slovenci smo si ustvarili državo po meri, ki jo narekuje čas. Slovenci sprejemamo nase bremena, ki jih ta država nalaga in tveganja, ki jih spremljajo. Prepričan sem, da smo se tokrat Slovenci pravilno odzvali izzivu časa. Trdno upam, da bomo Slovenci kos nalogam državotvornosti in da čaka slovenski narod lepša bodočnost. Zato pravim, da slovenska država je in bo!

Gornje razmišljanje in dva razmišljenja, objavljena v prejšnjih številkah "SLOVENSKE DRŽAVE" pod naslovoma: "Slovenska država je - Slovenske države ni" in "Slovenska država bo", skromno posvečam spominu pokojnega nosilca slovenske državne ideje, dr. Cirila Žebota in spominu neutrudnih urednikov "SLOVENSKE DRŽAVE", pokojnega Mirka Geratiča in pokojnega Vladimirja Mauka, katerim ni bilo dano, da bi doživeli uresničenje slovenske državne misli, kateri so posvetili vse svoje odraslo življenje.

Mate Roesmann

15. JANUAR 1992

Sporočilo je bilo poslano. Slovenija, svobodna že nekaj časa, je zdaj tudi mednarodno priznana.

O, Bog, ki si mi dal življenje in dočakati svobodno Slovenijo, hvala Ti!

Sanje in goreča ljubezen naših prednikov, naše upanje, se je uresničilo.

Tisoč tristo let smo čakali na ta dan. Naša molitev je bila uslišana - vrata svobode so odprta.

Temni in težki časi daljnih stoletij so prešli v svetlo luč današnjih dni.

Sonce sije in obseva vso našo svobodno Slovenijo, od visokih gora do sinjega morja, preko travnikov in livad, naših mest in vasi. Tisočera božja znamenja Ti kličejo: Bogu hvala! Tvoje ljudstvo Ti iz navdušenih in hvaležnih src poje zahvalo. Nenadoma se je blesteča svetloba iz sinjih višav razlila čez nas. Kdo je bolj srečen in hvaležen kot mi, Tvoji otroci. Saj če ne bi bilo tako, bi slovenski

DALJE NA STR. 6

We're looking for some ideas.

They can be big. Or they can be small. We welcome any idea you can think of for celebrating Canada's 125th anniversary in 1992.

A group called Canada 125 has been set up to help put your ideas into action all year long. Your event or activity could be local, regional or nation-wide. It should be non-partisan and apolitical, and should reflect one or more of the following themes:

1. The freedom, opportunity and personal security we enjoy as citizens; 2. a common concern for the environment; 3. the desire to

help one another; 4. our wish to get to know one another better; 5. our many achievements as Canadians.

While Canada 125 does not offer financial support for community events, we encourage partnerships between local business and community organizations to help fund and organize those events. We are communicating with the corporate sector in order to facilitate partnerships that can be a positive legacy for the future.

We also want to learn about the events

and activities you plan for your community so that we can share your ideas and experience with other Canadians.

Perhaps you already have or are planning an activity that fits the Canada 125 objectives. We would like your activity to become part of the program of Canada 125 events and projects that will be taking place across the country in 1992.

As the year unfolds, you'll be hearing more about how you can participate.

The future begins with you.

SLAVNOSTNI SLOVENSKI VEČER V TORONTU

Sredn 15. januarja 1992 je za slovenski narod začetek novih časov. Pol leta po razglasitvi samostojnosti, po kratkih, strahu in junaštva polnih vojnih dneh, je evropski svet sprejel v svojo skupnost državo Slovenijo.

Do kraja smo napolnili dvorano pri Brezmadežni. Blizu tisoč nas je bilo: narodne noše, folklorni plesalci, pevci, pevké in godba. Slavnostno razpoloženje so pomnožile zastave evropskih narodov. Nad odrom sta novo slovensko zastavo spremljali kanadska in papeška zastava. Na vidnem mestu smo opazili zastave Nemčije, Avstrije in Italije.

Pozdravljali smo prihajajoče goste, zastopnika kanadske vlade, torontskega nadškofa, rojaka, dr. Alojzija Ambrožiča. Mogočno so zadonele fanfare. Sredi množice je spreved z zastavo komaj našel pot po dvorani.

Program je vodil Peter Čekuta. Kanadsko himno je zapela Nežka Čekuta, slovensko pa zbor Odmev Slovenije. Župnik č. g. Plazar se s kratko molitvijo zahvali Bogu za današnji dan. S posebnim veseljem smo sprejeli pozdrav zastopnika nemške države, ki je prva

domač večer. Mnogo smo razpravljali o zadnjih dogodkih... Slovenija, dežela pod Triglavom, na križišču evropski potov, dežela pridnih, veselih ljudi je kot samostojna država, sedaj prvič zaznamovana na evropskem zemljevidu. Kakor ob velikem prazniku nam je bilo vsem lepo. Čestitali smo vseprek. Oglasila se je spet fantovska pesem Slovenija brez mej. Res, povsod, kjer žive Slovenci, kjer poje njih pesem in v njihovih družinah in skupnih domovih še niso tuje besede - Bog, mati, domovina - tam je naša Slovenija.

"Zastonj se trudijo zidarji, če Gospod ne zida hiše"... Od časov slovanskih apostolov Sv. Cirila in Metoda, dvanajst stoletij in čez, v vseh hudih in dobrih časih, je bil naš narod zvest krščanski veri. Iz vojne v vojno se niso zacelile rane in utihnile bolečine ljudstva. Božji hrami in Marijina svetišča širom naše domovine, so bila zavetišča v časih, ko je naš narod ostal brez voditeljev, ko je ostala Marija Pomagaj s svojim Sinom.... To spoznanje naj bo vodilo zdaj, ko se oblikuje nova slovenska država, ko postajajo stvarnost ideali tisočev Slovencev, ki so padli za pravo svobodo.

Del občinstva na proslavi.

g. Ivan Bizjak,
predsednik Zbora Občin Skupščine R.S.

priznala državo Slovenijo. Prevzvišeni dr. Alojzij Ambrožič, torontski nadškof, je v kratkem nagovoru izrazil veselje ob zaključku neverjetnih dogodkov za Slovenijo in Evropo v preteklem letu. Spregovoril je predsednik Vseslovenskega odbora, organizator večera, Stane Kranjc, za KSK France Habjan in za SKS pa Luka Jamnik. Ob spremljavi orkestra Zvoki Slovenije so nastopili člani plesne skupine Mladi glas in Nagelj. Mladi Slovenski fantje zapojejo par domoljubnih, Fantje na vasi pa korajžno zapojejo novo pesem Slovencev po svetu - Slovenija brez mej, - ki jo je uglasbil Jože Osana. Dekliška skupina Plamen, ki jo vodi Marija Ahačič-Pollak, se predstavi z živahnimi ljudskimi popevkami. Prešernovo Vrbo recitira dr. Tone Kačnik, domoljubno priložnostno pa Marija Ahačič-Pollak. Ta večer je bil z nami zastopnik Slovenske vlade in predsednik Zbora občin v slovenskem parlamentu, g. Ivan Bizjak. Prinesel je pozdrave domovine in zahvalo za vso moralno in finančno pomoč Sloveniji v preteklih dveh letih. S Prešernovo Zdravico smo zaključili uradni program. Ob domači kuhinji in baru se je razvil prijeten,

PREDSTAVNIK
FEDERATIVNE REPUBLIKE NEMČIJE

SLAVNOSTNI SLOVENSKI VEČER V TORONTO

Slovenska država je končni cilj, uspeh in krona dolgotrajnega dela, prizadevanja in žrtev mnogih Slovencev, ki so že v prejšnjem stoletju, skozi čase nadoblasti tujcev in južnih bratov ohranjali v našem narodu narodno zavest in željo po samostojnosti. Bili so prosvetljenci, duhovniki, pisatelji in pesniki, ki so naš jezik dvignili na raven visokokulturnih evropskih narodov. Bila je slovenska katoliška inteligenca, ki je začela gibanje za slovensko državo še predno je komunistična partija pod krinko OF vrgla med Slovence ljudstvo lažljivo geslo "smrt fašizmu, svoboda narodu" in pognala v trpljenje in smrt najlepši cvet naroda.

Današnje slavje je pogled v zgodovino, hvaležen in zvest spomin vseh žrtev za domovino, zahvala vsem, ki modro in pametno z božjo pomočjo gradijo novo Slovenijo, prijateljski pozdrav vsem ljudem dobre volje, ki resnično ljubijo slovenski narod.

Bog živi Slovenijo!

Anica Resnik

g.L.Jamnik, urednik "Slovenske Države" pozdravlja goste v imenu Slov.Kan.Sveta

Distinguished guests!

The most Rev. Dr. Aloysius M. Ambrozic, Archbishop of Toronto!

Ladies and Gentlemen!

The dates of Jan. 13th and Jan. 15th 1992, will remain in the mind of Slovenian nation always as the break, the line of separation, between our turbulent past and our uncertain, yet, hopefully, better future.

Following the disintegration of our Middle Ages - Carantania - our nation was only an object, an international reward, a booty, in one or another form, to our powerful neighbours. In spite of all that, our nation's consciousness became stronger, more and more convinced, that our survival as a nation, require a sovereign, internationally recognized Slovenian state.

With our nation's fulfilment of all conditions of the selfdetermination principles, we finally achieved international recognition.

With this solemn international juridical act, we, as a nation state, became the subject to international law, which gives us certain rights and obligations.

.....

Dragi Rojaki!

V zadnjih dobrih dveh letih je slovenski narod na svoji življenjski poti postavil pomembne mejnike: Majniško deklaracijo 89, aprilске, do neke mere svobodne volitve, ki so odstranile petinštiridesetih let trajajočo komunistično diktaturo, plebiscit, 25. junija 1991. pa proklamiral slovensko državnost. S temi zavestnimi političnimi dejanji je slovenski narod prestopil iz izrazito kulturnega na politično področje. Slovenski narod je v tem političnem zorenju šel skozi medsebojno se dopolnjujoče takorekoč štiri revolucije: kulturne, družbene, tehnične in politične in vse to v živi zavesti, da smo politično zrel, odrasel narod in pri tem trdno prepričani, da prav ravnamo.

SLOVENSKI VEČER

JANUAR 15, 1992

7:00 ZVEČER

SLOVENSKA DVORANA, NEW TORONTO

S P O R E D :

1. PRIHOD GOSTOV	10. PESEM - "Slovenski Fantje"
2. a) FANFARE
(prihod zastave v spremstvu narodnih noč)	11. TORONTSKI NADŠKOF LOJZE AMBROŽIČ
b) parada do odra
KORAČNICA igra orkester "Zvoki Slovenije"	12. DEKLAMACIJA: Prešernova VRBA
Dr. Kačnik - slovensko
Mirjam Sousa - angleško
3. POZDRAV - Peter Čekuta	13. PESEM - dekleta "Plamen"
4. a) HIMNA - KANADSKA
(Poje Neži Elliot)	14. FOLKLORNI PLES - "Mladi Glas"
b) HIMNA - SLOVENSKA
(poje mladinski zbor: "Odmevi Slovenije")	15. ČITANJE PISEM ALI TELEGRAMOV
5. DEKLAMACIJA
Marija Anačić-Pollak	16. NAGOVOR ZASTOPNIKA SLOVENSKE VLADE - Ivan Bizjak, predsednik
Zbora Občin
6. POZDRAV PREDSEDNIKA VSE SLOVENSKEGA ODBORA - Stane Kranjc	17. NAGOVORI IN POZDRAVI - Navzoči gostje in diplomati
7. SLOVENSKA PESEM - Mladinski zbor: "Odmevi Slovenije"	18. FOLKLORNI PLES - "Nagelj": Venček po Sloveniji
8. NAGOVOR - France Habjan, Kanadski Slovenski Kongres	19. PESEM - "Fantje na Vasi"
9. NAGOVOR - Luka Jamnik, Slovenski Kanadski Svet	20. ZAKLJUČEK - Vsi pojo: "Kol'ker kapljic, tol'ko let"
	21. ZAHVALA IN ZABAVNI VEČER

In naša bodočnost? Predvsem si moramo biti na jasnem, kaj bodočnost je, in kaj ni. Prihodnost, bodočnost, nam ni fatalistično usojena, brez našega vpliva.

Kot zavestno občestvo delovnih ljudi s svojo zgodovino, trdno krščansko vero, ki naj ureja naše zasebno in javno življenje, kulturo in demokratičnim ravnanjem, si sami gradimo bodočnost. Priprava nanjo pa mora biti oprta na nepretrgano in sistematično gojitev vsestranskega študija, znanja, predvsem v obliki inženirstva, svetovanja in inovacij, ki nas bo obogatilo, približalo svetu in s svojimi, že na domačem trgu kvalitetno izbranimi produkti, odprli vrata v mednarodna tržišča.

Za gospodarsko osamosvojitev in vsestransko slovensko narodno rast in napredek, ki je pogoj našega narodnega obstoja, je dalje potrebna visoka tehnologija z mednarodno razgledano inovacijsko inteligenco, ki pa more prihajati le iz visokih konkurenčnih šol, katere velikodušno podpira ne samo vlada ampak tudi na splošno izobražen slovenski narod.

Težki, vendar, z dobro voljo, izvedljivi pogoji.

V imenu Slovensko-Kanadskega Sveta, dolgoletne slovenske krovne organizacije, vas pozdravljam. Pozdravljam vas tudi kot soustanovitelj Slovenskega državnega gibanja, ki smo ga, na osnovi že predvojne Ehrlichove 'Višarske ideje' in Akcijskega odbora za samostojno in suvereno Slovensko državo ustanovljenega v začetku leta 1946 v Rimu, organizirali 6. in 7. avgusta 1955. leta v Torontu. Mnogi pionirji Slov. drž. gibanja so že pomrli. Preživeli pa smo žive priče, da je Slovensko državno gibanje, z mednarodnim priznanjem Republike Slovenije, doseglo svoj cilj. Hvala lepa za razumevanje, pomoč in konstruktivno kritiko.

Zdi se mi primerno, da se ob tej priliki spomnimo tudi vseh medvojnih, povojnih in 17 junijskih žrtev v minulem letu. Umirali so za domovino. Množični grobovi po Sloveniji pa naj postanejo 'sveti gaji', na katerih se bodo sedanji živeči Slovenci in bodoči rodovi, neprestano izčiščevali, gojili medsebojno zaupanje in prijateljstvo. Dalje pričakujemo vrnitev zaplenjenih imetij upravičenim lastnikom. To bo začetek prave, življenjske sprave, pomirjenja med živimi in mrtvimi, ki bo trajala dolga, dolga leta.

Zaključujem z iskreno željo, da bi vsi Slovenci po svetu in v domovini, v medsebojnem spoštovanju, ne glede na strankarsko pripadnost in ideološko gledanje, velikodušno, brez godrnjanja, po svojih močeh, sodelovali pri gradnji mlade, mednarodno priznane Republike Slovenije, za lepšo, pravičnejšo bodočnost slovenskega naroda!

Thank You! Hvala lepa!

dr. F. Habjan govori v imenu Slov. Kan. Kongresa

Spoštovani gospod nadškof,

Spoštovani predstavniki konzularnih predstavništev, Častiti duhovniki, Dragi slovenski rojaki!

V imenu Kanadskega slovenskega kongresa Vam prinašam pozdrave z željo, da se pridružimo današnjemu slavu, ko je država Slovenija bila priznana in se s tem uvrstila v družino svobodnih in neodvisnih držav. Slovenija je danes svobodna, demokratska in neodvisna država. To dejstvo danes pozdravljamo, si čestitamo in se veselimo; hkrati pa tudi krona sanje in upanje generacij Slovencev, ki so jih gojili stoletja v sramežljivem prikrivanju. Tokrat, ko je upanje postalo resničnost, moremo in moramo čestitati vsem slovenskim rojakom-graditeljem, ki so oblikovali in uresničevali žlahtno idejo novega skupnega slovenskega doma.

Slovenci!

Ponosni smo, da smo se v vsej svoji zgodovini vedno posluževali demokratskih načel pri doseganju svojih ciljev. Tudi tokrat, v tem zgodovinskem času, so ubrali isto pot. 45 letno enoumje niso odpravili z revolucijo, poslužili so se demokratskega procesa. S svobodnimi volitvami so ustvarili demokratsko, svobodno in pluralistično družbo. Z referendumom so se, dejal bi, enoglasno izrekli za slovensko samostojnost. 25. junija pa so pravno oklicali slovensko državo. Kratka vojna je zadobila obeležje civiliziranosti, nove slovenske oblasti so vojne nastope zavrle z dialogom in pogajanjem. Slovenija danes že živi svoje lastno narodno, kulturno, gospodarsko in politično življenje.

Evropska skupnost je stavila gotove pogoje republikam bivše države, predno bi priznale njihovo neodvisnost. Slovenija je to izpolnila že v samem začetku razdruževalnega procesa. Menim, da je Slovenija napravila izpit v tem demokratskem procesu z odličnim uspehom. Uredila je dokončno slovenske meje, uvedla demokratsko pluralistično družbo ter priznala pravice manjšinam. Dejstvo pa je tudi, da čim prej svetovne sile uredi razmirja z drugimi republikami bivše države, tem manj bo trpljenja in prelivanja krvi. Končno pa bo teža odgovornosti padla na tiste, ki niso znali brati znake časov ob začetnem razdruževanju.

Slovenija bo morala odslej živeti intenzivneje, z mislijo na samostojen dom, ki bo terjal precej naporov, predno se bo utrdil in razcvetel. Zato naj Slovenci posvetijo vse svoje moči in znanje gradnji nove, lepe in spoštovane države Slovenije.

Naj živi svobodna država Slovenija!

Radi hitrega razvoja političnih dogodkov v domovini in zakasnelega poročanja o teh dogodkih, nismo mogli objaviti dopisov in pisem, ki so se nanašali na dobo pred mednarodnim priznanjem R.S. Prosimo za razumevanje. Uredništvo SD.

MEDNARONO PRIZNANJE REPUBLIKE SLOVENIJE

KOT FACTOR GOSPODARSKEGA RAZVOJA IN POLITIČNE STABILNOSTI SREDNJE EVROPE

Prof. dr. Ludvik Toplak, Predsednik Družbeno Političnega Zbora R.S.

I Republika Slovenija kot subjekt mednarodnega prava - elementi države v teoriji mednarodnega prava

Za izhodišče opredelitve mednarodno pravne subjektivitete Republike Slovenije nam služi definicija pojma države v konvenciji o pravicah in dolžnostih držav sprejete v Montevideu (1): "država kot subjekt mednarodnega prava mora vsebovati naslednje elemente:

- a) stalno prebivalstvo
- b) določeni teritorij
- c) oblast
- d) sposobnost, da nastopa v odnosih z drugimi državami."

Tradicionalna in sodobna teorija mednarodnega prava pa poudarja tri elemente države:

- a) stalno prebivalstvo
- b) določeni teritorij
- c) efektivno oblast.

1. Stalno prebivalstvo Republike Slovenije

Stalno prebivalstvo Republike Slovenije živi znotraj meja Republike Slovenije. Po podatkih iz 31.3.1991 šteje 2000185 stalnega prebivalstva, od tega je bilo 1.9.1991 slovenskih državljanov 1759498. Ostalo so tujci, turisti, sezonski delavci, študenti in podobno. Po podatkih iz leta 1981 je živele v Republiki Sloveniji 2187 pripadnikov italijanske narodnosti ali 0,1 % in 9496 slovenskih državljanov pripadnikov madžarske narodnosti ali približno 0,5 % slovenskega prebivalstva. Avtohtone narodne manjšine uživajo po določilih ustave Republike Slovenije iz leta 1974 določeno zaščito. (2)

Zakon o državljanstvu Republike Slovenije določa pridobitev in prenehanje državljanstva. Razlikuje pridobitev državljanstva po rodu, z rojstvom državljanstva na območju Republike Slovenije in z naturalizacijo. (3) Po številu državljanstva bi Republika Slovenija zavzemala približno 100 od 165 članic organizacij članic Združenih narodov. Zakon o državljanstvu iz leta 1991 predstavlja kontinuiteto pravne regulative državljanstva urejenega s prejšnjim zakonom o državljanstvu iz leta 1976.

Pravni položaj tujcev, pravice do vstopa, prebivanja in odstranitve tujcev, vprašanje beguncev in druga vprašanja ureja zakon o tujcih. (4) Z zakonom o potnih listinah državljanov Republike Slovenije ureja Republika Slovenija, vprašanje potnih listin. (5)

2. Meje Republike Slovenije

Republika Slovenija ima nesporno določene meje znotraj katerih se izvršuje suverena oblast, ki so tudi med vsemi sosedji nesporne in jih s sosedji sporazumno obvladuje. Meje so fizično določene, tehnično opremljene ter varnostno in carinsko obvladljive. Meje Republike Slovenije se v celoti ujemajo z mejami upravno-administrativnih, sodnih in cerkvenih oblasti v Republiki Sloveniji.

Iz primerjalno pravnega in empiričnega vidika naj omenimo, da se je vprašanje mej čisto spregledalo. Tako so po 1. svetovni vojni v Evropi nastajale države, ne da bi imele nesporno določene meje, ter so se le-te kasneje določale ali dogovarjale. (6)

Tudi po 2. svetovni vojni je Izrael bil proglašen za neodvisno državo in sprejet v članstvo Združenih narodov, čeprav definitivna razmejitev teritorija ni bila rešena. Podobni primeri so bili pri osamosvajanju bivših kolonij Afrike v 50. in 60. letih.

Vprašanje mej Republike Slovenije je urejeno z zakonom o nadzoru državne meje. (7)

3. Suverena in efektivna oblast Republike Slovenije

Suverena in efektivna oblast Republike Slovenije kot tretja objektivna predpostavka države, ki karakterizira državo za razliko od vseh drugih oblasti in vsake druge organizacije ali moči na teritoriju države je nesporna, legitimna in legalna. Oblast Republike Slovenije je efektivna navznotraj in navzven.

Pravno suverena oblast Republike Slovenije ima svojo pravno kontinuiteto že v osnutku ustavnih amandmajev iz leta 1971. Podobno je tudi ustava SFRJ iz leta 1974 določila, da so republike države, ki temeljijo na suverenosti narodov. (8)

Teoretično koncepcija suverene in efektivne oblasti Republike Slovenije, ki se je združila z drugimi republikami v federacijo, vključno s pravico do odcepitve, se je oblikovala že pri ustanovitvi AVNOJ-a leta 1943. Z razglasitvijo neodvisnosti in suverenosti 27. junija 1991, je Republika Slovenija prevzela nesporno suvereno oblast na teritoriju države Republike Slovenije, a je zaradi napada jugoslovanske armade po razglasitvi 27. junija ter zaradi moratorija določenega z Brionsko deklaracijo, izvajanje suverene in efektivne oblasti bilo preloženo za 3 mesece, na 27. oktober 1991. Po umiku jugoslovanske vojske ter po poteku moratorija, 27.10.1991 je Republika Slovenija, v celoti uspešno, dejansko in formalno prevzela efektivno oblast na civilnem in vojaškem področju, na zemlji, vodah in v zračnem prostoru. Vsa ta vprašanja je uredila tudi z ustreznimi zakoni. (9) Na finančnem področju uresničujejo efektivno oblast Republike Slovenije tudi z lastno valuto tudi preko lastnih finančnih institucij, Banke Slovenije.

Vprašanje efektivne oblasti se v mednarodno pravni praksi čisto zelo različno tolmači, ter se države prizna celo v primerih, ko se efektivna oblast vzpostavlja s pomočjo tujih

žet. (10) Republika Slovenija je uradno prevzela vso oblast s temeljno ustavno listino o samostojnosti in neodvisnosti Republike Slovenije ter z ustavnim zakonom za izvedbo temeljne ustavne listine, z dne 25. junija 1991, kar je bilo razglašeno z deklaracijo o neodvisnosti. (11)

II Proces nastajanja nove države Republike Slovenije glede na teorijo mednarodnega prava

Teoretični pogled

Zgodovinsko gledano so države nastajale praviloma ko so bili podani spredaj nasteti elementi objektivnega značaja in prenehale, ko je prenehal eden od teh elementov.

V 18. in 19. stoletju, zlasti pa v prvi polovici 20. stoletja so države nastajale zlasti na podlagi določenih političnih predpostavk, zlasti principa samoopredelitve narodov kot subjektivnega elementa kolektivno izražene volje. Na tej podlagi so nastale ZDA. Zlasti pa je bila ta teorija aktualna po 1. svetovni vojni v Evropi. Princip ravnotežja sil ali priznavanje objektivnih dejstev je bil izjema. Nazoren je bil ameriški predsednik Wilson ki je 11. februarja 1918 leta dejal, da narodi niso kakor "zamenljive reči v igri, ki bi se smeje postavljati sem in tja". (12)

Ustanovna listina Združenih narodov kot svoj cilj določa razvijanje prijateljskih odnosov med narodi "zasnovanih na spoštovanju načela samoopredelitve in enakopravnosti narodov". (13) Poudarjajo tudi, da je načelo samoodločbe narodov eden od temeljnih pogojev stabilnosti in blagostanja v svetu. (14) Dokumenti Združenih narodov temeljijo na načelu naravnega prava, naravne pravice narodov do samoodločbe.

Marksistična teorija je pojem samoodločbe narodov zrelativizirala kot pravni, ekonomski, kulturni, politični ali sociološki fenomen. Kljub ustavno priznanim principom samoodločbe, vključno s pravico do odcepitve v ustavi Jugoslavije je to načelo bilo omejeno, sklicujoč se pri tem na princip teritorialne integritete države. Teoretično in praktično gre za konflikt med naravno pravico narodov do samoodločbe ter političnim principom države do integralne integritete. Ker marksistična teorija naravnega prava ni priznala, je ostal samo princip politične pravice države do integritete. V tem konfliktu pa je tudi vzrok najnovejših vojaških in političnih konfliktov v Jugoslaviji, zlasti na Hrvaškem, prisotno pa je tudi to vprašanje v Sovjetski zvezi.

2. Samoodločba Slovencev v zgodovini

Teoretično gledano je v sodobni teoriji naravna pravica samoodločbe narodov posledica kolektivno izražene volje naroda, da se organizira kot država, in s tem konstituira kot nacija.

Po zgodovinskih virih bi naj Slovenci že večkrat potrdili princip samoodločbe:

Prvič, ko je samostojni koroški vojvoda Borut (743-748) priznal Bavarsko krono, da bi se s skupno močjo obranili pred Obri. (15)

Drugič bi naj Slovenci potrdili pravico samoodločbe, ko so se leta 1918 združili s Hrvati in Srbi v kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev ter priznali srbsko krono.

Tretjič bi naj Slovenci potrdili samoodločbo, ko so z drugimi narodi Jugoslavije ustanovili Federativno republiko Jugoslavijo med in po drugi svetovni vojni.

In zadnjič so Slovenci potrdili načelo samoodločbe s prebiscitom z dne 23. decembra 1990 leta, na katerem je 92 % od 93 % udeležencev na plebiscitu odločilo za samostojno, neodvisno in suvereno Republiko Slovenijo, kar je bilo formalno potrjeno s temeljnimi ustanovitvenimi akti. (16) Vsi ti akti predstavljajo samo konkretizacijo deklaracije o suverenosti države Republike Slovenije, ki jo je sprejela demokratično novoizvoljena Skupščina Republike Slovenije. (17)

III Priznanje Republike Slovenije

V mednarodnem prvu se razlikuje glede na pravni značaj priznanja deklaratorno in konstitutivno teorijo.

Po vsebini je priznanje de iure in priznanje de facto. Po predmetu se čisto loči priznanje države, priznanje nacije, priznanje vlade in priznanje lokalne vlade ter priznanje uporniške vlade.

a) Deklaratorni in konstitutivni značaj priznanja

Z izjemo nekaj teoretikov (18) prevladujoča je deklaratorna teorija, kar pomeni na primeru Republike Slovenije, da priznanje ima samo deklaratorni značaj. (19) Med čisto konstitutivno in čisto deklarativno teorijo so tudi številne prehodne stopnje. (20) Priznanje države predstavlja izhodišče za vzpostavitev diplomatskih odnosov. Večinska teorija zastopa stališče, da obstoji pravna dolžnost priznanja neke države, če so za to podane objektivne predpostavke, izhajajoč iz načelnega principa pravice države do obstoja. Zlasti če je podana predpostavka samoodločbe naroda. Iz tega se izvaja logični zaključek dolžnosti države da priznava enake pravice drugih. (21) Glede Republike

Slovenije moramo ugotoviti, da so objektivne predpostavke v celoti podane: teritorij, ljudstvo ter efektivna oblast. Zgodovinske izkušnje pa kažejo, da so politični momenti tisti

MEDNARODNO...

nadaljevanje s str. 5

ki so odločali bolj kot pravni. Tako je Velika Britanija priznala ZDA šele čez 6 let, Anglija pa je leta 1788 napovedala celo vojno Franciji, ker je le-ta priznala ZDA. Španija je priznala svoje bivše kolonije Latinske Amerike šele po treh desetletjih. Proces priznanja SZ je trajal 20 let, še to je bilo pospešeno zaradi grozeče 2. svetovne vojne. Holandija je priznala Belgijo 1839, čeprav se je le-ta odcepila od Holandije že 1831.

Vprašanje priznanja Republike Slovenije je torej praktično in politično priznanje moči, interesa in vpliva, super sil, evropskih sil, ter drugih evropskih dežel, zlasti sosednjih držav: Avstrije, Italije, Madžarske.

Čeprav imajo vse sosednje države očiten interes, da bi priznale Republiko Slovenijo, so vendarle zelo obzirne zaradi morebitnih političnih odnosov s preostalo Jugoslavijo, čeprav le ta de facto ne obstoji več. Interes je zlasti političen, da se žarišče političnih konfliktov in vojna žarišča odrinejo čim dlje. Interes je gospodarski, saj je Republika Slovenija ekonomsko, tradicionalno ter prometno povezana s sosednjimi državami.

b) De facto in de iure priznanje

Medtem ko se v Republiki Sloveniji pričakuje de iure priznanje ter se po diplomatski poti vodi široka aktivnost za formalno de iure priznanje, de facto priznanje že obstoji v različnih oblikah. Diplomatski obiski na državni in politični ravni premierov, suverenov in ministrov za zunanje zadeve. Deset evropskih držav že priznava slovenski potni list. V sosednjih državah zlasti v Avstriji in Italiji tudi uradno zamenjujejo slovenski denar.

Podobno so tudi v mednarodni pravni in politični praksi de facto priznanjem po daljšem ali krajšem presledku sledila de iure priznanja. Tako naprimer so se s SZ sklepali gospodarski sporazumi zlasti v letih 1921 - 1924, čeprav je diplomatsko priznanje sledilo šele koncem tridesetih let. Tudi uradni državni obisk predsednika Nixona 1972 leta v Kitajski ljudski republiki je predstavljal de facto priznanje, kateri je de iure priznanje šele sledilo.

c) Individualno in kolektivno priznanje

Individualno priznanje se da v obliki individualnega uradnega akta ene države drugi državi, kolektivno pa v obliki večstranskega pravnega akta običajno na mirovnih konferencah. (22) Poseben primer de facto kolektivnega priznanja predstavlja sprejem države v mednarodno vladno organizacijo npr. OZN. Tako je tudi sprejem Kitajske v mednarodno organizacijo za nuklearno energijo 1957 leta predstavljal de facto priznanje s strani sopolpisnic.

Tudi formalna udeležba Republike Slovenije na mednarodnih konferencah predstavlja de facto kolektivno priznanje, medtem ko priznanje potne listine s strani posameznih držav predstavlja de facto individualno priznanje Republike Slovenije, ki je tako potno listino izdala.

V teoriji pa se postavlja vprašanje ali pomeni sprejem v OZN kolektivno formalno ali de facto priznanje, saj članica OZN postane subjekt, partner večstranske pogodbe.

d) Priznanje države

Priznanje države je možno, ko so podani elementi države: teritorij, ljudstvo in efektivna oblast. V praksi se to dogaja v odvisnosti od političnih, ekonomskih ali humanitarnih razlogov. (23) V primeru Republike Slovenije je Brionska deklaracija predložila moratorij na osamosvojitvene akte Republike Slovenije za 3 mesece, kar je Skupščina Republike Slovenije sprejela in spoštovala do kraja moratorija, to je do 7.10.1991. Po poteku moratorija pa je Republika Slovenija razglasila neodvisnost in suverenost na ekonomskem, vojaškem in diplomatskem področju. Razlogi formalnega nepriznavanja so seveda političnega značaja. Medtem, ko de facto priznavajo Republiko Slovenijo vse sosednje dežele.

e) Priznanje nacije

Priznanje nacije kot naroda, ki konstituira svojo državo lahko predhodi priznanje države, kar je odvisno od tega ali so podani vsi elementi za priznanje države. To je npr. v primerih vojne, ko se je nacionalnemu komiteju določene države priznal status stranke v vojni, čeprav le ta ni obvladovala efektivne oblasti. Za Republiko Slovenijo to ni vprašanje, ker so že podane vse objektivne predpostavke države. Dodatno je ljudstvo s plebiscitom izrazilo svojo voljo o samoopredelitvi ter legitimno in zakonito izvolilo obstoječo oblast. Tudi akt nepriznanja je lahko čisto poskus individualnega ali kolektivnega pritiska na neko deželo. Tako je npr. Skupščina Društva narodov sprejela Resolucijo o nepriznavanju Mandžurije leta 1933. Podobni elementi so vsebovani tudi v Brionski deklaraciji o moratoriju.

f) Priznanje vlade

Priznanje vlade je aktualno v primerih prevratov, puča, revolucije ali zamenjave dinastije. (24) Stoji se na stališču da se prizna tista vlada, ki vrši efektivno oblast na teritoriju in nad ljudmi. Često pa se postavlja vprašanje legitimete oblasti. Ali je le-ta nasilno ali demokratično izvoljena? Včasih pa se pri priznanju vlade postavljajo tudi določeni pogoji in je priznanje lahko pogojno. (25) V mednarodni praksi se čisto utemeljuje nepriznanje z nelegitimnostjo oblasti. (26) V nekoliko spremenjeni obliki je ta teorija ponovno prišla v Haalstainovi doktrini na podlagi katere je samo ZRN bila "pooblaščen da spregovori v imenu nemškega naroda". (27) ZRN pa je prekinila diplomatske donose s kršilci tega sporazuma 1955 leta. V sodobni diplomatski praksi običajno daje pogoje vlada, ki priznanje daje. Izjeme so redke. (28) Na primeru Republike Slovenije

vsa ta vprašanja niso sporna. Republika Slovenija ima legitimno demokratično izvoljeno vlado katere legitimiteta in kontinuiteta je nesporna doma in v svetu.

g) Priznanje v primeru državljanske vojne

Priznanje lokalne vlade ali priznanje upornikov je politično in pravno vprašanje, ki v primeru Republike Slovenije ni sporno, ker Republika Slovenija ni v vojni ter ima vse attribute legitimne oblasti. Saj to potrjuje tudi prostovoljni umik jugoslovanske vojske iz teritorija Republike Slovenije. Vsi atributi zvezne oblasti pa de facto ne obstojijo več, ne zvezna vlada, ne zvezno predsedstvo, ne zvezni parlament. Vprašanje legitimnosti odstopanja zveznih organov zlasti predsedstva in vojske pa je vprašanje praktične, politične in moralnopolitične ocene.

IV Pravice in dolžnosti države Slovenije

V teoriji se skupnost pravic in obveznosti, ki jih država poseduje v mednarodni skupnosti delijo na temeljne in pogodbene pravice. Pogodbene pravice izhajajo iz mednarodnih pogodb, ki jih država sklepa. Osnovne pravice pa so tiste, ki jih država pridobi ipso iure v trenutku svoje prisotnosti v mednarodni skupnosti brez posebnega ali izrecnega priznanja. Te pravice izhajajo iz preprostega dejstva prisotnosti države. To so izhodišča naravno pravne teorije, ki posameznim državam nalaga, da mora vsaka država uživati svobodo, ki jo daje narava, ter da mora doprinositi sreči in izpopolnjevanju druge. (29) Osnovne pravice države se smatrajo kot absolutne, neodtuljive in neprenosljive. Med te spadajo:

1. pravica na suverenost kot vrhovno oblast nad teritorijem in državljani neodvisno od katere druge oblasti, ki jo omejujejo samo pravila mednarodnega prava.
2. pravica do enakosti
3. pravica do samoobrambe
4. pravica na promet in komunikacije
5. pravica na spoštovanje svojega dostojanstva državnih obeležij, denarja, ustave in notranje zakonodaje. (30)

Na osnovi teh temeljnih pravic države se lahko oblikujejo dolžnosti države in odgovornosti ter pravice sklepanja mednarodnih pogodb. Pravica sklepati mednarodne pogodbe pomeni tudi možnost prevzemati pravice in obveznosti, ki iz mednarodne pogodbe izhajajo.

Za sklepanje mednarodnih pogodb meddržavnega političnega, diplomatskega in gospodarskega značaja se praviloma predpostavlja mednarodno priznanje države. Mednarodno priznanje države je zato predpostavka normalnega političnega in tudi ekonomskega mednarodnega povezovanja na političnem in gospodarskem področju.

Republika Slovenija je zainteresirana na razvijanju temeljnih pravic države Republike Slovenije ter razvijanju ekonomskih in političnih odnosov zlasti s sosednjimi državami. V veliki meri je utesnjena pri uresničevanju teh svojih ciljev zaradi mednarodnega priznanja.

Ekonomske razloge povezovanja Republike Slovenije s podonavskimi deželami

Iz analize zunanje trgovinskih odnosov Republike Slovenije za leto 1991 (31) je razvidno, da je od 1. - 8. 1991 znašal izvoz Republike Slovenije v zapadne razvite dežele približno 2,5 milijarde dolarjev, od tega Avstrija in Nemčija skoraj 50 %, promet z drugimi republikami Jugoslavije se je izrazilo zmanjšal zlasti zaradi vojne in plačilne nesposobnosti, zato pa narašča promet z zapadnimi sosednjimi deželami Madžarsko in češko.

Ne glede na to, da Republika Slovenija formalno ni vključena v nobeno mednarodno ekonomsko organizacijo ter da želi ohraniti politično nevtralnost, bo Republika Slovenija zainteresirana najti ustrezne poti za pristop k ustreznim mednarodnim ekonomskim organizacijam univerzalnega in regionalnega značaja, vladne in nevladne. Iz ekonomskih trendov ter mednarodne preorientacije k sosednjim deželam bo sledila tudi potreba po ustreznem mednarodnem pravnem oblikovanju odnosov. To bi doprineslo k stabilnosti miru, razširjanju ekonomskih odnosov ter razvoju sprostitev prometa, ter razvoju blagostanja zainteresiranih subjektov v tem delu srednje Evrope. Cestne prometnice preko teritorija Slovenije vodijo iz Madžarske preko Slovenije v Italijo, iz Nemčije in Avstrije ter Italije preko Slovenije na Balkan in Orient in obratno. Vse to govori v prid mednarodnega priznanja Republike Slovenije.

15. JANUAR 1992

nadaljevanje s str. 2

narod že davno izginil iz zgodovine. Ti si bil vedno tisti, ki si nam pomagal v vseh časih. Tudi sedaj gledaš na nas in hvala Ti. Bolje je tako, kot pa da nas, kot v preteklosti, opazuje "Big Brother". V borbi med dobrim in zlom smo s Tvojo pomočjo zmagali. Glas Tvojega ljudstva se je odločil za demokracijo, daj mu zdaj moč in spoznanje, da je na pravi poti.

Sonce počasi vstaja izza Gorjancev, presveti Dolenjsko, gre preko Ljubljane in Gorenjske, zasije na Štajersko, Prlekijo in Prekmurje, v soncu se že ogreva Bela Krajina, Notranjska in Primorska, saj je ves ta obseg naša lepa Slovenija.

Pokleknil bi ob teh žarečih, zlatih barvah. Bolj ko gledam, vse je lepše. Skozi solzne oči je videti vse v diamantih. Bog bodi tudi zdaj tisočkrat zahvaljen. Novi dan se je rodil, nov dan za nas Slovence. Kamor koli seže pogled, vse blešči, usta so nema od te lepote, srce pa vriska in poje.

MOJA LEPA, SVOBODNA SLOVENIJA, BOG TE BLAGOSLOVI!
J.P.

PRILOGA

LETNIK XLII

JANUAR 1982

SLOVENSKO DRŽAVNO GIBANJE ZAČETEK IN POT

EHRlichOVA "VIŠARSKA IDEJA"

Profesor dr. Lambert Ehrlich
slovenski videc

"Ni naključje, da smo se zbrali prav tukaj, marveč je božja volja. Božja volja nam tukaj, na Višarjah, razodeva, kaj je naloga Slovencev na zemlji, kjer živimo. Ob temeljih te svete gore se stikajo tri poglavitna evropska plemena. Njihovi valovi, prihajajoči od juga, severa in vzhoda, bi udarili skupaj prav tu. Germani, Romani in Slovani bi prav tukaj skušali drug drugemu riniti mejnike nazaj. A naši očetje so bili modrejši od vojskovodij in politikov. Namesto mejnika so postavili na ta otok med tremi narodi cerkev. To je edini mejnik v Evropi, ki narodov ne loči, marveč jih združuje. Danes je ta mejnik vsa naša domovina. Slovenija mora biti mejnik, ki druži in veže jug s severom in vzhod z zahodom. Sama ne sme biti ne eno, ne drugo, ne tretje, ne četrto. Ostati mora mejnik, ki druži - kakor Svete Višarje. To je božja volja! To nalogo bo mogla Slovenija izpolnjevati samo v svobodi, ne pod gospodarjem, ki bi sedel bodisi na jugu ali na severu, na vzhodu ali na zahodu! Božja volja je, da mi vsi za to svobodo delamo. In božji volji se ne sme nihče izmikati!"

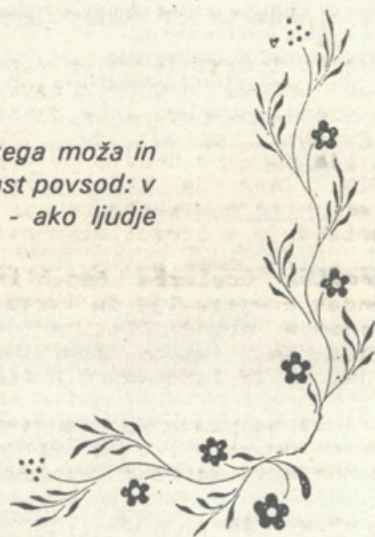
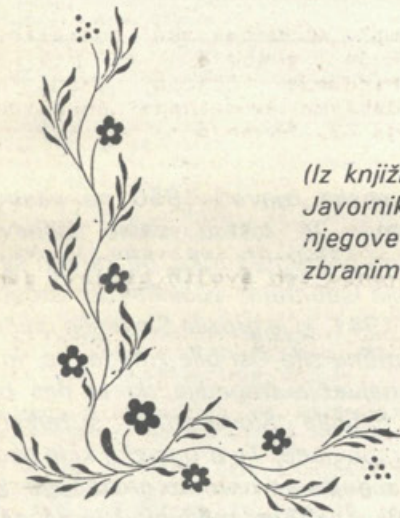

Sv. VIŠARJE

Tako nekako je skušal učiti rodove slovenskih študentov pred usodnim 6. januarjem 1929 in po njem prof. Lambert Ehrlich. Tudi nekateri izmed vidnejših ljudi povojnega partijskega režima so kot študentje čuli Ehrlichove "pridige na gori" ob kresu na razglednem vrhu Sv. Višarij.

(Iz knjižice "Mož božje volje", ki jo je napisal M. Javornik v počastitev dr. Ehrlicha ob desetletnici njegove smrti. Ehrlichove besede na Višarjah zbranim akademikom leta 1933, v času preganjanja

slovenstva, izzvene kot oporoka velikega moža in vodnika, ki je videl v božji volji stvarnost povsod: v življenju, v politiki, v usodi narodov - ako ljudje verujejo vanjo, kakor je veroval on.)

DRŽAVNI TEMELJI KARANTANIJE

Slovensko državno gibanje ima temelje v slovenskem državnem izročilu, starem skoraj tisoč let, izvirajočem iz časov, ko smo Slovenci prvič uživali samostojnost najprej v Karantaniji, državi kneza Koclja, nato pa v vojvodini Koroški, ko smo na Gospodstvem polju sami demokratično ustoličevali svoje kneze. Krnski grad s knežjim prestolom in Gospa Sveta sta skozi stoletja bila priče slovenske svobode in državnosti.

To državno izročilo, ki je v slovenskem ljudstvu podzavestno živelo vsa stoletja podložništva tujcem, je dobilo zavesten izraz leta 1848. Tedaj je slovenska razumniška mladina prvič - po dolgih stoletjih - razglasila zahtevo po Zedinjeni Sloveniji ter sestavila prvi slovenski politični program, katerega je takratni slovenski politični prvak, dr. Bleiweis, povzel po geslu: narodna država Slovenija.

Misel o samostojni slovenski narodni državi so v zadnjih sto letih od časa do časa izpovedovali vsi vidoviti slovenski ljudje.

Izraz te misli je v bistvu bila tudi Majska deklaracija iz leta 1917, v kateri je slovenski narod plebiscitarno poudaril dejansko le svojo voljo po samostojnosti. V obliki novega, stvarnega programa je ta volja udarila na dan po zlomu Jugoslavije v drugi svetovni vojni in sicer kot posledica razočaranja nad bivšo skupno državo.

Slovensko državno gibanje - kot že uvodoma omenjeno - je bilo v novejši slovenski dobi jasno nakazano že z Ehrlichovo "Višarsko idejo", sistematično organizirano delo pa se je pričelo ob zlomu predvojne Jugoslavije aprila 1941. Takrat je

Profesor Ehrlich s slovenskimi študenti na Sv. Višarjah 1. 1929.

genij profesorja dr. Lamberta Ehrlicha, najglobljeja poznavalca slovenske zemljepisno-politične pomembnosti in tragike v sklopu evropskih prevratov po 1914, občasno dojel imperativno nujnost postavitve samostojnega slovenskega narodnega odpora pod trojno okupacijo. Ob prevratu 1941 je predvojna Jugoslavija tako nenadoma in popolnoma razpadla, da na domačem ozemlju ni ostala niti sled kakršne koli vidne ali učinkovite jugoslovanske državne oblasti.

Nedemokratično improvizirana jugoslovanska pučistovska vlada se je ob nemškem vpadu hipoma razpršila in zbežala v emigracijo, kjer je nato živovarila vojna leta v neprestanih medsebojnih trenjih v diplomatsko-politični brezpomembnosti v zavezniškem svetu ter v praktični brezvplivnosti na brezupni potek tolikih raznovrstnih nesreč na ozemlju bivše države.

Profesor Ehrlich, ki je bil neposredni in najbližji očividec naglega in popolnega jugoslovanskega razkroja med Ljubljano, Sarajevom, Beogradom in Nikšičem aprila 1941, je daljnovidno spoznal, da na razvalinah predvojne jugoslovanske države nobena obstoječa oblast ne bo mogla ali hotela skrbeti za skupno usodo Slovenije v letih strašne okupacije in

vojne ter ob veliki odločitvi ob zaključku vojne. Zato je ob svojem povratku iz Nikšiča, koncem aprila 1941, takoj predložil domačim predvojnim politikom predlog, da se osnuje podtalna slovenska narodna vlada za skrb in vodstvo slovenskega narodnega obstoja in odpora pod okupacijo in za rešitev slovenske svobode ob koncu vojne. Odgovor, ki ga je prejel, je bil negativen in je slonel na dveh utvarah: "Naša vlada je v emigraciji" in "Podtalna vlada v Sloveniji ne bi mogla delovati". Prva utvara se je izkazala za popolnoma prazno, druga pa je bila demantirana, ko je po nemškem vpadu v Rusijo peščica slovenskih komunistov ustanovila svojo podtalno vlado na domačem terenu. Odklonitev in neuspeh za profesorja Ehrlicha sta dejansko zapečatila slovensko usodo ne le za dobo okupacije, temveč tudi za nedogledni čas po vojni. Kar bi se ob pravem spoznanju in združenem naporu bilo moglo izkristalizirati kot največja zgodovinska priložnost za zedinjenje in svobodo Slovenije, se je končalo v dosedaj največji slovenski narodni katastrofi.

Med drugo svetovno vojno, sredi komunistične neosvobodilne, krvave revolucije, je meseca junija 1943 nastala prva "Slovenska izjava", ki sta ji, na pobudo širšega kroga razumnikov, dala končno obliko, zdaj že oba pokojna, dr. Ciril Žebot in pisatelj Mirko Javornik.

"Slovenska izjava" iz leta 1943. je - v odločnem nasprotju z uradnim stališčem vodstva starih slovenskih strank - postavila za politični cilj slovenskega naroda neodvisno lastno državo z

DALJE NA STR. 2

DRŽAVNI TEMELJI KARANTANIJE...

NADALJEVANJE S STR.

ozemljem, ki nam narodnostno, gospodarsko in vojaško pripada.

"Slovensko izjavo" je kljub okupatorski in komunistični nevarnosti podpisalo kakih dvesto slovenskih razumnikov, javnih delavcev, županov in drugih vidnejših osebnosti.

Leto dni kasneje, dne 29. 10. 1944, pa so zastopniki medvojnega slovenskega javnega političnega življenja obelodanili sledečo izjavo:

NARODNA IZJAVA Z DNE 29. 10. 1944

Zastopniki slovenskega javnega življenja po medsebojnem posvetovanju sklenejo sledečo

narodno izjavo:

Na temelju etnične samobitnosti slovenskega naroda in na temelju narodnostnega načela zahtevamo:

1.— državno-pravno združitev vsega slovenskega narodnega ozemlja v ZEDINJENO SLOVENIJO, ki mora biti v geografskem, gospodarskem, prometnem in strateškem oziru tako zaokrožena celota, da bosta zavarovana nemoten narodni in gospodarski obstoj in razvoj slovenskega naroda;

2.— federativno, na demokratični podlagi in socialno pravično urejeno kraljevino Jugoslavijo pod vladarsko hišo Karadjordjevičev, katere sestavni del je tudi narodna država zedinjena Slovenija;

3.— tako federativno državo, da bodo narodne države kot sestavni deli imele tako stvarno področje, da bodo izvrševala osrednja zvezna oblast le tiste naloge in imela le tiste prerogative, ki so ji z zvezno ustavo izrecno priznane in izvzete iz pristojnosti oblasti narodnih držav.

Zvezno ustavo jugoslovanske države sprejme ustavodajna skupščina, sestavljena iz zakonitih predstavnikov posameznih narodnih držav tako, da glasuje zanj kvalificirana večina zakonitih zastopnikov iz vsake narodne države;

4.— temeljito socialno in gospodarsko preobnovo, ki bo uničila gospodstvo kapitala nad delom, priznala vsem delovnim slojem, družinam in poedincem njih socialno-gospodarsko funkcijo ter jim zagotovila človeka vredno življenje.

Z uveljavljanje teh narodnih zahtev ustanovljeni NARODNI ODBOR za SLOVENIJO kot vrhovna narodna oblast združuje začasno, dokler ne nastopijo urejene razmere, v svojih rokah pravice suverene in najvišje upravne oblasti.

Na narodni praznik, 20. oktobra 1944.
(slede podpisi)

Zastopniki slovenskega javnega življenja po medsebojnem posvetovanju sklenejo sledečo

narodno izjavo:

Na temelju etnične samobitnosti slovenskega naroda in na temelju narodnostnega načela zahtevamo:

1.— državno-pravno združitev vsega slovenskega narodnega ozemlja v ZEDINJENO SLOVENIJO, ki mora biti v geografskem, gospodarskem, prometnem in strateškem oziru tako zaokrožena celota, da bosta zavarovana nemoten narodni in gospodarski obstoj in razvoj slovenskega naroda;

2.— federativno, na demokratični podlagi in socialno pravično urejeno kraljevino Jugoslavijo pod vladarsko hišo Karadjordjevičev, katere sestavni del je tudi narodna država zedinjena Slovenija;

3.— tako federativno državo, da bodo narodne države kot sestavni deli imele tako stvarno področje, da bodo izvrševali osrednja zvezna oblast le tiste naloge in imela le tiste prerogative, ki so ji z zvezno ustavo izrecno priznane in izvzete iz pristojnosti oblasti narodnih držav.

Zvezno ustavo jugoslovanske države sprejme ustavodajna skupščina, sestavljena iz zakonitih predstavnikov posameznih narodnih držav tako, da glasuje za njo kvalificirana večina zakonitih zastopnikov iz vsake narodne države;

4.— temeljito socialno in gospodarsko preobnovo, ki bo uničila gospodstvo kapitala nad delom, priznala vsem delovnim slojem, družinam in poedincem njih socialno-gospodarsko funkcijo ter jim zagotovila človeka vredno življenje.

Z uveljavljanje teh narodnih zahtev ustanovljeni NARODNI ODBOR za SLOVENIJO kot vrhovna narodna oblast združuje začasno, dokler ne nastopijo urejene razmere, v svojih rokah pravice suverene in najvišje upravne oblasti.

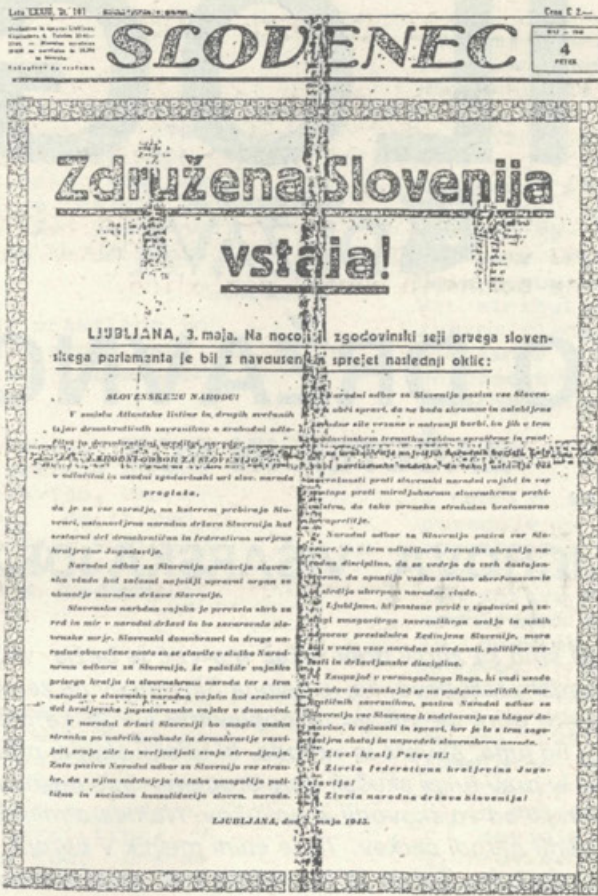
Na narodni praznik, 20. oktobra 1944.

[Handwritten signatures: J. G. ...]

Primerjajte ti dve "Izjavi" vidimo, da je bil razhod že v medvojnem slovenskem političnem življenju viden.

Poleti 1944 je bil ustanovljen "Slovenski ljudski blok", ki je misel o neodvisni slovenski državi kot poglavitnem cilju slovenske politike v bistvu prevzel ter jo nesel v emigracijo. Ideja slovenske države je bila tudi glavno politično gonilo slovenskega domobranstva kot borbenega gibanja novih slovenskih prizadevanj.

Nekaj dni pred koncem druge svetovne vojne, 3. maja 1945, je bila v Ljubljani, na Taboru, oklicana slovenska država v federativni, kraljevi Jugoslaviji.

Ta "tretjemajski" dogodek iz 1945. leta sicer lepo zveni, je korak naprej, vendar mimo resničnih hotenj in želja slovenskega naroda ter pravega seznanjanja istega z zunanjim svetom, zato sličen 'glasu vpijočega v puščavi'.

Podobno stališče je navedeno tudi v programu Slovenske ljudske stranke v izseljenstvu I. 1954 in 1974 v New Yorku.

Ustvaritev druge, komunistične Jugoslavije; usoda, ki so jo Slovenci bili v njej deležni; spoznanje, kako so Slovence zlasti v tragičnih majskih dneh 1945 pustili na cedilu bivši kralj ter jugoslovanski emigrantski politiki; dalje dejstvo, da je Slovenija prav zato, ker so jo spet prisilili v Jugoslavijo, ostala znova razkosana - vse to je pri slovenski emigraciji in v podjarmljeni, trpeči domovini ojačilo spoznanje, da bo Slovincem bodočnost zagotovljena le v popolni samostojnosti.

"AKCIJSKI ODBOR"

Z ozirom na pravkar povedano, so v začetku leta 1946, meseca marca, na Jožefovo, bivši poslanec Jože Spindler, dr. Ciril Žebot, dr. Janko Jež ter dr. Ludvik Leskovar v Rimu ustanovili "Akcijski odbor za samostojno in suvereno slovensko državo". Odbor je poglavitno delo opravil leta 1946 in 1947 ob pripravah za mirovno pogodbo z Italijo. Takrat je s številnimi spomenicami seznanil zavezniške vlade in Združene narode z novimi slovenskimi narodnimi težnjami in cilji. Pojasnjeval jim je značaj, delo in namene nasilniškega komunističnega režima v Sloveniji ter splošni narodni odpor proti njemu. Zahteval je tudi, naj se Svobodnemu tržaškemu ozemlju priključi čim več slovenskega ozemlja, s čimer bi bil dan zametek za bodočo samostojno Slovenijo ter ustvarjeno žarišče v podporo slovenskim težnjam po osvoboditvi izpod komunizma in po združitvi v lastni demokratični državi. Z odločitvijo za samostojni Trst leta 1946 je upanje na to rešitev raslo. A sovjetskotitovska sabotaža te mednarodne odločitve je tudi to upanje kmalu uničila. Končno je s sovjetskim in titovskim pristankom Trst bil leta 1954 zopet dejansko priključen Italiji in okrnjena Slovenija je ostala zasušena provinca komunistične Jugoslavije. S tem je naše delo bilo registrirano ter se je začelo kazati tudi na mednarodnem področju.

"Akcijski odbor za samostojno in suvereno slovensko državo" je težu svojega udejstvovanja prenesel leta 1950 v Združene države Amerike.

25. julija tega leta je izšla prva številka "SLOVENSKE DRŽAVE". V istem času je "Akcijski odbor" sestavil in začel razpošiljati po vsem svetu v podpisovanje programatično Slovensko izjavo".

SLOVENIAN DECLARATION

To give expression to the natural aspiration of the people of Slovenia to a free national future the following basic requirements for the attainment of this end are hereby declared:

A united Republic of Slovenia, free from any outside domination and internal autocracy.

A cantonal union of the Republic of Slovenia with the Free Territory of Trieste, to put an end to divisions of, and to quarrels for this indivisible north-eastern Adriatic area, and thus to enable the port of Trieste and its natural hinterland — Slovenia to resume their common economic function in central-eastern Europe.

An autonomous membership of this Republic in a Federated Europe as it shall mutually be agreed upon to serve the freedom and wellbeing of its people and their common security against Communism and any totalitarian or imperialistic revival.

I pledge to promote this program and to cooperate for its fulfillment with all who work openly and honestly toward the same basic ends, in particular, with the National Committee for Free Europe in U. S. A.

Signature

Ime in Priimek

Datum in kraj rojstva

Univerzitetna izobrazba

Posebno polje zanimanja

Pred- in Med-vojni položaj

Točen naslov

Besedilo "Slovenske izjave" 1950 ne vsebuje novega programa. V bistvu samo obnavlja slovenske narodno-politične točke, ob katerih se je borbena Slovenija spontano zedinila ob začetku trojne okupacije 1941, ki je grozila Slovenijo uničiti, ako bi naci-fašistične sile Osi bile zmagovite, in ki je namesto te največje tragedije, ki bi nas bila mogla zadeti, pahnila Slovenijo v suženjstvo komunistične strahovlade. To drugo zlo, ki je padlo na nas, je toliko manjše od prvotno grozečega, ker nas kot naroda kljub tisočem medvojnih in povojnih nedolžnih žrtev, ki počivajo neprešteti v množičnih grobovih širom Slovenije, ni uničilo in ker nam je ostalo upanje na svobodno življenje.

Kdor zna jasno zreti v temno preteklost in pravilno premeriti njene dogodke in okoliščine, mora priti do naslednjega zaključka:

Sloveniji ni bilo zapisano na steni usode, da bi zanj zavezniška zmaga bila morala končati v komunistični diktaturi. Bila je pot, a samo ena pot, v polno osvobodjenje. Ko bi se aprila-maja 1941 predvojni politični činitelji bili s srcem in sredstvi pridružili klicu daljnovodca, prof. L. Ehrlicha, ki je pozival k zgodovinski odločitvi za slovensko osvobodilno akcijo na načelu slovenske samoodločbe, bi bili mogli prehiteti komunistično peščico, predno je ta preokrenila s svoje prvotno uradne partijske naci-sovjetske linije na stran zaveznikov po nemškem napadu na Rusijo. In vsi psihološki, terenski in geopolitični činitelji, ki so po juniju 1941 bili tako spretno, a povsem nepotrebno, zlorabljeni h komunističnemu cilju, bi bili mogli biti mobilizirani in usmerjeni k stoletnemu cilju ZDRUŽENE IN SVOBODNE SLOVENIJE. In ob zavezniški zmagi bi ta cilj mogel biti dosežen, ker bi ne bilo - v pogledu Slovenije - onega usodnega nasprotja - titovsko-sovjetske povezanosti -, ki nam je zapravila Koroško, Gorico in Trst.

Misel o slovenski državi si je začela prepričljivo utirati tudi pot med Slovence, živeče na lastnih tleh v svobodnem svetu: Na Svobodnem tržaškem ozemlju, na Koroškem, na Goriškem. Pomembno

PODPISNIKI SLOVENSKE IZJAVE

Objavljamo iz arhiva SDG originalni seznam iz prve knjige podpisnikov SLOVENSKE IZJAVE, ki jo je leta 1952 dr. Ciril Zebot v spremstvu dr. Alojzija Kuharja predložil ODBORU ZA SVOBODNO EVROPO (Committee for Free Europe - OSE-FEC) v New Yorku.

Prepricani smo, da bodo danes se živeci podpisniki te izjave s ponosom brali, da so bili že pred 40 leti pionirji SLOVENSKEGA DRŽAVNEGA GIBANJA.

Na zaalost je zob časa na seznamih pustil posledice.

Podpisniki SI - Canada

1. Rozman Janez, Val D' Or, Box 884, Quebec, Canada
2. Seljak Lea, Flesherston High School, Flesherston, Ont.
3. Dr. Čuček Rudolf, 8 Main Ave. Toronto
4. Kuk Avgust, 55 Harbord St. Toronto
5. Reagan Boris, 161 College St. Toronto
6. Jamnik Lubek, 329 Gladstone Ave. Toronto
7. Seljak Andrej, 41 Sylvan Ave. Toronto
8. Paik Stane, 41 Sylvan Ave.
9. Skof Viktor, 2 Henry St. Toronto, Ont.
10. Skof Leander, 291 Huron St. Toronto
11. Pestotnik Marija, 33 St. James St.
12. Višintin Janez, 41 Sylvan Ave. Toronto
13. Mastelic Janez, 39 Havelock Ave. Toronto
14. Hrastnik Zvone, 24 Churchill Ave. Toronto
15. Senica Janez, Muscoca Sanatorium, Gravenhurst
16. Kozina Marija, 2963 Maplewood, Montreal
17. Berolieri Aurelia, ?
18. Kozelj Alojzij, 105 Pembroke, Toronto
19. Kralja Marija, 4 Wellesley Pl. Toronto
20. Pestotnik-Podrež Terezija, 33 St. James Ave., Toronto
21. Pestotnik Božena, ?
22. Paik Franci, 41 Sylvan Ave. Toronto
23. Jaklič Zdenka, 294 Euclid Ave. Toronto
24. Višintin Zdena, 41 Sylvan Ave.
25. Pliberšek Frank, 55 Harbord St.
26. Kozelj Vida, 47 Huntley St. Toronto
27. Pavlin Peter, Brasco Hall, London, Ont.
28. Polak Pavel, ?
29. Mauko Vladimir, 41 Wy Van Ave.
30. Frumen Ernest, 230-2nd St. N.E. Medicine Hat, Alta.
31. Klemen Vinko, 114 Peckman Ave. Toronto, Ont.
32. Žiljak Bojca, 3475 De Haulion St. Montreal
33. Rebajič Ivan, 2060 Tremblay Ave. 4. Et. 4. Toronto
34. Jelenc-Bolinar Zvone, 5613-103 Ave., Edmonton
35. Sinkovec Marjan, ?
36. Puhar Karel, 433-7 St. N.E. Calgary, Ont. Canada
37. Kamenik, 1103, 10650-103 Ave., Edmonton (96)
38. Zupan Ciril, 5613-103 Ave., Edmonton
39. Jakuš Tugomir, ?
40. Benet Milan, ?
41. Mauko Stane, School of Nurs. 100 Gathersd St., Ottawa
42. Dr. Stukej Anton, Ottawa
43. Turk Marija, St. Martha's Hospital Pharmacy, Antigonish
44. Stukej Stojanica, Mount St. Vincent Coll. Halifax
45. Slek Cveto, 53 George St. St. Catharines, Ont.
46. Zekšek Anton, 41 Sylvan Ave.
47. Brajca Vladimir, 1798 King St. Preston, Ont.
48. Cesar Ivan, 155 Close St. Toronto
49. Zupanič Franeka, 41 Sylvan Ave.
50. Ing. Opera Jože, 241 Sherbourne St. Toronto
51. Papež Ana, 41 Sylvan Ave. Toronto
52. Plevnik Franeka, 571 Bathurst St. Toronto
53. Rev. Gener. Frederik St. Michael Coll. Toronto
54. Brajca Marija, 1798 King St. Preston, Ont.
55. Ložar Drago, St. Catharines, Ont.
57. John Gorden, R.R. 3, St. Catharines, Ont.
58. Repuš Vincent, 50 St. Patrick St. St. Catharines
59. Otoničar Joseph, 50 St. Patrick St. St. Catharines
60. Lesjak encel, R.R. 3 St. Catharines, Ont.
61. Jože Zebot, Yates 7 St. Catharines, Ont.
62. Frances Turk, St. Catharines, R.R. 5
63. Angla Otoničar, 50 St. Patrick St. St. Catharines
64. Leo Tomec, 36 St. Patrick St. St. Catharines
65. Bogomir Bajc, 78 Church St. St. Catharines
66. Jože Petrič, 59 Curie St. St. Catharines
67. Frank -ozina, 59 Curie St. St. Catharines
68. Vinko Jakop, 59 Curie St. St. Catharines
69. Pavla Škerlj, 2 Sylvan Ave. Toronto
70. Režek -ihelčič, 2 Sylvan Ave. Toronto
71. Anica Kastelic, 123 Gladstone, Toronto
72. Frank Pliberšek, 405 Pembroke St. Toronto
73. Mary Zupanič, 41 Sylvan Ave. Toronto
74. Valerija Papež, 41 Sylvan Ave. Toronto
75. Stanko Boževan, 98-31st St. Long Branch, Toronto
76. John Petan, 11 Wood St. W. Hamilton, Ont.
77. Slavko Ačkan, 112 Shuter St. Toronto
78. Frank Šegar, 422 Antwerp, Sudbury, Ont.
79. Karl De Monte, 17 Fine St. Carson, Ont.
80. Franc Vardakar, 10 Leaver, R.R. 1, Port Credit, Ont.
81. Maki Kramberger, 363 Marion St. Sudbury, Ont.
82. Nada Černetič, 494 Keweenaw St. St. Catharines, Ont.
83. Franc Kranjc, 502 Buchanan St. Sudbury, Ont.
84. Uroš Vehovec, 242 Mac Nab St. H. Hamilton, Ont.
85. Alfonz Kozetič, 242 Mac Nab St. H. Hamilton, Ont.
76. Frank Kuznik, 1652 Cadillac St. Windsor, Ont. Canada
77. John Kramar, 218 Turner St. Port Arthur, Ont. Canada
78. Anton Sedlčak, Levak, Ont. Canada

SI - Spanija

1. Zihnerl Stane, Andres Mellado 78/V. 12a rid, Spain
2. Kregar Mihel, Dunoso Cortes 63, Madrid, Spain
3. Porovne dr. Frano, ?
4. Pestotnik Bogdan, ?
5. Gostinčar Janez, Andres Mellado 78, Madrid, Spain
6. Pepevnak France, Donoso Cortes 63, Madrid, Spain
7. Mejač Ciril, (sedaj v Stassburgu)

SI - Brazilija

1. Veland Leopold, Rev. Vigario, Caete-Minas, Brazil
2. Ložar Lj. Janez, Rua Peloten 341, Sao Paulo, Brazil
3. Mirt Vinko, Caixa Postal 7508, Sao Paulo, Brazil
4. Mirt Stanko, ?
5. Mestnik Jože, Santo Andre, Caixa Postal 131, Sao Paulo
6. Mestnik Marija, ?
7. Jančar Adolf, Sao Paulo, Caixa Postal 6344, Brazil
8. Jančar Agata, ?
9. Lombar Katarina, Campinas, Caixa Postal 174, Est. de
10. Frano Regali, ?
11. Ivanka Regali, ?
12. Jenko Regali, ?
13. Valerijan Regali, ?
14. Dolenc Frano, ?
15. Dolenc Anton, ?
16. Dolenc Antonio, ?
17. Dolenc Jožefa, ?

SI - Anglija

- Zebot Marija, 434 Hagley Rd, Birmingham 17, Gr. Britain
- Stutčar Anka, ?
- Lovrenčič-Zebot Dora, 55 Belsine Park, London, N.S.W. 6.
- Bidovec Jože, 1 South View, Mancot Hawerden, Gr. Britain
- Rodošek Stojan, 42 Chesham St. Great Horton Rd, Bradford
- Mestnik Alojzij, 1 Mayfair Gardens, Sudeen, Road, Dallas
- Kvas Jože, Ystrad March, Milner Hotel, Hungeed Glas.

Podpisniki SI

Chicago:

1. Gregorič Vana, 1732 W. Cermak Rd, Chicago 8, Ill.
2. Gregorič Lojze, 1732 W. Cermak Rd, Chicago 8, Ill.
3. Tadjner Oskar, 2858 S. Wolcott Avenue, Chicago 8, Ill.
4. Tadjner Anica, 2858 S. Wolcott Avenue, Chicago 8, Ill.
5. Rev. Langenholtz Kalist, St. Mary's Seminary, Lemont
6. Rev. Kalist Zsazajsek, ?
7. Geretič Mirko, 2307 So. Wolcott Avenue, Chicago 8, Ill.
8. Stankovčar Mihel, 2050 W. 23th St. Chicago 8, Ill.
9. Zercin Kazimir, 2112 W. 23th Pl. Chicago 8, Ill.
10. Zalcman Pavline, 2031 W. Cermak Rd, Chicago 8, Ill.
11. Petrič Frank, 1931 W. 23rd Pl. Chicago 8, Ill.
12. Velbl Anton, 1848 W. 23rd St. Chicago 8, Ill.
13. Jelenc Ludvik, 1848 W. 23rd St. Chicago 8, Ill.
14. Novak Bogdan, 415 E. Erie St. Chicago 11, Ill.
15. Petrič Stanko, 1636 W. 21 Pl. Chicago 8, Ill.
16. Palčič Mele, ?
17. Pčezar Ciril, ?
18. Pčezar Sonja, ?
19. Kos John, 830 N. Wabash Avenue, Chicago 11, Ill.
20. Sankovčar Albin, Lemont, St. Mary's Seminary
21. Novak Slavko, 415 E. Erie St. Chicago 11, Ill.
22. Martinič Frank, 1023 So. Kolin Avenue, Chicago 23, Ill.
23. Dr. Leskovar Andraž, 820 N. Wabash Avenue, Chicago 8, Ill.
24. Pregel Jože, Bladgett 46, 4517 Downer Grove, Ill.
25. Anton Sata, 414 W. 23th Pl. Chicago 8, Ill.
26. Franc Bilban, 1840 W. 23th St. Chicago 8, Ill.
27. Frank Matkovich, 23th St. Chicago 8, Ill.
28. Josephina Matkovich, ?
29. Dr. Pčezar Oskar, 1804 So. 61 Court, Cicero, Ill.
30. Medved -jurančič, 2313 S. Seelye Rd, Chicago 8, Ill.
31. Medved Ant n, ?
32. Julia Petrich, 1931 W. 23rd Pl. Chicago 8, Ill.
33. Anton Guštin, 23th St. Chicago 8, Ill.
34. Jozsef Anton, 2229 S. Wood St. Chicago 8, Ill.
35. Perko Anton, 2112 W. 23th Pl. Chicago 8, Ill.
36. Tadjner Jože, 2647 So. Homan Avenue, Chicago 10, Ill.
37. Frank Černič, 190 W. 23rd St. Chicago 8, Ill.
38. Frank Kramar, 1840 W. 23rd St. Chicago 8, Ill.
39. Lovčič K. O., 1230 W. 23rd Pl. Chicago 8, Ill.
40. Stankovčar P. O., 1230 W. 23rd Pl. Chicago 8, Ill.
41. Rosika Matkovič, 2050 W. 23th St. Chicago 8, Ill.
42. Anton Arko, 22.9.1935, 61st St. 2036, Cooker St. Chicago 8
43. Frank Zusteršič, 14.12.1919, 2647 S. Homan Ave., Chicago
44. Minsela Arko, 2056 W. Coulter St. Chicago 8, Ill.
45. Pavla Arko, ?
46. Mihel Arko, ?

- Enos Stanley, 1818 Farmington Rd, Peoria, Ill.
- Korošec Dr. Bled, Methodist Hospital, Peoria, Ill.
- Weland Valentin, 542 Cragst St. La. Salle, Ill.
- Čuhelj Marija, 211 Washington St. New Britain, Conn. 06051
- Planinšek Jakob, 230 E. 19th St. New York 3, N.Y.
- Marica Sifrer, 10 W. 68 St. New York, N.Y.
- Vovk France, Government Hotel, Riverdale, N. Dak.
- Stefan Celso, 621 Laufer St. Bethlehem, Pa.
- dr. Ciril Zebot, Pittsburgh, Pa.
- Franc Kovačič, Thomson, Ohio
- Dr. Franc Zebot, 11291 E. Hazard St., Santa Ana, Calif.

SI - Milwaukee, Wisc.

1. Kunovar Ivan, 324 A W. Walker St. Milwaukee 4, Wisc.
2. Selak Martin, 1016 Wisconsin Avenue, Sheboygan
3. Strmšek Toni, 811 W. Walker St. Milwaukee 4, Wisc.
4. Strmšek Dami, ?
5. Kunovar Marija, 924 A.W. Walker St.
6. Kveder Anton, 909 So. 9 Str. Milwaukee 4, Wisc.
7. Kveder Tilič, ?

SI - Joliet, Ill.

1. Mihel Jarčina, 1017 Summit St. Joliet, Ill.
2. Briljita Jarčina, ?
3. Krek Miroslav, 503 N. Broadway, Joliet
4. Goršič Jože, 167 Bridge St. Joliet (Champaign Univ.)
5. Jarčina Frano, 1017 Summit St. Joliet
6. Jarčina Jože, ?
7. Jarčina Marija, ?
8. Jarčina Marija, ?
9. Sego Stanislav, 167 Bridge St. Joliet
10. Sego Lojka, ?
11. Shoener Albert, 1010 Broadway St. Joliet
12. Gerjol Janez, 166 Bridge St. Joliet
13. Parnat Alojz, 900 Summit St. Joliet, Ill.

SI - Avstralija

- Pevco Simon, 8 View St. Pt. Kemble, NSW Australia
- Pevco Stane, K.M.A.S. Marwan, Canberra, A.C.T. Australia
- Kaiser Marjan, 37 Brisbane St. Hobart, (Tasm.) Australia
- Skok Peter, 153 Franklin St. Adelaide, Australia
- Sedrevec Alois, Ocean Salt Price, L.T.D. SA Australia
- Petek Rudolf, 104 Third Ave, Seaton Park, Adelaide
- Cvelbar Alois, C.E.A. Buchanan, Tagellah, O. Muvillebaum
- Gradišnik Janez, E.E.A. Buchanan, Tagellah, ?
- Vizint Rudolf, Ocean Salt Price, L.T.D. SA Australia
- Lukman Anton, C.E.A. Buchanan, Tagellah, P.O. Muvillebaum
- Kancer Janez, Colmslie Hotel, Brisbane 1, Australia
- Horvat Lojze, O. Weir, St. George, Quid. Australia

Bolivia:

- Čop Leopold (preselil v Canada)

SIam:

Jože Bevo, mis. brat, Cath. Mission, Bangrang, Donkrabuang, Siam

SI - Argentina

- Borštner Marija, Coquimbo 3150, Munro, Buenos Aires
- Boltežar Ivan, ?
- Hribar Zdenko, Bella Vista Puerta, 2 bis Ruta 3, Buenos Aires
- Kalin dr. Angel, ?
- Hribar Marjan, ?
- Koritnik Albin, Tinogasta 5683, Via Real, Lap. B. Aires
- Koritnik Antonija, ?
- Truden Ivan, Desninas 1428, Via Adelin, PCNGB, B. Aires
- Truden dr. Ivan, ?
- Koritnik Marijan, Tinogasta, Buenos Aires
- Simčič Joško, Plaza Marincul, Neuquen, Argentina
- Eilets Marjan, Roseti 2086, Buenos Aires
- Eilets Zdenko, ?
- Pucko Vinko, Sarmiento 1780, PCNC Roca, Argentina
- Novak Alojzij, Libertador Gen. San Martin 437, Ciudadella, PCND
- Skoberne Slavko, Castelar Espaina 1210, Buenos Aires
- Mikelj Jože, Rivadavia 1409, Ramos Mejia PCO, Prov. B. Aires
- Vesko Pavle, Ramos Mejia - C. Alvarado 350, B. Aires, Argentina
- Webb dr. Dumetrij, Arceja 2997 Dep. C. Buenos Aires, Argent
- Skober Ciril, Libertador Gen. San Martin 437, Ciudad illo, Prov. B. Aires
- Franc Pajon, J.L. Suarez 562, Buenos Aires
- Kostrevo Peter, ?
- Skolar Roda, Libertador Gen. San Martin 457, Ciudadella PCNDPS
- Novak Frano, Gral Guido 1521, Ciudadella, F.C.O.B. B. Aires
- Textnik Majda, C. Ramon Frano 273, B. Aires
- Wagner Rudolf, San Martin, Calle Los Derramos de la Andina
- Zorko Frano, Brellit 270, Santa Lucía, PCNGSM, Prov. B. Aires
- Textnik Ivan, C. Ramon Frano 273, B. Aires
- Kobi Drago, Av. San Isidro 1001, B. Aires
- Kobi Anton, Maipu 474, B. Aires
- Brajo St. Maria Leo, Conde 614, B. Aires
- Balčič Anton, Eschalia 250, Santo Legeres, Prov. B. Aires
- Mauri Zvonko, Calle Heredia 175, Villa Progreso, San Martin
- Mehan Ananija, Lima 1268/II, Castil, B. Aires
- Mikelj Marjan, Rivad via 14197, Ramos Mejia, Buenos Aires
- Mikelj Kristina, ?
- Mokorel Rosalija, Cinco Saltes, C.C. 23, Rio Negro, Argent.
- Mokorel Aleksander, ?
- Leskovar dr. Leopold, Avenida Italia 44, Cippolatti, Rio Negr
- Novak Marija - Pruvotič, Cinco Saltes, Casilla de Correo 37, Rio
- Novak Frano, ?
- Rev. Peterlin Jože, C.S. Miguel-Stefanelli - Roca, R.N. Argent

SI - Trst - Italija

- Rev. Spendal Janez, Napoli-Fermo, posta Italy.
- Lipovšek Anton, Via del Olmato 9, (Bošter) Roma, Italy
- Gombš Sonja, Via Roma 17, Trieste
- Hribar Zvone, Via Orlandini 30/3, Trieste
- Planinšek dr. Jože, Via Roma 17, Trieste
- Javornik Mirko, TVELVE, Plaza Oberdan 5, Radio Trieste II.
- Borin Oskar, Via del Colli 8, Roma
- Petrovšek Drago, Via Cerreto 23, Barkovlje, p. Predel 359
- Belič Vinko, prof. Nebrežina pri Trstu, Trieste, F.T.T.
- Peterlin Alojzija, San Lazzaro 20, Trieste
- Peterlin Jože, prof. ?
- Rev. Bošter Ivan, Jekan, Via del Olmato 9, Roma Italy
- Kos Avgusta Marijan, Via San Francesco 36, presso Capria. i
- Wheuerschuh Ivan, prof. Via Romagna 69, Trst.
- Sah dr. Leka, Via Geppa 16/I, Trieste
- Hare Zorko, Via Garantini 25/III, Trieste
- Rev. dr. Janez Belej, Via del Colli 10, Roma
- Rev. dr. Frano Plemenitač, Via del Colli, ic. Roma
- Dr. Papež Stefan, 40 Via Trazone, Roma, Italy
- Kraner p. Fidelis, OC, Via Vittorio Veneto 6, Gorizia, Italy

Podpisniki SI v Clevelandu:

- Mrs. Jonny Hudina-Mašek, 7714 St. Clair Ave.,
- Rev. Anton Markun, 15519 Holmes Ave.
- Stemphar Ana, 1362-52nd Str.
- Jaro Jože, 1362-52nd Str.
- Zelenik Jože, 968 E. 77 Str.
- Žuman Ludvik, 1128-67 Str.
- Žuman Marija, 1128-67 Str.
- Dr. Pavlovčič Milan, 1153-61 Str.
- Burjan Alojzij, (anulov ni znan)
- Kocjan Anton, 6302 88th Ave
- Vilbald Škerlj
- Ing. Janez Krepel, 1119 E. 72nd Str.
- Dr. Stanko Zusteršič, 1171 E. 58 Str.
- Peklar Louisa, 1153-60 Str.
- Smilja Peklar, 1153-60 Str.
- Frank Zolman, 7217 Korman Ave.,
- Klobasa Jože, 1193 E. 61 Str.
- Jančar Peter, 1193 E. 61 Str.
- Jančar Marija, 1193 E. 61 Str.
- Čorhek Milan, 1160 77 Str.
- Novak Ivan, 3915 St. Clair Ave.,
- Geras Rudolf, 770 E. 156 Str.
- Vesal Stefan, 1539 E. 47 Str.
- Vesal Angela, 1539 E. 47 Str.
- Urankar Frank, 1143 Addison Ave.
- Hocevar Anton, 6529 Juanita Ave.

SI - Švica

- Javor Jože, Bern, Brückenstr. 15, Schweiz
- Rev. Bintarič Stefan, La Longeraie-Morges, Schweiz
- Windschnurer Frano, Stationstrasse 21, Zuerich 36, Schweiz

SI - Francija

- Koren dr. Frano, - v bolnici
- Zupan Joseph, 58 Bd Gallieni, Argenteuil (Seine et Oise, Fra
- Zupan Jeanette, ?

Venezuela

- Ilja Alojz, Cerro de Los Magallanes, Calle La Filá 1, Caracas
- Kos Vlado, Apartado 2341, Caracas, Venezuela

Chile:

- Pirnat Frano, Ruiz Walleador 4019, Santiago, Chile

"AKCIJSKI ODBOR"...

NADALJEVANJE S STR. 2

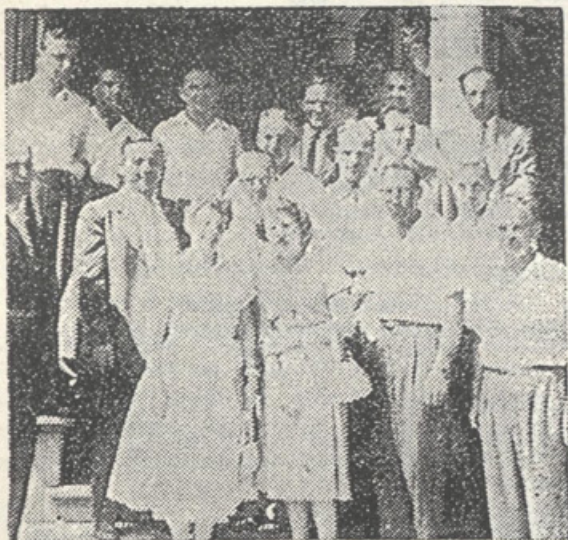
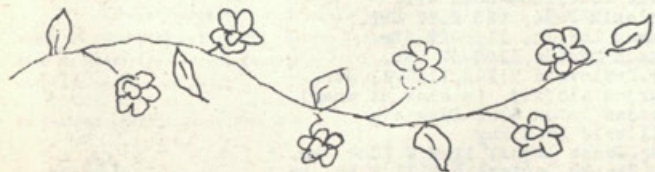
glede tega je navdušeni sprejem, ki ga je bilo tedaj v Trstu deležno predavanje M. Javornika z naslovom "Narodova pot in smer", ko so stotine Slovencev in Slovenk prvič na javnem zborovanju poslušali novi slovenski narodno-politični program.

Konec maja 1951, nekako ob obletnici "Slovenske izjave", je predsednik 'Akcijskega odbora' prof. Žebot izročil ameriškemu "Odboru za Svobodno Evropo" prvo knjigo "Izjav", ki so jih podpisali Slovenci po vsem svetu, nad 350 podpisov izobražencev. Pripomnil je, da bodo nadaljni podpisi predloženi z novo knjigo. Uvod prvi knjigi pravi med drugim:

"To 'Izjavo' so podpisali slovenski politični emigrantje, ki hočejo, da bo bodočnost njihove domovine bodočnost svobodnega ljudstva, ki si bo samo krojilo svojo usodo pod lastno narodno vladno v okviru široke zveze svobodnih in enakopravnih narodov Srednje Evrope. Iz tega vzroka podpisniki ne odklanjajo le sedanjega totalitarnega režima nad Slovenijo, temveč so nasprotni vsakemu prisilnemu nadaljevanju Jugoslavije po osvoboditvi."

Septembra tega leta je v Trstu izšel zbornik umetnosti in razprav po naslovu "Tabor 1951". Priobčil je prvi izčrpan pregled o zgodovini gibanja za slovensko državo ter med drugim poročal o stališču, ki so ga do njega zavzele razne slovenske politične skupine in osebnosti. Dalje je v njem temeljita razprava o vzrokih ki so Slovence privedli v sedanji žalostni položaj; o njihovem razočaranju nad vsako Jugoslavijo; o krivdi raznih političnih skupin in njihovih vodstev za sedanje stanje in pa, na podlagi vsega tega zaključek, da vidi slovenski narod možnost za svoj nadaljnji človeški in narodni obstanek samo v popolni državni samostojnosti.

Zbornik je zaradi tega vzbudil silno pozornost med Slovenci v svetu in domovini, ki so ga navdušeno sprejeli. Vzbudil je pa seveda jezo in strah - zlasti strah - pri nekdanjih oblastnikih v Sloveniji. Njegov odmev doma je bil tak, da je morala Komunistična partija Slovenije sklicati nujno sejo svojega plenuma. Na njej so sprejeli obsežen načrt za boj proti slovenskim osvoboditvenim in osamosvojitvenim težnjam. Nič manjši ni bil strah pri prvakah nekaterih slovenskih političnih skupin v emigraciji in na Tržaškem. Ti so se velike ideje o slovenski državi ustrašili tako, da so se šli pred zgodovino in slovenskim narodom smešiti in onemogočati z javnimi ter na neresnici temelječimi obsodbami "Zbornika" in gibanja za slovensko samostojnost; torej z obsodbami najvišjega in najlepšega slovenskega narodnega in političnega vzora....

DEL UDELEŽENCEV TORONTSKEGA POSVETA

TORONTSKI POSVET 1955

V dneh 6. in 7. avgusta 1955 so se zbrali v Torontu zastopniki iz Zdrženih držav Amerike in Kanade na dvodnevni posvet, ki je pregledal in premeril dosednji razvoj in napravil zaključke za bodoče delo. Torontski posvet je pomemben tudi v tem, ker je postal v aktivnosti slovenskega državnega gibanja mejnik: delo "AKCIJSKEGA

ODBORA ZA SAMOSTOJNO IN SUVERENO SLOVENSKO DRŽAVO" je prevzela nova, globalna organizacija, imenovana "SLOVENSKO DRŽAVNO GIBANJE".

Posvet je bil uspešen po svojem širokem zastopniškem značaju, še bolj pa po svojih sklepih, izraženih v 12 točkah:

Sklepi torontskega posveta

Pripadniki slovenskega državnega gibanja, zastopniki društev in poedinci iz Kanade in ZDA, zbrani na posvetih v Torontu 6. in 7. avgusta 1955, so se zedinili v naslednjih točkah:

1. Slovensko državno gibanje je gibanje, ki hoče priboriti slovenskemu narodu uresničenje njegove naravne pravice do lastne državnosti in to v nič manjšem obsegu, kot jo bodo uživali drugi svobodni evropski narodi.
2. V primeru, da bi bila dana v odločilnem trenutku možnost izbire med večimi zveznimi združitvami, dajemo prednost širšim tvorbam.
3. Slovensko državno gibanje bo gojilo prijateljske odnose do Slovencem sosednjih in drugih narodov ter iskalo sodelovanje z vsemi, ki delajo za svobodo narodov na načelih enakopravnega mednarodnega sožitja in demokratične samovlade.
4. Delo slovenskega državnega gibanja naj se razvija v smeri seznanjanja mednarodnega sveta z našim obstojem ter slovensko težnjo po samostojnosti, širjenja slovenske državne zavesti med Slovenci in študija poedinih vprašanj, ki so v zvezi z ostvaritvijo politične samostojnosti.
5. Slovensko državno gibanje sestavljajo organizacije, ki imajo kot enega glavnih namenov delo za ostvaritev slovenske državnosti in poedinci, ki ta cilj podpirajo.
6. Slovensko državno gibanje vodi Glavni odbor, ki ga sestavljajo delegati društev ter poedinci kot predstavniki neorganiziranih.
7. Tekoče posle vodi Izvršilni odbor treh članov.
8. Glavni odbor organizira po potrebi študijske komisije za preučevanje poedinih vprašanj.
9. Postopek za volitev poedincev v Glavni odbor ter za volitev Izvršilnega odbora izdela SNZ v Torontu sporazumno z ostalimi organizacijami in poedinci.
10. Sedež Glavnega in Izvršilnega odbora je v ZDA.
11. Po izvršeni organizaciji Glavnega in Izvršnega odbora prevzameta ta delo Akcijskega odbora.
12. „Slovenska Država“ je glasilo slovenskega državnega gibanja. Njen obstoj in razvoj zavisi od sodelovanja in stalne finančne podpore vseh pripadnikov slovenskega državnega gibanja.

Vsak narod v Evropi hoče isto mero osnovne državne samostojnosti kot jo bodo uživali v novem okviru drugi narodi. TUDI SLOVENC NE ZAHTEVAMO NE VEČ IN NE MANJ z enim pristavkom, da je svoboda narodov in njih miroljubno sodelovanje lažje izvedljivo in ohranjivo v širših zveznih tvorbah kot pa v ožjih. IN TO

Poleg rednega izdajanja glasil 'Slovenskega državnega gibanja' (mesečnik 'SLOVENSKA DRŽAVA' v Kanadi, revija 'SLOVENSKA POT' (začela izhajati v avgustu l. 1953) in mesečnik 'SMER V SLOVENSKO DRŽAVO' v Argentini, ki jo je dolga leta urejeval sedanji sourednik SLOVENSKE DRŽAVE, g. dr. Tine Duh, so omembe vredna večdnevna študijska zborovanja, politični seminarji, na katerih so predavatelji sistematično obravnavali slovensko problematiko.

Poudarjeno je bilo, da se mora študij slovenskih problemov razvijati v okviru analitične logike in poznanih izkustvenih podatkov. Poglobljati se moramo v prvine slovenstva, ki narod ohranjajo in so poročstvo njegove bodočnosti. Prisluhniti moramo utripu življenja na Slovenskem, skušati ga razumeti

DVOJE JE JEDRO TORONTSKIH SKLEPOV!

Potrebna je akcija in skupnost, ki zavestno stremi in dela za to osnovno narodno težnjo - brez prestanka in brez strankarsko-taktičnih ozirov in dvomljivosti. IN TO HOČE BITI SLOVENSKO DRŽAVNO GIBANJE! Vse to je bilo povedano že meseca avgusta 1955.

ter pravilno in trezno presojeti. Za uspeh sta potrebni prava metoda ter prava vizija. Toda metoda brez vizije bi bila samo umski šport. Predavatelji so redno poudarjali, da so slovenski problemi bodočnosti plod predanalitične vizije, ki izvira iz dobrega poznavanja preteklosti in iz čuta razvojnih globalnih silnic.

Ta vizija je obsegala v glavnem naslednje obrise: - Vprašanje slovenske družbe (Ali smo Slovenci, kot zavesten narod, kulturno in psihološko dovolj vkoreninjeni v praktični zavesti politične kolektivne dejavnosti, da lahko jasno, času primerno, odgovorimo na dve vprašanji: 1.- Kaj smo? in 2.- Kaj kot politično odrasel narod v danih okoliščinah hočemo, oziroma lahko dosežemo, da bomo končno vendarle sami ustvarjali ugodne pogoje za

vsestransko narodno rast in napredek?).

- Vprašanje gospodarskega potenciala, strukture Slovenije in njenega povojnega razvoja.
- Vprašanje, ali smo Slovenci kot narod na sodobnem tehničnem razvoju?
- Vprašanje učnega slovenskega sistema.
- Vprašanje bodočnosti Jugoslavije. Kaj jo drži skupaj? Ali je možna brez totalitarne centralistične sile?
- Vpliv in možnosti Evropske skupnosti na razvoj politične bodočnosti Slovenije.
- Navedena in podobna vprašanja smo obravnavali na političnih seminarjih.

ZBOROVANJE SDG V CLEVELANDU aug./sept. 1957

Delegati iz Kanade in USA

Cleveland, Ohio USA, maja 1960:

IZJAVA

Člani Sveta, Glavnega odbora in delegati Slovenskega državnega gibanja so na svoji seji 21. in 22. maja t.l. v Clevelandu, Ohio razpravljali tudi o predlogu Narodnega odbora za Slovenijo, kako preobnoviti sedanje politične razmere v domovini.

Ugotovili so, da je predlog na podani osnovi in v svoji celoti nesprejemljiv, ker je:

1.) nejasen v formulaciji o končnih političnih ciljih slovenskega naroda in

2.) po vseh izkušnjah od leta 1918, dalje omogoča Beogradu še nadaljnjo izvajanje hegemonije nad slovenskim narodom.

Zato člani Sveta, Glavnega odbora in delegati Slovenskega državnega gibanja izjavljajo:

I.
Cilj slovenskega naroda je suverena slovenska država, popolnoma enakopravna z drugimi evropskimi državami, v kateri naj vladata resnična demokracija in socialna pravičnost.

Kot takšna naj bi slovenska država sodelovala v družini evropskih narodov in pri ustvarjanju novega mednarodnega reda.

II.
Do tega cilja ima slovenski narod v danih okoliščinah naravno pravico.

Ta cilj naj bi slovenski narod in pripravljeni smo, da to dosežemo predvsem na mirnem načinu.

Dosegati ga bo samo tako, d v danem trenutku razglasi svojo državo, si postavi vlado, ki bo z lastnimi oboroženimi silami skrbela za red in varnost slovenskega ozemlja in stopila v takojšnje in neposredne stike z vladami sosednjih držav in ostalega mednarodnega sveta.

III.
Ker je pričakovati, da bodo tudi ostali narodi sedanje Jugoslavije oklicali svoje države, bo slovenska vlada hkrati stopila v zvezo z njimi, da se na mirnem način in v duhu načel evropskega občestva rešijo vsa medsebojna vprašanja in uredi zadeve in obveznosti sedanje države v mednarodnem svetu.

V Clevelandu, Ohio, 22. maja 1960.

Zaključki ankete SDG Januarja 1983:

■ Pozdravljamo novico, da je tudi vodstvo SLS končno sprejelo v svoj politični program idejo slovenske državnosti.

■ S svojim sklepom, da "stremi in dela na tem, da narod to svojo pravico uveljavlja in se ves zdrži v slovenski državi", se je SLS tako pridružil sedaj drugim gibanjem in organizacijam v zdomstvu, ki delajo za isti cilj.

■ Kot pripadnikom slovenskega državnega gibanja pa nam je izjava še v posebno zadoščenje in oporo, ker nas utrjuje v prepričanju, da je ideja slovenske države, ki se je porodila v dnevih stiske po razpadu Jugoslavije, poglavalna korenina in postaja tako vodilni cilj Slovencev v emigraciji kot tudi v domovini.

■ Želimo, da bi SLS, kot najmočnejša politična stranka pri Narodnem odboru, v duhu svoje deklaracije, vplivala na to organizacijo, da bi se ona sprejela suvereno Slovenijo v PRVO točko svojega programa.

■ Po načelu: "V slogi je moč" bi tako vsa slovenska emigracija drlila vse svoje sile in iskrenem naporu za uresničitev našega skupnega cilja: ZDRUŽENE, DEMOKRATSKE, SUVERENE SLOVENIJE.

Slovenska Narodna Zveza

Poleg tega moramo omeniti tudi, da so izvoljeni predstavniki Slovenskega državnega gibanja ob priložnostnih prilikah seznanjali predstavnike ameriške vlade o slovenskem narodu.

V to moramo vključiti številne članke dr. C. Žebota v New York Times-u in The Washington Post-u, dalje številne dokumentarne študije poslane različnim ameriškim ustanovam, protestna pisma in spomenice predvsem pa knjige: SLOVENIJA VČERAJ, DANES, JUTRI - I. II., in njegova zadnja: NEMINLJIVA SLOVENIJA.

Vsa ta širokopotezna, vztrajna prizadevanja so prepričevala, krepila in vedno bolj širila Slovensko državno gibanje tako v emigraciji kot v domovini. Kot primer navajamo pismo iz Ljubljane, decembra 1957, objavljenega v SLOVENSKI DRŽAVI meseca januarja 1958:

DOMOVINA JE ZA SVOBODNO SLOVENIJO

PISMO IZ LJUBLJANE

December 1957.

Odlomki:

V slovenskem ljudstvu se izraža vedno bolj in bolj protijugoslovanska smer

Domovina se dobra zaveda, da zaenkrat ni moč pričakovati rešitve izpod komunističnega jarma zgolj od domačih sil samih. To nemožnost je jasno dokazala madžarska revolucija. Zato rabimo pomoči od zunaj, pomoči od naših vodilnih ljudi, ki se morajo odslej bolj posvetiti domovinskemu dogajanju. Odveč bi bilo povdariti, da je nezadovoljstvo pri nas izredno veliko. Prav tako pa moramo povdariti, da se v slovenskem ljudstvu vedno bolj in bolj izraža protijugoslovenska smer. Komunistem namreč

nujno vodi, in to postaja iz daleč v dan vedno bolj očito, v jugoslovenstvo, to je do ustvaritve enega samega državnega naroda ali z drugimi besedami v velesrbsko jugoslovenstvo. Železnica, pošta, carina, pa celo notranja uprava uraduje srbsko (tako ima notranji minister Slovenije za potne liste zgolj srbske tiskovine!), da ne govorimo o vojski, kjer je vsaka slovenska beseda že veleizdaja!

Zato domovina s težkim srcem pričakuje rešitve. Vendar bi bilo napak misliti, da naši ljudje — kmet, delavec in izobraženec — kar brez pridržka in kar na slepo odobravajo vsako dejanje naših vodilnih ljudi v emigraciji

Za domovino je voditelj tisti, ki je za slovensko državo

Predvsem je treba povdariti, da se je duma od zadnjih svobodnih volitev marsikaj temeljito izpremenilo. Prv o. kar je treba povdariti in s čemer mora vsaka slovenska politična emigracija računati, je neizpodbitno dejstvo, da slovenski narod več ali manj enodušno odklanja politične programe vseh starih strank, ki temelje na jugoslovenskem državnem programu; kdor, bi nastopil s takim preživelim programom, mora računati na gotov neuspeh; ostal bo vojskovodja brez vojske. Domovina je zabrisala usodno razliko med liberalci in klerikali; danes so vsi Slovenci, ki si želijo, da je njihova domovina samostojna in svobodna. Danes se v obeh domovini ne more nihče ne sklicevati in utemeljevati svoje vodilne vloge na zgolj dejstvu, da je bil v letih Jugoslaviji

zakonito izvoljeni narodni predstavnik. Taka fikcija legitimnosti velja morda za določeno eno ali dven parlamentov (in to je v redu); pozneje pa se mora taka vloga voditelja moralno in politično utemeljevati samo z resnično stvarnim delom za tiste ideale, za katere živi in dela narod v domovini. Obstajati mora tedaj skladnost naziranj in hotenj med emigracijo na eni in domovino na drugi strani. Domovina pa pozna danes samo dva politična ideala: prvi je zlom komunistične diktature, drugi pa ustanovitev slovenske države. Težko preskušena domovina odklanja vsak eksperiment "čretje" Jugoslavije; kajti dve Jugoslaviji, meščanska in komunistična, sta v narodu dokončno uničili mit o politični nujnosti in državotvornosti jugoslovenske državne ideje. Zato smatra domovina za svoje voditelje in predstavnike v tujini samo tiste, ki se jasno, brez pridržka in odločno izjavljajo za slovenski državni program.

mešto v Slovenskem državnem gibanju za vsakega Slovenca, ki mu je pri srcu slovenska državnost.

Zato domovine poziva vse, ki še vedno tavajo v temi nesrečne preteklosti, da se priključijo tej ideji in da tako pomagajo utrditi srečnejšo Slovenijo, slovensko državo, ki mora temeljiti na socialni pravičnosti in na krščanski ter zapadni misli.

Ljubljana, decembra 1957.

Philopatrides Slovenicus v imenu svojih prijateljev in somišljenikov od Maribora do Trsta, od Kolpe do Triglava.

Vsa povojna leta je bila SLOVENSKA NARODNA ZVEZA V KANADI, lastnica SLOVENSKE DRŽAVE, včlanjena v A.B.N. (The Anti-Bolshevik Block of Nations). V njem smo tesno sodelovali z Ukrajinci, Slovaki, Belorusi, Hrvati, Estonci, Latvijci, Litvanci, Bolgari in drugimi zaslužjenimi narodi. Vsem tem narodom, vključno slovenskemu, so bile skupne tri stvari:

- 1.- Osvoboditev izpod komunističnega jarma,
- 2.- vzpostavitev pluralistične demokracije z oklicanjem neodvisne državne samostojnosti in
- 3.- medsebojna pomoč in sodelovanje.

DANAŠNJO "PRILOGO" OBJAVLJAMO IZ DVEH RAZLOGOV:

V SPCMIN VSEM TISTIM ČLANOM SLOVENSKEGA DRŽAVNEGA GIBANJA, KI SO SE DOLGA LETA Z IDEALIZMOM BORILI ZA SUVERENO SLOVENIJO, PA JIM NI BILO DANO DOČAKATI URESNIČITVE SKUPNEGA DOLGOLETNEGA SENA. HVALA IN SLAVA JIM!

ZA ZANAMSKÉ ZGODOVINARJE, DA BODO TI LAHKO VKLJUČILI V SVOJE OBJEKTIVNE RAZPRAVE TUDI DOPRINOS SLOVENSKEGA DRŽAVNEGA GIBANJA ZA DEMOKRATSKO IN SUVERENO, MEDNARODNO PRIZNANO, REPUBLIKO SLOVENIJO.

Pripadniki 16.narodnosti izza Železne zavese pred Ontarijskim Parlamentom ob priliki mogočnega protikomunističnega zborovanja v Toronto, 3.nov.1956

V utrjevanju, uspešnem prepričevanju in širjenju slovenske državnosti in pluralistične demokracije ima velike zasluge zdaj že pokojni France Jeza predvsem s svojo knjigo NOVA TLAKA SLOVENSKEGA NARODA (1959) in serijo zbornikov z naslovi: ALTERNATIVA, INICIATIVA, DEMOKRACIJA IN AKCIJA.

Omenimo naj tudi krog izobražencev v Argentini (R. Jurčec, B. Fink, L. Grzinčič.....), ki so izdajali SIJ SLOVENSKE SVOBODE. Z njimi je sodeloval tudi pisatelj M. Javornik in zgodovinar France Dolinar.

.....

Na tej desetletja dolgi poti smo videli in slišali marsikaj: posmeh, zabavljanje, blatenje, celo grožnje, da nas bodo pozaprl in izgnali v pregnantsvo. Vendar je bila ideja Slovenske svobode in slovenske državnosti v nas dovolj živa in močna, da smo vse to prezrli, kot da ne bi slišali. In prav je tako!

Z velim zadoščenjem in s prijateljsko besedo do vsakogar, danes ugotavljamo:

Ehrlichova 'višarska ideja' je pripravila gredo in njegova majska pobuda iz 1941. leta je vanj položila seme, iz katerega se je razraslo slovensko državno gibanje, ki je v dobrem pol stoletju rodilo obilen in bogat sad:

REPUBLIKA SLOVENIJA MEDNARODNO PRIZNANA!

Z MEDNARODNIM PRIZNANJEM REPUBLIKE SLOVENIJE JE SLOVENSKO DRŽAVNO GIBANJE DOSEGLO SVOJ CILJ!!!

(Povzeto iz arhiva Slovenskega državnega gibanja. Ured. S.D.)

Dr. Ciril Žebot, na obisku pri prijateljih v Torontu 1.1987.

Dodatek k Seznamu št.5.

Po feb.7, 1992 so v Sklad prispevali še naslednji Slovenci:

Mr. Schattamann	\$	20.00
Kekic Jela		50.00
Mr.&Mrs Savrič		200.00
Lavrin Janez in Anica		500.00
Manfreda Jure		500.00

Skupno 1,270.00
V Banki 7.feb.92 1,159.22

Skupno v Skladu Feb.10/92 2,429.22

Izvršni Svet Republike Slovenije je do sedaj poslal 400-500 prav lepih osebnih diplom, ki jih bodo člani odbora razdelili ob raznih priložnostih. Vlada je poslala tudi zelo podrobno poročilo, kako je bil poslani denar razdeljen. Na drugem mestu S.D. objavljamo nekaj primerov te razdelitve. Več jih pa lahko dobite pri odbornikih ali pri SD. Prošnja za olajšanje davkov pa še vedno tiči nekje v Ottawi.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA VARSTVO OKOLJA
IN UREJANJE PROSTORA
LJUBLJANA, Zupancičeva ul.6

Datum: 21.1.1992
Dato: vojna/nakazila

NAKAZILA V LETU 1991 PO OBČINAH

	SLT
01. AJDOVSCINA	597.820,00
02. BREZICE	417.807,00
03. CERENICA	119.720,00
04. DOMŽALJE	17.350.800,00
05. GORNJA RADGONA	256.093.892,00
06. IDRIJA	16.296.769,00
07. ILIRSKA BISTRICA	1.110.861,00
08. IZOLA	300.000,00
09. JESENICE	1.872.478,00
10. KAMNIK	136.685,00
11. KOČEVJE	41.271,00
12. KRŠKO	7.664.211,00
13. KOPER	4.030.169,00
14. KRANJ	10.542.035,00
15. LAŠKO	390.000,00
16. LJUBLJANA-VIC-RUDNIK	4.394.276,00
17. LJUBLJANA-CENTER	2.724.804,00
18. LJUBLJANA-MOSTE-POLJE	15.459.620,00
19. LJUBLJANA-BEZIGRAD	14.724.766,00
20. LJUBLJANA-SISKA	10.462.840,00
21. LOGATEC	10.580.563,00
22. LJUTOMER	6.124.326,00
23. MARIBOR	26.279.552,00
24. PENICA	2.498.639,00
25. MURSKA SOBOTA	3.587.690,00
26. NOVO MESTO	12.649.923,00
27. NOVA GORICA	981.402,00
28. ORMOZ	22.256.239,00
29. POSTOJNA	870.614,00
30. PIRAN	138.512,00
31. PTUJ	1.033.600,00
32. RADOVLJICA	149.328,00
33. RADLJE OB DRAVI	44.750,00
34. RAVNE NA KOROŠKEM	3.810.918,00
35. RIBNICA	474.840,00
36. SLOVENJ GRADEC	1.124.093,00
37. SEZANA	3.302.658,00
38. SLOVENJSKE KONJICE	1.240.723,00
39. SLOVENJSKA BISTRICA	4.205.385,00
40. SKOFJA LOKA	393.286,00
41. SMARJE PRI JELSAH	611.400,00
42. SENTJUR PRI CELJU	522.081,00
43. VELENJE	2.236.000,00
44. VRHNIKA	18.354.973,00
45. TREZIC	205.718,00
46. TRENJE	7.742.752,00
47. ZAGORJE OB SAVI	38.080,00
SKUPAJ:	531.996.979,00.

Slovenski sklad iz Toronta zbral že več kot pol milijona dolarjev

Marjeta Šimunčič

Ljubljana — Te dni se mudi v Sloveniji kanadski poslovnež slovenskega rodu gospod Viktor Zenkovič. Naš rojak je tudi predsednik komiteja za zbiranje pomoči Sloveniji, s katero naj bi odpravili škodo, ki jo je naši državi povzročila vojaška agresija.

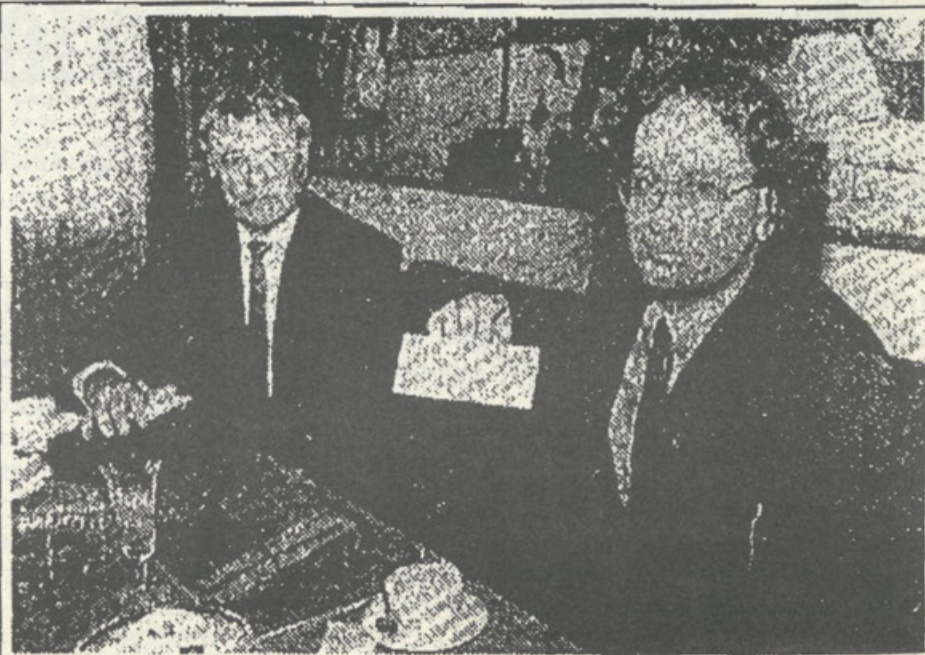
Včeraj je gospod Zenkovič predsedniku skupščinske komisije za mednarodne odnose Matjažu Šinkovcu izročil ček za 102.000 kanadskih dolarjev, ki so jih ob koncu lanske vojne zbrali kanadski Slovenci v Slovenskem skladu za humanitarne namene v svoji matični državi. Na tiskovni konferenci smo tudi izvedeli, da gre v tem primeru za drugi del pomoči, saj so že pred tem zbrali 500.000 dolarjev.

»Slovenski vladi sem ponudil tudi nekaj konkretnih predlogov za tesnejše in učinkovitejše sodelovanje med Slovenijo in Ka-

nado. Doslej slovenski poslovneži, ki nas je v Kanadi kar precej, s Slovenijo kot delom Jugoslavije nismo želeli sodelovati, saj bi to pomenilo pomoč komunističnemu režimu in ne naši domovini Sloveniji in njenemu narodu. S priznanjem, h kateremu smo veliko prispevali tudi Slovenci v Kanadi, pa so za to odprte vse poti. Pogoji za to pa bo zagotovitev nemotenega de-

lovanja vseh institucij nove države, saj mi poslovneži vlagamo tja, kjer nam je zagotovljena varnost, je med drugim povedal gospod Zenkovič.

Naj še dodamo, da ima naš rojak tudi velike zasluge za delovanje slovenskega predstavništva v Torontu, saj brezplačno deluje v prostorih njegove družbe v samem središču mesta.

Gospod Viktor Zenkovič izroča predsedniku skupščinske komisije za mednarodne odnose Matjažu Šinkovcu ček za 102.000 dolarjev. Foto: Aleš Pavličič

NEODVISNA IN NESVOBODNA SLOVENIJA

V članku z naslovom "Konec neke mitologije" Alojz Rebula stavi v "Družini" drugače zastavljeno vprašanje o značaju in pomenu "tistih treh črk NOB, narodno-osvobodilni boj". SLOVENSKA DRŽAVA je o tem pisala z naglašanjem primerov, ki povedo, da je NOB v resnici slovenska narodna sramota. Rebulo prav posebno moti dejstvo, da je NOB obsodila z izdajstvom vsakega, ki je v sovražnih odnosih do okupatorjev delal isto kot NOB sama, toda izven NOB. Toda NOB ni bila organizacija, ki bi jo lahko imenovali "narodno" in ni bila organizacija, ki bi jo lahko imeli za "osvobodilno", že ko je - tako Rebula - boj v okviru NOB "osvobodil Slovence v barbarske pokole in policijsko diktaturo, uničevalko naše narodne in krščanske biti."

In ta laž in ta sramota je bila vnešena v slovensko ustavo kot ena izmed osnov slovenske države. In ta laž in ta sramota naj bo - kakšen nesmisel! - okoliščina, ki jo naš človek praznuje in ki ji slovenski kolektor posveča poseben dan v letu, dan ko naj bi bila, a ni, ustanovljena nečastna, nenarodna in neosvobodilna NOB. Boj, ki naj ga simbolizirajo "tiste tri črke" je bil v resnici partizanski boj, s katerim je komunistična partija hotela vsiliti Slovincem svojo kruto oblast, s katerim je komunistična partija preko svojih najkrutejših rabljev zločinsko pomorila na desetisoče Slovencev, s katerim se je komunistična partija osvojevala pri naših sosedih, ko je na Primorskem, posebno v Trstu organizirala "fojbe" in pobijala slovenske kmete na Koroškem. Že zaradi teh dejstev bi se morali popolnoma ločiti od simbolov OF in jih povsem jasno obsoditi, da bi tako pokazali svetu, da slovenski narod ni kriv zločinov, ki jih je zagrešila OF in NOB. Kako nespametno je zato vsaka naslonitev na NOB; že zdrava pamet pove, da bi morali celo tisti, ki jim je NOB pri srcu in ki jih ni sram njeno zločinsko početje za časa vojne, svojo pripadnost njej in svojo povezanost z njo zatajiti, če že ne nimajo poguma in tiste osnovne poštenosti, ki jo vsi potrebujemo pri našem vsakdanjem opraviilu, da bi ožigosali NOB kot slovensko narodno sramoto, ker le-to je ocena, ki ji praviloma gre.

Praznovanje dneva ustanovitve NOB, četudi je dan izmišljen, je le en primer komunistične vsiljivosti in goljufivosti še danes in zlaganosti komunistične partije, potem ko je po vojni nad petdeset let kruto vladala nad slovenskim narodom in mu še danes zvito in zlobno krati njegovo svobodo. Seveda se komunisti imena sramujejo in so se, kot prenovljeni demokratje, predstavili Slovincem v tej novi obliki, ne da bi se hoteli odpovedati marksizmu in pogubonosni vlogi, ki so jo le-ti odigrali v času državljanske vojne, ki so jo namenoma povzročili in v njej izvajali svojo nečloveško vlogo do vseh skrajnosti, in ne da bi bili pripravljeni podrediti svoje komunistične in partijske interese slovenskim narodnim interesom. Komunistov ni narod nikoli izbral ali izvolil na volitvah; polastili so se oblasti s silo in se s silo držali na oblasti.

Gotovo je kriva naivnost in pa zaverovanost v demokratična načela nekomunistov v slovenski vladi, da komunisti in z njimi komunistična partija ni izgubila svojih položajev, s katerih so tako uspešno obvladovali slovensko politiko in slovensko gospodarstvo. Premoženje, ki si ga je partija prilastila v letih rdeče diktature v Sloveniji, je še vedno v njenih rokah z vsemi privilegiji, ki si jih je prilastila na povsem nezakonit način. "Delo", neodvisen časnik za neodvisno Slovenijo(?) in v bistvu komunistično trobilo, si je prilastilo imetje Katoliškega Tiskovnega Društva, potem ko mu ga je "podarila" komunistična partija. Namesto, da bi mu bilo to premoženje odvzeto, s tem prikradenim premoženjem, še danes soli pamet svojim

čitateljem, zastuplja slovensko politično ozračje, v glavnem zagovarja in v znatni meri podpira sabotažo in zaroto komunistične partije proti nekomunističnim predstavnikom slovenske oblasti. Seveda ne priznava zdravi krščanski morali.

Mnogi temelji slovenskega gospodarstva so osnove, ki si z njimi partija uspešno utira pot do gospodarskega monopola. In način? Uporablja vsa sredstva, da povzroča čim večje nezadovoljstvo ljudi z namenom, da bi to nezadovoljstvo postalo tolikšno, da bi si oni v resnici zaželeli časov, ko so ti hinavci imeli tudi uradno vso politično oblast v svojih rokah. Slovenija je gospodarsko podložna komunistični partiji in, žalibog, neodvisna in samostojna Slovenija ni svobodna. Naloga vseh zdravih sil slovenskega naroda je, da se osvobodijo. Komunistom nihče ni mogel preprečiti ali samo braniti, da si ne bi s tatvino mogli prilastiti zasebne imovine, so si, seveda brezpravno, polastili ne samo imetja Katoliškega Tiskovnega društva marveč vseh sredstev javnega obveščanja. S temi še kar naprej zastupljajo slovensko javno mnenje, delajo nekomuniste in še zlasti nasprotnike komunizma krive za vse zlo, katero so zakrivali v razmeroma dolgi dobi, ko so bili na oblasti oni sami, drugim pa očitajo nesposobnost, ker v enem letu niso uspeli, da bi popravili vse napake in odstranili vse zlo, katero so bili povzročili ali zakrivali v času rdečega vladanja.

Slovenija ne bo osvobodjena vse dotlej, dokler ne bo polno vzcvetela "lipa sprave", dokler ne bo za vedno črtan iz slovenskega koledarja "dan ustanovitve NOB", dokler ne bo ožigosana kot slovenska sramota, pa četudi so se ji mnogi pridružili v veri, da je nastala z namenom, da se hoče boriti za pravično stvar. Slovenija ne bo osvobodjena vse dotlej, dokler bodo Slovenci morali dati priznanje v znamenje častnega spomina in poklona, četudi prisiljenega, NOB, ki v prvi vrsti pomeni prekanjenost in bolj kot vse zločinsko početje OF. In da je nesvoboda prava zaslužjenost, je poklon NOB vključen in zapovedan v slovenski ustavi.

Res je, suverenost in neodvisnost je bilo prvo in najvažnejše, kar je Slovenija morala izvajati; najprej prepričati Slovence same, da za Slovence ni možna niti najnižja stopnja blagostanja in pravega slovenskega narodnega izživljanja v nobeni Jugoslaviji, nato pa prepričati vse važnejše mednarodne dejavnike, da je Jugoslavija nestvor, ki ga je treba za vedno zbrisati z vseh zemljevidov. Oboje je bilo poslanstvo, trud in delo in nenehni, ter včasih osamljeni napori "SLOVENSKE DRŽAVE". Čestitke, poklon, priznanje in zahvala vsem, ki so k temu dali svoj doprinos. In zdaj, ko smo si priborili uresničenje osnovnih zahtev, neodvisnost in suverenost, si moramo zagotoviti tudi SVOBODO. Te pa ne bo, dokler bodo komunisti, ki so krivi gorastnih zločinov nad slovenskimi sorojaki in slovenskim narodom, ne le prosti, marveč bodo uživali večje prednosti dokler ne bodo prisiljeni vrniti ukradenega imetja, dokler ne bo zakonito odpravljena OF-arska navlaka, malikovanje nekdanjih komunističnih mogotcev, dokler bo prizanešeno morilcu in pocesnemu tatu Mačku in izdajstvu Kardelja - Kardelj je kratko malo odstopil sosednji Hrvaški dobršen del slovenske Istre in se odpovedal Trstu, ne da bi to moral storiti - ne bodo obsojena, slovenski človek v republiki Sloveniji, ne bo svoboden, četudi bo ta država uradno neodvisna in bo izven sklopa katerekoli tuje državne tvorbe, republike, kraljevine ali cesarstva!

C.M.

Zupnijska hranilnica in posojilnica "Slovenija"

Vam nudi razne finančne usluge: Posojila za hiše, avtomobile, potovanja, študij itd. Vse prihranke pa se obrestujejo po najvišji možni stopnji.

Poslužite se naše slovenske finančne ustanove!

URADNE URE

na Manning Ave., Toronto

Torek - sreda 10 a.m. - 3 p.m.
Četrtek - petek 10 a.m. - 8 p.m.
Sobota 10 a.m. - 1 p.m. Tel.: 531-8475

na 739 Brown's Line, Toronto

Torek - sreda 10 a.m. - 3 p.m.
Četrtek - petek 12 p.m. - 8 p.m.
Sobota 10 a.m. - 1 p.m. Tel.: 255-1742

v Hamiltonu pri sv. Gregoriju Velikem

Vsek poek od 4h do 8h zvečer. Tel.: 531-3352
Sobota 10 a.m. - 1 p.m.

REPUBLIKA SLOVENIJA PRVIČ NA OLIMPIJADI!

16. zimska Olimpijada nam bo Slovencem za vedno ostala živa v spominu. Ob svečanem pohodu atletov v stadion v Albertville pod mogočnimi francoskimi Alpami, mi je za trenutek zastalo srce, ko se je na televiziji pojavil napis "Slovenie" in solze so mi stopile v oči ob pogledu na slovensko zastavo z grbom Triglava. Ponosna ekipa slovenskih športnikov nam je dala upanje, da se bo naša mlada država ugledno predstavila svetu. Ker so ob času našega poročanja olimpijske tekme šele v razvoju, nimamo končnih rezultatov vseh panog.

Za enkrat naj omenim Natašo Bokal, ki je bila 4. v ženski slalom kombinaciji ter 7. v kombinaciji "šuss"-slalom, kar je seveda zelo lep uspeh!

V moški kombinaciji "šussa" je tekmoval Jure Košir.

Na 90 meterski skakalnici so se Slovenci uvrstili takole:

12ti je bil Samo Gostiša (84m), 18. je bil Matjaž Zupan; Franci Petek je dosegel 21. mesto (80m), Primož Kopač pa 26. mesto. Isti tekmovalci so nastopili tudi v tekmovalstvu moštev in prišli na zavirljivo 6. mesto!

Na 120 meterski skakalnici je Franci Petek zasedel 8. (!) mesto, Samo Gostiša 22., Matjaž Zupan 27., Damjan Fras pa je bil 42., vsi v zelo hudi konkurenci skakalcev, zlasti evropskih držav.

V prostem stilu v cross-country smuki je nastopil Jože Kavalari in končal 62. od 110 smučarjev.

Na kratkem programu umetnega drsanja je prišel na 26. mesto Luka Krasinc. Vsem slovenskim olimpijcem iskreno čestitamo in jim želimo se večjih uspehov na prihodnji olimpijadi.

Zastopajoči posamezniki kanadske ekipe: Kerrin Lee-Gartner (zlata medalja), zmagovalka ženske "šuss", Nicola Fontaine, zmagovalac prostega smučanja. Posebej pa naj omenim Elvis-a Stojko (Slovenec po očetu), ki je kljub svojemu brezhibnemu drsanju bil potisnjen na 7. mesto, čeprav bi povsem zaslužil 3. mesto. M.A.K.

LEE-GARTNER

FONTAINE

STOJKO

SLOVENSKA HRANILNICA
IN POSOJILNICA

646 Euclid Ave., Toronto M6G 2T5
Tel. 532-4746

747 Brown's Line, Toronto, Tel. 252-6527
John E. Krek's Slovenian Credit Union

OFFICE HOURS

MONDAY 10 a.m. - 4 p.m.
TUESDAY 10 a.m. - 8 p.m.
WEDNESDAY 10 a.m. - 4 p.m.
THURSDAY 10 a.m. - 8 p.m.
FRIDAY 10 a.m. - 8 p.m.
SATURDAY 10 a.m. - 1 p.m.

NEW TORONTO

TUESDAY 1 p.m. - 8 p.m.
THURSDAY 1 p.m. - 8 p.m.
FRIDAY 10 a.m. - 8 p.m.
SATURDAY 9 a.m. - 12 noon

BITI ČLAN

HRANILNICE —

JE V KORIST TEBI IN V
POMOČ PRIJATELJU!

Ali ste že kdaj pomislili, da bi delali pri kakšni agenciji ontarijske vlade?

Ontarijska vlada imenuje člane v več kot 510 agencij, uprav in komisij, kot n.pr. Uprava za pogojni izpust (Board of Parole), Policijske uprave (Police Services Boards) in Stanovanjske uprave (Housing Authorities), da jih navedemo le nekaj. Agencije vplivajo na več aspektov našega vsakodnevnega življenja in zato ontarijske agencije potrebujejo izkušnje in strokovno znanje širokega kroga naše skupnosti.

Sedaj smo dobili, prvič v Ontariu, imenik vladnih agencij, z naslovom **Agencies, Boards and Commissions** —

Tajništvo za javne službe (Public Appointments Secretariat) hrani seznam kandidatov s katerega vlada izbira nove člane agencij. Torej, če ste že kdaj pomislili, da bi delali pri kakšni agenciji ontarijske vlade, stopite v stik s Public Appointments Secretariat, kjer boste dobili več informacij ali pošljite po pošti izpolnjen formular ali svoj rezimé na:

Public Appointments Secretariat
Macdonald Block, Room M2-70
900 Bay Street, 2nd Floor
Toronto, Ontario M7A 1A1

Telefon (416) 327-2640
(samo v angleščini in francoščini)

Opomba: Resne kandidate se lahko pokliče pred vsestranski odbor zakonodajne skupščine.

Enakopravnost pri zaposlovanju

SLOVENSKI SMUČARSKI DAN
V
WINDHAMU (CATSKILL MOUNTAINS)
NEW YORK

Drage Slovenke in Slovenci iz Ontaria, ki znate vsaj malo smučarske abecede, vljudo vabljeni na slovenski veleslam 25. januarja 1992. Obvezno pa prinesite s seboj ogromno dobre volje in humorja.

S temi besedami so nas povabili naši sorojaki na njihov prvi smučarski dan, ki je bil v povojih zelo skromno zasnovan in je potem zavoljo velikega in navdušenega odziva prerasel v športno-kulturno manifestacijo. Med udeleženci smo našli kar 82 tekmovalcev, 28 rekreativcev in 50 navijačev. Skratka, bilo je prvič, da so se na smučarskih progah v Windhamu med seboj pomerili slovenski izseljenci, ki živijo v ZDA in Kanadi s tistimi Slovenci, ki prebivajo v ZDA le začasno.

Ideja sama se je porodila v glavah naslednjih odbornikov, ki so tudi nosili levji delež organizacije: Bojan Bevc, Stane Razen, Ivan Kamin, dr. Silvester Lango in pa predvsem Darja Gačnik, ki je s svojim požrtvovalnim in predanim delom podpirala kar tri organizacijske vogale. Ker je vselej težko orati ledino sem jim pomagal z nasveti tudi jaz, saj sem v Ontariju organiziral že tri smučarska tekmovanja v okviru sportnega kluba Jadran.

Prevzel sem tudi vlogo konferansije in se zadalil za kulturni del programa.

Kot vsi vemo pa ta obširna in uspešna izvedba ne bi bila mogoča brez velikodušne podpore slovenskih predstavništva in pa posameznih slovenskih podjetnikov, ki so skupno prevzeli pokroviteljstvo.

Finančno podporo so dali: METALNA, GLOBTRADE, ISKRA ELECTRO C, SK PRODUCT, IMPOL ALUMINUM, SLT AMERIKA, DOUBLE A INT., SLOVENIA GROUP, YUTEX IN LSB BANK.

DARILA: MOPED TOMOS - STR. INC., SMUČI ELAN, SK PROD. - GUGALNIK, ISKRA TELEFON IN 3 RAČUNALNIKE, KRZNENO JAKNO - YUTEX, DVE JAKNI, KRILLO IN PLAŠČ - UTR, KRISTALNA VAZA - ROGAŠKA, OSTALE "MANJŠE" NAGRADE SO BILE KUPLJENE S STRANI ORGANIZACIJSKEGA ODBORA.

Vsi zmagovalci posameznih kategorij - šest po številu - , ki so si priborili zlate medalje, so poleg le-teh prejeli še lepe kristalne vaze Rogaške.

Obilica bogatih omenjenih daril pa je bila izžrebana med startnimi številkami tekmovalcev po pravilih srečolova.

Government of Ontario. Le-ta opisuje različne vrste agencij, kaj delajo, kdaj se sestajajo in kakšna strokovna znanja potrebujejo njihovi člani. Omenjeni imenik in formular za prošnjo se dobijo v angleščini in francoščini v lokalnih knjižnicah, delavskih posvetovalnicah, informacijskih centrih krajevnih skupnosti in v pisarni volilnega okrožja vašega člana pokrajinskega parlamenta (MPP). Prizadetim osebam bo pomagal Urad za pomoč prizadetim (Office for Disability Issues) na št.

(416) 326-0111 ali pa
brezplačna linija
1-800-387-4456
(zvočno in TDD na
obeh linijah).

Iz Toronta sem peljal skupino 18 udeležencev.

Med šestimi kategorijami smo tekmovali kar pri treh. Slovenci iz Ontaria smo lahko ponosni na dosežene rezultate, saj smo se vrnili z dvema srebrnima medaljama, pa četudi se nam niso mogli pridružiti naši poglobitni smučarski asi. Lepo je, da so bila nagrada tudi zadnja mesta za marljiv trud in hrabro prizadevanje. Srebrni medalji sta prejeli vsaka v svoji kategoriji Marija in Natalija Kačnik.

Poleg nas so se srečanja udeležili še rojaki iz naslednjih ameriških držav: New Jersey, Connecticut, Vermont, New Hampshire in pa seveda New York. Glas o izvedbi se je hitro razširil in zdi se, da se nam prihodnjič priključijo še nekatere nove ameriške države.

Zelo uspešnemu smučarskemu dnevu in slavnostni podelitvi kolanj je sledila okusno pripravljena buffet večerja.

Kulturni program smo izvedli v duhu samostojne, neodvisne in priznane republike Slovenije.

V krajšem nagovoru sem poudaril, da nas v tem odločilnem in enkratnem zgodovinskem obdobju povezuje ne samo veselje do zimskega sporta, temveč tudi notranja želja in potreba, da se Slovenci med seboj povežemo.

Tudi to naše prvo meddržavno smučarsko srečanje je pomembno v okviru ameriške in kanadske slovenske emigracije.

Upam in želim, da bomo začeto nadaljevali, ter stike še razširili in poglobili. Možnosti so izredne tako na športno rekreacijskem področju (smučanje, golf, tenis itd.), kakor tudi na strokovnem, kulturnem in podjetniškem.

Pridružite se nam prihodnjič v čim večjem številu. Na družabnem srečanju smo si obljubili, da se pomerimo spomladi na Prvem teniškem prvenstvu Slovencev v ZDA.

Ko bomo tudi mi v Ontariju pripravili meddržavna srečanja nas prav gotovo obiščejo naši rojaki iz nekaterih ameriških držav.

Prijateljski pozdrav in kmalu na svidenje Vaš

Dr. Tone Kačnik

POPRAVEK

Prosimo berite v SD Dec.1991. str.2 Postkomunistična Slovenija, namesto Protikomunistična Slovenija. Obžalujemo napako! Ured.

IZSELJENCI

IZ PISARNE POOBlašČENCA SLOVENSКИM STRANKAM

R. SLOVENIJE
TORONTO, KANADAREPUBLIKA SLOVENIJA
Ministrstvo za zunanje zadeve

Ljubljana, 16. januar 1992

Spoštovani,

Z velikim veseljem vam sporočam, da je Republika Slovenija do danes, 16. januarja 1992 do 14.00 ure priznala Evropska skupnost ter dvaintrideset držav. To so storile, razen dvanajstih držav Evropske skupnosti tudi: Hrvaška, Litva, Gruzija, Latvija, Estonija, Ukrajina, Islandija, Švedska, Belorusija, Vatikan, San Marino, Avstrija, Švica, Malta, Madžarska, Bolgarija, Poljska, Kanada, Avstralija, Nova Zelandija, Norveška in CSFR.

Sedaj, ko smo uresničili našo dolgo pričakovano samostojnost se vam želim osebno zahvaliti za vsa Vaša prizadevanja in trud, ki ste ga vložili.

Tudi z Vašo pomočjo se je Republika Slovenija pridružila veliki skupini svobodnih in suverenih evropskih narodov.

dr. Dimitrij Rupel

PREDSTAVIMO SE SVETU
PONOSNI, DELAVNI!

Mnogi izmed nas živimo v izseljenstvu skoraj že pol stoletja. Priče smo edinstvenim slovenskim zgodovinskim dogodkom. Uresničile so se želje in prizadevanja dolge vrste slovenskih rodov. S ponosom, navdušenjem in prepričanjem smo se jim pridružili, nadaljevali z delom in končno dočakali: mednarodno priznanje republike Slovenije!

Naši rojaki v domovini uživajo duhovno in politično svobodo. V procesu demokratičnega ravnanja danes Slovenci brez ovir iščejo pota, po katerih bi lahko neovirano, najbolj zavzeto delali za skupni blagor, vsestransko slovensko narodno rast in napredek.

Z mednarodnim priznanjem države Slovenije se Slovencem v domovini, zamejstvu in izseljenstvu odpirajo nove možnosti, prilike in z njimi velika odgovornost. Zato je umestno vprašanje: Ali bomo znali krotiti svoja osebna in strankarska hotenja in jih odgovorno, kolektivno vsklajali v izgradnjo lepše, pravičnejše in bogatejše slovenske bodočnosti?

Danes še prav posebno moramo Slovenci ob prestopu meje svoje države in zlasti še, ko postanemo izseljenci, ponesti v svet predvsem to:

da smo ponosni Slovenci, da predstavljamo v svetu Republiko Slovenijo in se prizadevamo pri izgradnji novega slovenskega državnega ugleda!

Dr. Zlatko A. Verbič

Združenje Ontarijskih "Land Surveyors" O.L.S. obhaja letos 100 letnico svoje organizacije. Ob tej priliki bodo na slovesni otvoritvi predstavili poleg kanadskih zastav tudi zastave držav svojih članov, ki niso bili rojeni v Kanadi. G. Peter Pavlin, član OLS je bil povabljen, da bi predstavljal Slovenijo. Na to povabilo je g. Pavlin odgovoril, da bo zelo vesel in si bo štel v čast predstavljati in nositi zastavo nanovo ustanovljene in priznane države Slovenije. G. Peter Pavlin je dolgoletni član Slov. državnega gibanja in bivši predsednik Slovensko-kanadskega sveta.

V Sloveniji začnemo s pripravami na državne politične volitve. Nápovedane so za 21. Juni 1992.

Swobodne volitve Aprila 1990 so bile deležne velike moralne in tudi materialne podpore s strani izseljencev. Rezultat: demokratizacija, politična svoboda, nas je razveselil. Bili smo polni optimizma.

Na žalost je rezultat 20 mesečne svobodne Slovenije za izseljence porazen. Dobili nismo niti najmanjše možnosti sodelovanja, vpliva pri gradnji nove demokracije. Nove razmere so nas v izseljenstvu potisnile v vlogo objekta, gledalcev, turistov, dobrotnikov, folklorne in nič več.

Solidarnost izseljencev gre preko tega razočaranja. Za dobrobit Slovenije, posebno v sedanjih težkih časih, smo pripravljeni na delo in pomoč. Višina naše pomoči in angažiranja pa bo, človeško, do neke mere vezana na programe, platforme, slovenskih političnih strank. Stranke, naj podajo svoja stališča in načrte do izseljenstva! Izseljence zanima.

a) Volitvena pravica vseh slovenskih državljanov, kot zajamčena v 14. odobreni ustavi. Kje in kako bomo izseljenci volili. Bomo dobili pravico na par naših zastopnikov v državnem Zboru ali Svetu, tako kot ima to madžarska in italijanska manjšina.

b) Izseljeniške organizacije. Nastala je prava poplava. Ministrstvo za Slovence po svetu, Slovenska izseljenska matica SAZU, SSK, Studia Slovenica, Katoliški izseljenski center v Ljubljani. Silno drobljenje sil, dela. Več škoduje kot koristi! Država naj podpira in financira samo eno organizacijo, ki naj ima rang ministrstva. Izseljenci bi morali imeti eno mesto v vladi, najprimernejše bi bilo, da bi vodili tak izseljenski urad.

c) Imenovanje zastopnikov v tujini. Njihovo delo in uspeh zavisi v veliki meri od sodelovanja z izseljenci. Neko zaupanje je predpogoji. Pri imenovanju se mora najti neko sodelovanje izseljencev. Dosedanja slaba izkušnja to nujnost jasno kaže.

d) Državljanstvo. Gramotna določba, da morajo bivši politični emigranti napraviti prošnjo za državljanstvo mora biti nemudoma odpravljena. Zakon SFRJ, ki so odvzeli državljanstvo morajo biti razveljavljeni!

e) Denacionalizacija. Zakon krši mednarodne pravne norme in tradicijo. Višino odškodnine pušča odprto, namesto, da bi jo definirali z današnjo dejansko vrednostjo. Do izseljencev je nedopustno krivičen, še posebej do politične emigracije. 16. člen. "Prenehanje ni mogoče vrniti, če je na njem lastniška pravica fizičnih ali pravnih oseb". Praktično to pomeni, partizan, OF-ar, komunist, ki si je prisvojil in prepisal zemljo bivšega domobranca, političnega begunca itd. jk bo zadržal! Nevzdržno!

Člen 87 "premoženje odvzeto po zakonu o odvzemu vojnega dobička ne ne vrača". Nevzdržno!

f) Pokojnine, socialne podpore in pravice vseh slovenskih državljanov, ki so bili člani ene ali druge oborožene organizacije v letih 1941/45. Povračila in kompenzacije za pobite, mučene, zaprte politične nasprotnike revolucije, Odškodnina za dolga leta hegumstva, vladna podpora za povratek v domovino bivšim beguncem in drugim izseljencem, ki so zaradi diktatorskega režima zapustili domovino itd.

g) Za krvavi teror obdobja 1941/46, za vojne in zločine proti človeku, se mora položiti račun. To nudi neko jamstvo, da se kaj takega ne bo več ponovilo. To dolgujemo spominu pobite slovenske vojske, spominu izpostavljenih dojenčkov oskrujenih in pobitih žena in deklet. Sodniške preiskave morajo steči z vsemi zakonskimi posledicami. Nobena pravna svobodna država, ni vredna tega imena ako se temu izogiba, resnici in pravici mora biti zadoščeno. Slovenija, na tem področju strahotno počena, je izpostavljena nevarnosti intervencij mednarodnih organizacij! Slovenija ne sme ostati dežela napravljenih številnih in groznih krivic.

Do izseljencev se mora nujno najti neki novi, neprimerno bolj odprt, demokratičen pristop. Posledica teh zadnjih 20 mesecev "skrbni" (op.p. 3 člen nove ustave!) za izseljence je škodovala na mnogih poljih. Konkretno se ni zagnala niti ena pomembna investicija izseljencev v slovensko ekonomijo, gospodarstvo. Kakšnega posebnega števila povratnikov ni bilo. 1992 mora biti boljši.

STRANKE IMAJO BESEDO.. NADALJEVANJE MOLKA DO JESUDNO...

P.s. 1/26 Novi hrvaški zakon predvideva volilno pravico za Sabor, Predsednika za hrvaške državljane - izseljence
Dr. Peter Urbanec

DR. MILAN PAVLOVČIČ

21. januarja t. l. je dr. Milan Pavlovčič praznoval svoj 75. letnico.

Temu neumornemu, od vsega začetka vztrajnemu zagovorniku SLOVENSKE DRŽAVNE MISLI, vodji slovenske radijske oddaje PESMI IN MELODIJE IZ LEPE SLOVENIJE v Clevelandu, Uredništvo in Uprava S. D. in Slovenskega državnega gibanja iz dna srca kličejo: ŠE NA MNOGA LETA!

SLOVENSKI MOŠKI

V Sloveniji imajo ustavo, ki ženi dovoljuje splav. Žene so obmetavale skupščino z jajci, da so dobili ustavo splava.

Sem slovenski moški! Potisnimo v stran zahteve katoliške cerkve o prepovedi splava. Pozabimo ameriške republikance, ki so proti zakonu o splavu. Niso važne organizacije, ki so za splav in proti splavu. Sem samo moški!

Bil sem 16 let star, mama mi je rekla: "Sin, zapomni si, žena je nekaj svetega, bo mati tvojih otrok." Odšel sem v svet.

Videl sem na Dunaju pse, ki so svobodno hodili v parkih po rožicah - gorje, če je otroček položil drobno nogico na zeleno trato.

V nemškem Monakovem sem videl 4 letnega fantka, ki se je jokalo na vsa usta, a ni spustil glasu. Matere okrog otroka so se strinjale, kako trdno je vzgojen - meni je rezalo v srce! Od takrat me niso motili pogovori, da so otroci umazanija, navlaka, ko ne moreš na dopust.

Po širni Ameriki sem srečaval ljudi, ki so jemali v svoje domove otroke - videl sem matere, ki so puščale otroke!

Srečal sem moškega, ne moža, ki je dejal: "Odpeljal sem ženo k staršem, kaj čem z njo, ima levkemijo."

Žena je nekaj svetega. Dobra, ljubezniva žena, požrtvovalna sužnja družine, ki gara od jutra do večera: mar jo boš pustil ob uri gorja samo, čisto samo! Kako svet je njen nasmeh ob mraku, ko se vrneš smrtno utrujen. Kako edinstven in mogočen je njen pogled ponosa in zaupanja ob trenutkih preizkušenj...A redek, žal, redek je ta božji blagoslov.

Kupovala sta hišo. Oba sta bila mlada, izredno drobne in majhne postave. Žena je bila noseča. Če si slaboten, povsod na svetu je življenje kruto, v Ameriki še posebej.

Mož je imel dve službi. Hiša je bila lepa in velika. Žena je šepčala: "Rada bi imela to hišo. Imela bova več otrok." Nasmehnila se je možu. Mož je srmežljivo sklonil glavo in resno povesil oči.

"Vidita, toliko bo vaju stalo na mesec...", mož je vstal, da bo bolje videl napisane številke. Žena je obrnila oči na njega in sledil je tisti dolg pogled zaupanja in spoštovanja. Tišino je prekinil rahel vzdih: "Moj mož je priden in dober!" V svoji duši in svojih očeh je postal orjak. Silna je njegova moč in njegov rod raste na trdnih koreninah. Ima ljubečo ženo, sveto ženo, ki bo mati njegovih otrok.

Jaz sam sem samo slovenski moški. V porodnišnicah, daleč tam preko morja, v rodni domovini, žene v porodnih krčih grobo kolnejo očete porajajočih se bitij. Možje pijejo po gostilnah.

"S tem norcem nočem imeti otroka", se zaključujejo zahteve po splavu.

Moški, v upanju, da si pridobijo vsaj malo lažnih simpatij, so glasovali za splav. Države na svetu nimajo splava v svojih ustavih.

Veliko število glasnih Slovencev so vsemu svetu povedale, da nočejo roditi otrok svojim možem. Povedale so, da ne ljubijo in ne spoštujejo svojih mož.

Glasno, javno, v najbolj svetem dokumentu naroda, v prvi ustavi lastne države, so Slovenke zatajile svoje moške - zahtevajo smrt.

Slovenski moški! A je to tvoja smrtna kazen, ko si moril brat brata, sosed sosed? A so slovenske žene obsodile na smrt tebe in tvoj rod samo zato, ko ropas in nosiš v tujino njih zadnje kaplje krvi in znoj!

Kje si dobra, drobna žena s spoštljivim pogledom? Kje si mož, da te bo spoštovala mati tvojih otrok?

Sem samo slovenski moški, V najbolj svetem dokumentu - prvi ustavi svobodne države v zgodovini naroda - sem javno zatajen, osramočen pred vsem svetom.

O, rod slovenski, greh smrti si vklesal v večni spomenik.

F. B.

O B V E S T I L O

Kanadski mediji dajejo novoizvoljeni vladi 100 dni "honeymoon-a", da more brez kritike začeti uveljavljati svoj politični program.

Pri S.D. smo, po tej lepi navadi, to dobo raztegnili na 200 dni, po načelu: "DOBROBIT REPUBLIKE - NAJVIŠJI ZAKON". To načelo smo sprejeli ob Proklamaciji in njej sledeči vojni ter ga pozneje raztegnili za čas gigantskih naporov za mednarodno priznanje Republike Slovenije. Sedaj, ko je ta cilj dosežen, je "medenih tednov" konec.

Zato se vračamo h kritičnemu poročanju nestrankarskega zagovarjanja demokracije in krščanskih vrednot v novi državi Sloveniji.

(Uredništvo S.D.)

UREDNIKI
SLOVENSKE
DRŽAVE

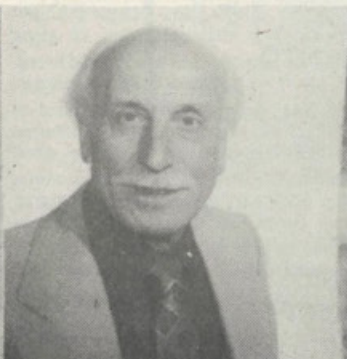
Mirko Geratic

dr. Rudolf Cujes

Vladimir Mauko

Ludvik Jamnik

dr. Tine Duh

OB 140-LETNICI MOHORJEVE DRUŽBE

Dr. Ing. V.J. Bratina

Nadaljevanje II. dela izčrpnega študija ob 140. letnici DSM.

CELJSKA MOHORJEVA DRUŽBA

Da ne bo zamere, človek mora biti previden, bom 'naštevai' kar po abecedi: Celjska, Celovška, Goriška. Imel sem že vse v glavi, kaj bom napisal o Celjski, pa sem zagledal v zadnji številki Družine (27. listopada 1991) že prej omenjeni članek dr. Zmaga Kumer. Tristo, prav vse je v članku, kar sem hotel napisati, in še vse bolj natančno, bolj izčrpno in lepše! Kaj naj storim? Predržen kot sem, bom kar izčrpno citiral. Kaj bi se sam trudil! Upam, da mi dr. Kumer ne bo zamerila, saj se pri nas reče: 'Imitation is the most sincere form of flattery!' In, če kopiranje ni 'imitation', kaj pa je! Z Družino se bom pa tudi kako pogovoril, saj je prejšnji urednik dr. Klemenčič moj stari znanec, oba doma iz Vipavske doline.

Torej takole piše dr. Kumer: "...Enako se po drugi vojni, pod komunističnim režimom, ni odrekla svojemu poslanstvu. Ohranila je mrežo poverljivikov-duhovnikov, in čeprav je bilo marsikdaj težko, je pogumno izdajala poleg redne zbirke tudi knjige, kakršnih si ne bi upala takrat nobena druga založba na Slovenskem. Samo nekaj naj jih navedem. Leta 1984 je izšlo sveto pismo, 1954 so začela izhajati izbrana dela Ks. Meška, pozneje tudi F.S. Finžgarja (od 1959) in I. Preglja (od 1962), poljudne psihološke knjige Antona Trstenjaka so bile prave uspešnice, vedno znova ponatiskovane, Kuretovo Praznično leto Slovencev (v 4 knjigah, od 1965) je še danes nepogrešljiv priročnik narodopisec, Zadnikarjevi Spomeniki cerkvene arhitekture in umetnosti (od 1973) so dragocen vodnik po slovenskih cerkvah, 1979 je izšel uvod v sveto pismo stare zaveze, 1980 uvod v novo zavezo, da ne naštevam še drugih teoloških del (Avguštin, Terezija Velika...), prevodov P. Teilharda de Chardina, filozofskih spisov J. Janžekoviča, biblični leksikon (1984) ali Benediktove knjige o papežih (1989) itd." Tako dr. Kumer. (Podčrtaval sem jaz, V.J.B.). Mogel bi dodati še pisatelja Franca Detela. Njegova Zbrana dela obsegajo šest knjig, šesta je izšla leta 1972. Urednik te zbirke je bil znani profesor Jakob Solar. Pierre Teilhard de Chardin je bil jezuit, malo kontroverzen, to je dolga zgodba, slaven arheolog in filozof. Jezuitski red ga je poslal na Kitajsko, nekako po tistem latinskem izreku: "Promoveatur ut amoveatur!" in tam je 'blessing in disguise' sodeloval pri enem najbolj slavnih odkritij primitivnega človeka, pri odkritju Pekinš kega človeka, najdenega pri Zhoukoudian blizu Bejinga (Homo erectus pekinensis ali Sinanthropus pekinensis). Obširneje o tem človeku najdete v 'Atlas of Primitive Man in China', Science Press, Beijing, China. T. de Chardin je pisal arheološke in filozofske razprave, posebno znana knjiga je: 'The Phenomenon of Man', v angleškem prevodu. Mohorjeva je verjetno publicirala v prevodu kako njegovo filozofsko knjigo, katero, pa res ne vem. Moj prijatelj, profesor V. Truhlar, S.J., ga je cenil, tako malo več vem.

Čeprav so praktično vse te knjige v moji knjižnici, se bom ustavil le pri treh imenih, Meško, Finžgar, Preglja. To je tudi pravilno zaporedje, če je umetnost merilo. Vse jih smo kot študentje peli: "...summus Aristoteles..." tu velja "...summus Pregelj..."

Ksaver Meško, Izbrano delo, v petih knjigah, 1954-1960. Marsikoga bo predvsem zanimala četrta knjiga, v glavnem zaradi dokumentarne vrednosti dveh člankov: Križev pot in v četinskem ujetništvu. Mohorjeva v Celju je še separatno izdala Ksaver Meško, Legende o sv. Frančišku z ilustracijami našega sedaj že pokojnega prijatelja, akademskega slikarja Mihe Maleša, ki mi je knjigo tudi podaril.

F.S. Finžgar je kvaliteten kot pisatelj na višjem nivoju kot Meško. Je tudi simpatiziral z OF in kot berem v četrti knjigi 'Ljubljana v ilegali' 1970, ga je IO OF vabil na osvobodeno ozemlje, pa zaradi starosti se je povabilu izognil. Številka 'Slovenskega Poročevalca' izdana na 'Dan osvoboditve' kot piše, je na naslovni strani prinesla Finžgarjev pozdrav, ki ga citiram. Gledal je zelo resno in zaskrbljeno v bodočnost, nobene evforije, ki je takrat kar preplavila Ljubljano in Slovenijo! Takole pravi: "Naša skupna volja bodi: Hočemo! Pozdravljena jugoslovanska vojska na osvobodjeni slovenski zemlji! Pridi z oljko mladiko miru, ki naj vzcvete v novi dobi za novo delo v poštenosti in pravičnosti, in trudu in znoju, v spoštovanju resnične svobode, ki je v tem, da radi služimo pravičnim zakonom v prid naše skupnosti. V to skupno sožitje naj nas ne družijo nobeno nasilje - vse naj bo sad nezlagane, nesebične ljubezni. — Ne slepimo ne sebe ne drugih z zlato dobo, ki nam jo obetajo! Zlato te dobe je še silno globoko zakopano in bo treba krvavih žuljev, da ga izgrebemo. Toda naša skupna volja bodi: Hočemo! Fr.S. Finžgar."

Kljub simpatizirajo od OF pisatelj Finžgar ni našel milosti v očeh ljudske oblasti. Verjetno mu je zamerila že zgornji pozdrav, ki ni prekipel od navdušenja nad Osvobodilno vojsko, ki jo je Ljubljana kar zasula s cvetjem. Kot dobro znano, je Državna Založba Slovenije (DZS) začela takoj po koncu vojne izdajati tisto monumentalno zbirko: Zbrana dela slovenskih pesnikov in pisateljev, ki je počasi vključila večino slovenskih klasikov kot Cankarja, Gregor čiča, Jurčiča, Ketteja, Kosovela, Stritarja, Tavčarja, Trdino, Zupančiča, itd. Finžgar je zastoj čakal. Opogumila se je Celjska Mohorjeva, in treba je bilo poguma, ker Finžgar pri ljudski oblasti že davno ni bil več 'persona grata', opogumila se je torej in izdala Finžgarjeva Izbrana dela v sedmih okusno opremljenih knjigah. Uredil jih je neumorni dr. France Koblar. Knjige so hitro pošle in še jaz, ki bi za gotovo knjigo 'pol sveta pretekla', nimam kompletne izdaje. Zdi se, da je povpraševanje po Finžgarjevih delih, ki jih ni bilo več na trgu in sitnarjenje bralcev, nagnilo ljudsko oblast in preko nje DZS, da je začela leta 1979 izdajati v prej omenjeni zbirki pesnikov in pisateljev tudi Finžgarjeve Zbrane spise. Do sedaj je izšlo 9 ali 10 knjig, v teh zmedah nisem povsem na tekočem.

Bolj zanimiv je primer dr. Ivana Preglja. Tudi tu je bilo treba veliko poguma, Pregelj je bil označen kot 'katoliški' pisatelj, karkoli že ta oznaka pomeni za tiste, ki prisegajo na 'lartpurlartizem'. Mohorjeva v Celju torej je izdala Pregljeva Izbrana dela v sedmih knjigah. Sedma, to je zadnja knjiga, je izšla l. 1970, torej pred 21 leti! Govorili so, da DZS namerava Preglja izdati v kratkem, vsaj tako so mi zatrjevali v Ljubljani vsako leto že veliko let zapored. S čim se je Pregelj pregrešil? Bil je moj profesor slovenščine, gotovo eden najslabših pedagogov. Trušč v razredu je bil neznošen, Pregelj je kričal za katedrom in še dvigal, danes bi rekli, decibele hrupa. Mirni so bili le tisti, ki so se pripravljali za naslednje ure in pa tisti, ki so med Pregljevo uro igrali pod klopmi šah. Kot znano, zahteva igra šaha veliko zbranost! Toda Pregelj kot pisatelj - pisatelj 'par excellence'! Nemogoče je redovati umetnost.

UMETNOST GOVORI SAMA!

V slovenskem leposlovju je gotovo Ivan Cankar nedosegljiv, toda takoj za njim bi postavil dr. Ivana Preglja. Resnica, Pregelj ni lahko branje, moj profesor latinščine, A. Sovre, prevajalec klasičnih tekstov, med drugim tudi Izpovedi sv. Avguština, ki jih zgoraj omenja dr. Kumer, je rad trdil, kdor hoče Preglja brati, mora znati precej latinščine.

Radoveden kot sem, sem izpraševal tiste, ki 'vedo, kako se taki stvari streže'. Kam je Pregelj 'izginil'? Saj DZS počasi vključuje v svojo

zbirko celo Juša Kozaka, to se pravi, da do Miška Kranjca še niso prišli! Povsem nerazumljivo. Mislim, da je Preglja pokopala oznaka 'katoliški' pisatelj. Teza da je nekako - niti ne vem, če je to po diamatu - kdor je katoličan, ni svoboden, umetnik pa mora popolnoma svobodno ustvarjati! Slišal sem v tej zvezi tudi ime Josip Vidmar, ki je, oz. je bil nekaki Alfa in Omega slovenske literature.

Res ne vem. Spomnim se, da sem enkrat o tem možu bral v knjigi Mirka Javornika: Pero in čas, Washington, 1980. Vsekakor njegov brat, dr. ing. Milan Vidmar je bil moj profesor elektrotehnike na univerzi v Ljubljani. Genialen znanstvenik, nedosegljiv predavatelj! Podrobne podatke o obeh Vidmarjih, Milanu in Josipu, najdete v 13. zvezku Slovenskega Biografskega Leksikona, SAZU, Ljubljana 1982. Tudi Edvard Kocbek mnogo piše o njem v svojih zapisih; bila sta med vojno velika prijatelja, oz. tovariša, po Osvoboditvi se je pa njuna tovarišija močno ohladila. Seveda je nerodno, ko je Pregelj nekako izginil iz slovenskega leposlovja; sem in tja že izide kaka manjša stvar, toda med Slovenskimi pesniki in pisatelji ga ni! Toda to je nekako tako, kot da bi vsa monumentalna dela impresionista Mateja Sternena z njegovo 'Rdečelasko' vred izginila neznankam. Bil bi kulturni škandal!

CELOVŠKA MOHORJEVA DRUŽBA

Kot že rečeno, omejujem se samo na knjižno delovanje, čeprav se Celovška Mohorjeva udeležuje tudi na drugih, premožnih področjih. Skoro je nemogoče dovolj močno poudariti važnosti obeh Mohorjevih, Celjske in Goriške v prvih letih po Osvoboditvi. Danes vsak dobro ve, da je ljudska oblast napravila usodno napako, ko se je podala v borbo z uradno Cerkvijo. In še povsem po nepotrebnem! Ko bi ljudska oblast posnemala metode in način kapitalizma in dosegla mirno sožitje s Cerkvijo, še danes bi vladala. Usodna, povsem nepotrebna napaka! Nam, ki so nam bile dane vse možnosti izpopolnjevanja izobrazbe na slavnih ameriških univerzah in še vsa finančna podpora države, v katero smo prišli, in to prav v skoro prvih

Škof Anton Martin Slomšek pridiga.
Verniki ga pazljivo poslušajo...

letih po vojni, se je nemogoče živjeti v razmere, ki so vladale v Sloveniji v istem času. Moralo je biti zelo trdo. Ljudska oblast je pač brala Levstikovega Martina Krpana, kjer se cesar razhudi, rekoč: "Zdaj pa že vidim, da si bebec ali pa mene delaš beba! Varuj se me, Krpane (Mohorjeva), moja roka je dolga." Ljudska oblast je upala, da dovolj dolgo, da bo segla, če bo treba, do Mohorjeve v Celovcu in Gorici. Da so vse tri Mohorjeve vzdržale, je skoro manjši čudež! Od vseh Mohorjevih je v Kanadi najbolj poznana Celovška. Je imela, vsaj tako izgleda, zelo delavne in požrtvovalne poverjenike! Vse publikacije, ki jih bom omenil tu, so večini Slovencev dobro znane. Sveto pismo Nove zaveze v štirih knjigah: Evangeliji, Apostolska dela, Pavlova Apostolska pisma in Apostolska pisma in Razodetje. 1968, 1976. Tekst je, vsaj tako sklepam, isti kot v znani Mariborski izdaji iz leta 1958. Toda to sta dve (vezani) monumentalni knjigi velikega formata, 30x21 cm, prav bibliofilska izdaja, krasno rdeče platno, izredno lep tisk, sploh oprema prvovrstna. Odličen papir, lepe ilustracije, klasične, torej za 'show - off' tudi za tiste, ki sv. pismo bolj malo berejo. Verjetno se vezanici ne dobi več, zadnje čase sem videl le broširane. Vsak Slovenec bi moral ti dve knjigi imeti, prav tako, kot Dalmatinovo Biblijo! Prepričan sem, da ima Mohorjeva v Celovcu še vezane kopije.

Prihajamo na mnogo bolj sporno knjigo, Dr. Jakob Kolarič, Škof Rožman, I-III, 1967, 1970, 1977. Nekako 1900 strani. Taka knjiga takrat v SRS ne bi mogla iziti. Kako je njenemu razvoju sledila ljudska oblast, morete podrobneje prebrati v že omenjeni knjigi Ljerke Bizilj.

Pisatelj Karel Mauser iz Cleveland-a, USA, sedaj že pokojen, je spisal serijo povesti, romanov in ertic, ki so mnoge izšle pri Mohorjevi. Tri bi omenil, 'Le eno je potrebno' v dveh delih, to je biografski roman škofa Barage, in 'Kaplan Klemen'. Biografske romane pisati mora biti zelo težko, je veliko brskanja po arhivih in to še Baraga, ko kake definitivne biografije, znanstveno utemeljene, sploh ni na razpolago. Prvi del tega Mauserjevega dela je izšel že prej, v Torontu v založbi Slovenskih misijonarjev sv. Vincencija Pavelskega, 1972. Z nekako 24 ilustracijami je to izdajo opremil umetnik France Gorše. Izdelal je tudi za drugi del nekako 14 ilustracij, ki pa niso bile nikoli priobčene. Najbrž so bile kake finančne težave, Mohorjeva se je odločila, da oba dela izda in to brez ilustracij. Je škoda, da se je to zgodilo. Ilustracije za drugi del so prav fantastične! Res je, da umetnika realni svet malo zanima, dela po intuiciji, toda kakšna intuicija je Goršeta gnala, da se je tako približal realnemu svetu Indijancev, ki ga sploh poznal ni, to mi je uganka. Poznavalci sveta severno-ameriških Indijancev dobro vedo, da je fundamentalna razlika med Indijanci Vzhoda in Zapada, znani Divji Zapad, ki smo ga

požirali v 'indijanicah' nemškega pisatelja Karla Maya. Brezkončna prerija je zavetnik Indijancev Zapada, hitrost, konji; neprodni gozdovi so bili zavetnik Indijancev Vzhoda, gozd jih je v nevarnih trenutkih kar 'požrl'. To se sijajno vidi na Goršetovih ilustracijah, le kako je Gorše do tega prišel, pa res ne razumem. Ko se je Mohorjeva odločila, da bo Mauserjev roman o Baragi izdala brez ilustracij, sem v svoji požrešnosti, to je prava beseda, na umetnost, takoj odkupil vse originalne za prvi in drugi del.

Kiparju Goršetu, ki se je udomačil na Koroškem in postal Svečan (Sveče), je Mohorjeva družba posvetila knjigo: Akademski kipar France Gorše, bogato ilustrirano, besedilo je napisal dr. Janez Sedej. Izdana kimovca (res piše septembra, toda bi bilo proti mojim principom uporabljati neslovenska imena mesecev) 1985. Relativno malo ljudi ve, da je vsega pet knjig, ki obravnavajo Goršeta, tri so popolnoma nedosegljive, četrta (ob priliki razstave v Ljubljani v času 1987/88 težko dosegljiva, torej je praktično ta Mohorjeva edina še na razpolago!

Ko smo že pri umetnosti, še Marian Zadnikar: Po starih koroških cerkvah. Zadnikar je avtor cele množine knjig o umetniških spomenikih! Še jaz nimam vseh.

Zopet malo bolj sporna knjiga: dr. Ciril Žebot: Nemilnljiva Slovenija. Z dr. Žebotom sva bila stara znanca še iz srednješolskih let. Knjiga ni samo poučno branje, je tudi izredno zanimiva, zame posebno obdobje ob razpadu Jugoslavije po vdoru vseh vrst okupatorjev, Nemcev, Italijanov, Madžarov, Bolgarov. Na 500 straneh je silna množina nad vse zanimivih informacij in prognoz.

Pred kratkim je Mohorjeva izdala umetniško knjigo: Valentin Oman: Spomeniki. Absolutno abstraktna umetnost, ki je popolnoma nič ne razumem. Impozantna knjiga, velik format, lepa vezava, veliko barvnih ilustracij. Toda moram priznati, jaz sem obtičal tam nekje pri ruski avantgardi: Filonov, Gončarova, Kandinski, še z Malevičem in njegovimi supermatisti čnimi liki sem se sprijaznil, toda dalje ne grem! Seveda smo prehodili že dolgo pot od impresionizma, ekspresionizma, fauvizma, kubizma, itd.

Zgodbe, kaj šele knjige z izredno lovsko tematiko so v slovenskem slovstvu bolj redke (Finžgar, Tavčar). Tako moram omeniti knjigo Mira Raka, dobro znanega v Torontu: 'Taki smo pač lovci', s podnaslovom: Ribič in lovec z beležko po treh celinah, Celovec 1990. M. Rak ima talent, knjiga je več kot golo opisovanje lovskih zgodb, je prijetno in zabavno branje, kar priča njena popularnost med bralci.

Tako bi mogel naštevati in še naštevati. Samo dvoje še! Mesečnik: 'Naša Luč', ki je tudi v Kanadi, predvsem v Torontu, zelo dobro znana. In končno, kot se reče, 'the last but most certainly not the least': revija 'Celovski Zvon'! Ta zadnja bi zaslužila obširno razpravljanje, toda v tem članku je to nemogoče.

GORIŠKA MOHORJEVA DRUŽBA

Ker sem pač doma s Primorskega, bi me morala biti ta Mohorjeva najbližja. Toda nikoli se nisem prav dolgo zadrževal v tistih prelepih krajih, pač sovražna usoda!

Predno začnem z Goriško Mohorjevo malo uvoda o moji 'klasifikaciji' knjig in publikacij na splošno. Na univerzi se s kolegi radi šalimo, da so naše hiše zelo draga skladišča knjig. Oskrba, kurjava - Kanada je izredno mrzla dežela - elektrika, itd., vse jo za knjige. Dalje, v Kanadi, kot pač po vsem svetu, ločimo hiše v starejše in novejše. Starejše so močno grajene, tudi stropi so višji, tako, da sedem ali osem polic v višino ni noben problem. Toda v današnji poplavi publikacij postane še tako velika hiša premajhna. Res, nekaj časa se da nekako 'krpati' s stoli, ko so pa tudi ti založeni s knjigami, je treba najti drugo rešitev. Sicer to ni specifično ameriški problem, npr. pri dr. Smoliku, pa tudi pri drugih v Ljubljani, sem videl, da si pomagajo s stoli in sploh z vsako razpoložljivo horizontalno ploskvijo. Torej, druga rešitev? Pri nas je to čakalnica v ordinaciji moje žene. Tja otekaajo slovenske publikacije, ki jih ne mislimo obdržati. Tja odidejo npr. vsi koledarji Mohorjevih družb. Čakajoči pacienti, kar je Slovencev, jih s pridom prebirajo. Seveda vsak nima žene zdravnice s svojo ordinacijo, torej ni univerzalna rešitev! Publikacije, ki mi ne leže preveč, to bi bila tretja stopnja v moji 'klasifikaciji', pa odidejo v poletno hišo v Muskoki, od koder za publikacije ni več povratka, kot ga ni za duše, ki stopajo skozi vrata Dantejevega Inferna. V slabem vremenu gredo v poletni hiši tudi najbolj dolgočasne povesti, bi rekli 'v klasje', beremo jih, ker drugega ni!

O Goriški Mohorjevi moram reči, da je lepo število njenih knjig tu, doma v Torontu, torej klasifikacija A ali pa 1, kakorkoli vam bolj ugaja. Je pa nova težava, ko tole pišem, so vse te publikacije že porazdeljene po policah upošteva vsebino, avtorje, itd., tako, da jih ni povsem lahko najti na prvi pogled. Kako naj se spomnim, da so npr. Bevkove Legende, ki jih je lani izdala Goriška Mohorjeva skrite tam pri Bevkovih spisih, čeprav je to logično mesto zanje.

Imam svoja merila in po tem bom izbral par publikacij. Ne bi rad, da bi zvenelo 'kataloško', že pri Celovski me je zapeljalo. Začnimo z Bevkom, prej omenjene Legende, ilustrirala jih je akademska slikarka Jana Dolenc in gotovo zelo poživne knjige, posebno, ker so delane malo v romarskem, naivnem slogu, prav za legende. Ko smo že pri Francetu Bevku, majhno opazko. Spomnili se boste, da sem se jezil nad DZS, ker ignorira, več ali manj, Ivana Preglja. Toda tudi zaveza z Bevkom mi ni povsem jasna. Njegove Izbrane, ne Zbrane, spise je res izdala DZS in sicer v 12 knjigah. Toda od tega je že nekaj let, dvanajsta knjiga je izšla l. 1965. to je pred četrto stoletje, in to v majhni nakladi samo 2000 izvodov. Knjige so danes rariteta, še jaz nima celotne zbirke Bevka in, če jaz ne morem dobiti kake slovenske knjige, je to zadosten dokaz, da je zelo redka. Bevk ni slab pisatelj, prav v dvanajsti knjigi je znana klasična povest: 'Kaplan Martin Cedermac', zgodba idealnega slovenskega duhovnika na Primorskem, ki se bori za slovenstvo in vero. Sicer, kaj bi govoril, vsak pozna to povest. Bevk ni bil samo simpatizer OF, bil je tudi visok funkcionar in, če se prav hudo ne motim, piše Andrej Kobal v svoji knjigi Svetovni popotnik, ki jo je, oz. ki ju je, sta dve knjigi, tudi izdala goriška Mohorjeva, da mu je Bevk kot visok funkcionar v Coni B izposloval dovoljenje za gibanje v tej Coni, tako nekako vsaj. Torej tudi Bevk ni bil sprejet v zbirko Zbrana dela slovenskih pesnikov in pisateljev. Gotovo je kaka povsem preprosta razlaga za to, ki je jaz ne vem.

Potem je tu: Dobraczynski Jan, Rednik, res prevod, le ilustracije mi ne ugajajo, bi morali vprašati kakega slovenskega umetnika, saj jih je na Primorskem dovolj. Dalje: Ceglar Ludvik, Janez Madon, biografski roman; Franca Jeza knjigo, Spomini iz Taborišča sem že drugje omenil. Interesantna je Sveta Gora 1538-1989; toliko pravljic, bajk in izmišljotin je okoli sv. Gore, da je ta knjiga, ki vsebuje Gradivo s strokovnega Srečanja 27. vinotoka 1989, res dobrodošla. Med avtorji sta npr. zgodovinar F.M. Dolinar in umetnostni zgodovinar, vsem dobro poznani Emilijan Cevc, avtor množine knjig o cerkveni umetnosti. Take knjige kot ta Sveta Gora imajo trajno vrednost.

Ne smemo prezreti različnih Simpozijev, o katerih sem samo bral, videl še nikoli, to se pravi, da ne bo prav veliko primerkov v Kanadi. Tudi taki Simpoziji imajo trajno vrednost. Koledar 1991 našteva tri:

DALJE NA STR. 9

Članek Tretja pot je bil pripravljen za SD še pred mednarodnim priznanjem, vendar ga radi njegove pomembnosti vseeno objavljamo.

TRETJA POT

Spričo psihoterorja in pa hotene izolacije Slovenije, katero izvajajo že od par mesecev vladni krogi v ZDA ter vse EWG dežele na zahodu, se naravnost ponuja vprašanje kaj nam je storiti, kajti hotena izolacija grozi Sloveniji z gospodarsko izsušitvijo. Zahod, ki je tako glasen v zahtevi po demokraciji, pa nam Slovincem in vsem ostalim narodom v srednji in vzhodni Evropi odbija zahtevo po samoodločbi narodov in sicer na ta način, da ignorira zares demokratsko izvoljeno slovensko vlado in sicer v imenu neke irealne in neobstoječe stabilnosti, ki ni nič drugega, kot tankovska demokracija. Zahod hoče za vsako ceno še naprej vzdrževati jugoslovansko fikcijo, čeravno so se zoper Jugoslavijo izrekli vsi nesrbski narodi Jugoslavije.

Hrvatski filozof prof. Oršanič je že leta 1953 do kraja razkrinkal farizejstvo in zahrbtnost zahoda vključno z Ameriko, ko je med drugim zapisal tudi tole vizionarno spoznanje: "U tradiciji je Sjeverne Amerike (USA) da podupirte diktatore kao redarstvene činbenike za održavanje reda u zemljama njenih interesa, kao što je već postalo i ruskom tradicijom u podupiranju i stvaranju njenih diktatora. Krivo je, dakle očekivati, da bi ove dvije bile nosiocima uklanjanja Jugoslavije i graditeljima slobode" (glej ponatis teh misli v "Republiki Hrvatski" 1979 št. 118). Da to velja danes v polni meri tudi za vse države EWG, mi ni treba posebej poudarjati. Mi Slovinci, ki se nam gre za golo preživetje, si moramo zastaviti dve standardni vprašanji: a) kako je moglo priti do takšnega razvoja in b) kako se rešiti iz te pasti.

Kar se tiče prvega vprašanja, je odgovor lahek in jasen, saj se gre za spoznanje cele serije polomijad, ki so jih naši voditelji zagrešili v preteklosti. Kretnice za današnjo katastrofo so bile premaknjene že leta 1870 v Ljubljani, ko so se odločili za združitev Slovencev, Hrvatov in Srbov v eni državi, ne da bi poprej zavarovali pomembne pridobitve naših prednikov npr. deželne avtonomije na Kranjskem itd.

Ker je pri nas v odločilnih trenutkih namesto treznega spoznanja prevladovala čustvena euforija, je nujno moralo slediti streznjenje po katastrofi, ki pa je za večino Slovencev prišlo prepozno. In vendar mi Slovinci nismo imeli med izobraženci samo nesposobneže, temveč tudi resnično genijalne osebnosti, katere pa so bile od Belgrada plačanih hlapcev odrinjene na periferijo narodno-političnih dogajanj npr. dr. F. Borgija Sedeja, poznejšega goriškega nadškofa, ki je leta 1883 prepotoval Srbijo in Bolgarijo in Slovincem z vso odločnostjo odsvetoval vsako povezavo z pravoslavnimi južnjaki. Zoper povezavo Slovencev s Srbi so bili tudi kranjski deželni glavar dr. Ivan Sušteršič ugleden diplomat evropske šole, dr. Evgen Lampe finančni minister Kranjske in še drugi. Zastavil sem se ob dveh najmarkantnejših osebnostih tedanjega časa: dr. Francu Bofigiji Sedeju ter dr. A. B. Jegliču. Prvemu je par tednov potovanja skozi Srbijo zadostovalo, da je spoznal pravo mentaliteto evrazijskih Srbov, Jeglič pa je bil 20 let v Bosni, torej v samem središču balkanskega kotla, pa vsega tega, kar je videl Sedej, niti opazil ni. Odkod lucidno spoznanje dr. Sedeja in odkod zaslepljenost dr. A. B. Jegliča?

Bo mogoče kdo rekel, da pogrevam staro prežganko, toda jaz sem tej "prežganki" res šel do dna in ugotovil rodovod ali genealogijo sedanjih katastrof. Zato velja naslednje: če nečemo spoznati, kaj je bilo v preteklosti narobe, tudi ne moremo priti do pametnega načrta za izhod iz sedanjega položaja. Tudi leta 1870 so bili možni drugačni izhodi in rešitve, a jih nihče ni premislil, kaj šele tvegati, ko so pa vsi fanatično verjeli v privid (ne pa v realitete) goljufivega jugoslovanstva. Če npr. težek mlinski kamen, namesto da bi ga zaprlj v obod, kjer bi z mlenjem zrna koristil ljudem, spustimo po strmem bregu v dolino, bo zagotovo s svojo težo in pa z zagonom podrli vse na svoji poti, bo ubil človeka in žival in napravil veliko materialno škodo na svoji poti. Ko bo enkrat v teku, ga tudi najpametnejši človek ne bo mogel zaustaviti. Nekaj podobnega je bilo pri nas z jugoslovansko idejo, ki je opustošila najprej miselnost slovenskega človeka, a zatem še slovensko pokrajino. Leta 1917 je bil ustanovljen na Dunaju Jugoslovanski klub in je dr. A. Korošec na prelomnem trenutku naše narodne zgodovine odpravil naše narodno ime. Kdo ga je pooblastil za takšno usodno dejanje? Med leti 1918-1941 je med Slovinci zavladovala jugoslovanska obsedenost in so se vsi v svetu predstavljali kot Jugoslovani, kar so srbska diplomatska predstavništva seveda krepko podprla. Evharistični kongres v Ljubljani leta 1935 je bil "jugoslovanski evharistični kongres", čeprav jugoslovanskih katoličanov sploh ni, ker ni jugoslovanskega naroda, vse-sokolskih izletov v Pragi so se udeleževali le Jugoslovani, jugoslovanske so bile razstave, jugoslovanska je bila umetnost, jugoslovanska je bila književnost, a jugoslovanska je bila predvsem politika, ki je ustvarila ta umetni pojem ali če hočete narodnost iz retorice. Jugoslovansko Katoliško Misijo v Parizu je vodil duhovnik Nace Čretnik, za Jugoslavijo je bil "Slovenski Narodni Odbor" v B. Airesu, Jugoslavijo so poveljevali naši izseljenci v Argentini, ZDA in v Kanadi, Jugoslovane so se počutili naši Primorci, projugoslovanski so bili vsi listi, ki jih še danes izdaja duhovščina npr. "Katoliški Glas" v Gorici, "Naša Luč" v Celovcu, "Ameriška domovina" v Clevelandu, "Misli" v Avstraliji in še mnogi drugi. Zahodna javnost je poznala torej samo Jugoslovane, a slovenstvo, to je bila interna zadeva naročnikov teh listov. In prav iz tega razloga so v emigraciji zamolčevali velike spremembe v Sloveniji, ki so imele čedalje ostrejšo antijugoslovansko ost. Iz gornjih skopih vrstic pa postaja jasno, zakaj npr. italijanski zunanji minister ne pozna Slovenije, temveč samo še Jugoslavijo, zakaj v Luksemburgu, Bruslju in v Parizu govorijo o potrebi vzdrževanja Jugoslavije za vsako ceno, zakaj je predsednik ZDA Bush moralno podprl jugoslovansko vlado (Markoviča), ne pa slovensko vlado in pa hrvatsko vlado! Da imata danes Slovenija in Hrvatska skoraj nepremostljive težave se imata torej zahvaliti trem usodnim dejavnikom, ki so oblikovali zahodno javno mnenje in sicer a) izdajalski politiki slovenskega vodstva v obdobju 1918-1941, b) ohranjanju goljufivega jugoslovanstva med slovensko politično emigracijo in danes c) v naravnost otročji zagledanosti v zahodne demokracije, ki nas kot samostojen narod odklanjajo. Odkod ta vera in zaupanje Peterleta in dr. J. Drnovška v zahod, na kaj se to zaupanje opira in zakaj zahod tega slepega zaupanja ni nagradil z priznanjem slovenske državne neodvisnosti? Kot narod vzbujamo na zahodu vtis politično nedozorele, konfuzne množice: leta 1918 smo kot slepci rinili iz srednjeevropskega okvira v evrazijsko balkanstvo, čeprav je Srednja Evropa skozi več kot 1000 let oblikovala našo mentalnost. Danes po strašnih izkušnjah z Balkanom, kamor smo prišli povsem nepripravljeni, pa znova rinemo za vsako ceno za zahod, ki pa nas noče več imeti, ker nas je že odpisal. Tudi na zahodu se je med leti 1945-1991 veliko spremenilo, in današnje zahodnoevropske države niso več tiste, kot so bile leta 1918. Ta razvoj pa je treba upoštevati in v soglasju z tem razvojem iskati novih poti in rešitev, ki ne morejo biti edino zahodnoevropske.

Kaj sledi iz zapisanih vrstic? Da se je v zahodni Evropi in v zahodnem svetu nasploh velike, izredno veliko spremenilo in da te spremembe niso bile vedno pozitivne. Tiste etične vrednote zahodne omike, k katerim se danes priznavajo vsi narodi srednje in vzhodne Evrope ter Kavkaza,

so na zahodu ali že odpravljene ali pa tako izvotljene, da morajo nujno voditi do trčenj med našim pojmovanjem teh vrednot in med zahodnim. Prav v tem pa tiči tudi vzrok nerazumevanja, ja celo osornega negodovanja na zahodu, če baltijski narodi, mi Slovinci, Slovaki ali tudi kavkaški narodi zahtevajo pravico do svoje neodvisne države. Kako naj mi na zahodu dopovemo, da je naš najvišji in najplemenitejši cilj mednarodno priznana neodvisna slovenska demokratična država, v kateri bomo zares gospodje na svoji lastni zemlji, ko pa na zahodu grede že dalje in si želijo čim večjo integracijo, ker pač ta prinaša zopet mnoge materialne ugodnosti.

Če hočemo to nerazumevanje na zahodu, ki je diametralno nasprotno našim upravičenim zahtevam vsaj kolikortoliko doumeti, nam zadostuje preprosta toda učinkovita in prepričljiva primerjava: noben državljani katerekoli zahodnoevropske države ni bil po letu 1945 preganjan ali zapostavljen zaradi svoje narodnosti, svoje veroizpovedi, svojega političnega prepričanja ali zaradi svojega stanovskega porekla, kakor je bil to slučaj in praksa v vsej srednji in vzhodni Evropi vse od 1945 leta naprej, prav do danes. Narodi, ki sami niso bili preganjeni, nimajo več čuta ogroženosti, pa zaradi tega tudi ogroženosti pri ogroženih narodih ne razumejo več. To pa pomeni, da smo v primerjavi z zahodno Evropo nazadovale za 50 let in da so vsi tisti plemeniti ideali, za katere se mi tako junaško bojujemo, na zahodu že razvrednoteni in brez vsake vrednosti, saj se na zahodu gre že za drugo razvojno etapo, za integracijo, ki bo vsaj tako obetajo, prinesla še večje blagostanje in udobje. Narodi Srednje in vzhodne Evrope sicer niso sami krivi svoje razvojne zaostalosti, v to zaostalost so bili pahnjeni z pomočjo zahoda v Jalti in v Potsdamu, nimamo pa zato tudi nobenih pravih stičnih točk z zahodom. S tem vprašanjem pa se je treba ne samo soočiti, ga razčleniti temveč tudi pomisliti na možnost povsem drugačne rešitve iz našega položaja.

Če kdo izmed nas posluša govore predstavnikov zahoda in pa predstavnikov današnje Slovenije, a še veliko bolj Hrvatske, ima vtis, da obojni govorijo "do petrolejke" tj. mimo obstoječih realitet, pa zato govorijo mimo eden drugega in eden kot drugi pravi, da "senič ne sliši"! Has Slovence v tujini nezaslišano draži beračenje predstavnikov Slovenije pred vratmi zdegeneriranih zahodnih politikov, ki mislijo, da bodo z prosjačenjem za priznanje Slovenije imeli uspeh. Saj ne obsojamo naših sedanjih politikov, ko pa mi vsi dobro vemo, da vsi njihovi neuspehi niso rezultat njihove nesposobnosti, temveč zdegeneriranosti zahoda. Zato jim želimo čimprejšnje spoznanje, da na zahodu nimajo opravlja z gentlemeni, temveč z gangsterji najslabše vrste.

Slovenski politiki, vseeno iz katerega tabora izhajajo se morajo principielno odločiti za tretjo pot v slovenski narodni zgodovini. Sedanje antichamiranje pred vratmi zahodnih politikov ni samo skrajno poniževalno, temveč tudi izredno nevarno. Koopazujemo zahod, ki Slovincem priporoča, naj še dalje ostanejo v Jugoslaviji, katera dejansko ne obstoja več, si zastavljamo upravičeno vprašanje, ali je takšno moledovanje pred vratmi zahodnih politikov še sploh pametno in upravičeno? Zagotovo na noben način ne, ker izhaja iz pozicij slabosti, a politika, ki izhaja iz takšnih šališč, je politika narodne pogube.

Podobne pozicije slabosti smo imeli že leta 1918: takratni politiki so zaslepljeni drli v Srbijo in niso znali niti zavarovati tistega, kar so si Slovinci z tolikšnimi napori znali pridobiti pred letom 1918. Ker po Koroščevi zaslugi nismo bili več niti samostojen otničen narod, temveč jugoslovajna, seveda nismo bili znani nikomur in so nas v ostali Evropi enostavno prišteli k Balkanu. Tedanje slovenske politike, katere mi upravičeno imenujemo zvoditelje slovenskega naroda, je treba prišteti k "ubogim v duhu", ker niso imeli niti elementarnih pojmov o politiki, pa so Slovence podredili evrazijskemu Belgradu in s tem prezrli kardinalno politično maksimo: narodu, ki se je odrekel svoji lastni zunanji politiki, bodo kmalu komandirali tuji tuji tudi v njegovi notranji politiki. In ko se je to tudi kmalu zgodilo, je Slovenija v Jugoslaviji postala čisto navadna pobalkanena provinca evrazijske države, in slovenska vprašanja so se "reševala" v Belgradu in ne več v Ljubljani. Kako naj se naša ljubljena Slovenija reši iz sedanjega brezupnega položaja?

Slovenija mora stopiti na tretjo pot in pokazati celemu svetu, da zna slovenski narod samostojno hoditi. Če nas na zahodu nočejo več,

dalje na str. 10

SLOVENSKA HRANILNICA IN POSOJILNICA

646 Euclid Ave., Toronto M6G 2T5

Tel. 532-4746

747 Brown's Line, Toronto, Tel. 252-6527

John E. Krek's Slovenian Credit Union

OFFICE HOURS

MONDAY	10 a.m. - 4 p.m.
TUESDAY	10 a.m. - 8 p.m.
WEDNESDAY	10 a.m. - 4 p.m.
THURSDAY	10 a.m. - 8 p.m.
FRIDAY	10 a.m. - 8 p.m.
SATURDAY	10 a.m. - 1 p.m.

NEW TORONTO

TUESDAY	1 p.m. - 8 p.m.
THURSDAY	1 p.m. - 8 p.m.
FRIDAY	10 a.m. - 8 p.m.
SATURDAY	9 a.m. - 12 noon

BITI ČLAN

HRANILNICE —

JE V KORIST TEBI IN V
POMOČ PRIJATELJU!

OBRAČUN

Leto 1991 je za nami. Brez dvoma je bilo to leto najvažnejše v slovenski zgodovini in zadnjih tisoč letih. Slovenci smo dosegli, kar smo stoletja želeli, o čemer smo samo sanjali. Danes so te sanje uresničene v mednarodno priznani suverenosti in demokratični Republiki Sloveniji, čemur bo gotovo sledilo kmalu še priznanje pri OZN.

Ob takih prilikah zmagoslavja se rado pojavi vprašanje, kdo je do tega uspeha pripomogel, kdo največ doprinesel?

Vsekakor je na široko gledano bil zelo vpliven dejavnik za ta uspeh zgodovinski razvoj družbene mentalitete vzhodno evropskih držav, predvsem Sovjetske zveze (Baltijcev, Rusov, Ukrajincev, Poljakov in drugih). Tega tudi obotavljajoče sile zapadnoevropskih držav, skupno z ZDA, ki so iz neznanega razloga želele ohraniti "status quo", niso mogle ustaviti. Težnja po svobodi in odločnost zanj se boriti, ki so jo pokazali še zlasti Slovenci in Hrvati, je bila tako močna, da je niti najmočnejše vojaške sile niso mogle ustaviti.

Ne bomo ponovno naštevati najvidnejših tekmovalcev za slovensko svobodo in nezavisnost, saj so danes vsem znani. Omenili bi le, da so poleg teh imeli mnogo zaslug tudi tisti tihi, zakulisni delavci, katerih imena ne vidimo vsak dan v časopisih, ki so poklicno pripravljali vse vrste zakonov in zakonodaj, da je bilo po Brionskem premirju vse v pravem času na mestu. Čeprav trenutno ni popularno hvaliti formacijo in delo DEMOSA, moramo poudariti, da je ta, sicer dostikrat v krhki obliki doprinesel ogromno že s svojim 20 mesečnim obstojem, po več ali manj negotovem volilnem uspehu aprila 1990. Njegovo vodstvo je bilo izredno zahtevno in tudi uspešno. Brez njega bi danes še vedno bili tam, kjer smo bili pred volitvami. Štejemo si v čast, da smo tej zvezi, ki se je zavzemala za demokracijo in deloma tudi za suverenost, nudili svojo pomoč. S tem smo se navdušeno uvrstili v politični razvoj v domovini, čeprav nismo imeli pravice do aktivnega sodelovanja.

Junaška odločitev braniti našo domovino v junij-juliju napadu in še bolj junaška, neverjetno modro vodena dejanska obramba, ki je na žalost zahtevala 17 slovenskih žrtev, katerim gre slava in čast, danes ponovno dokazuje, da bi brez nje naše sanje šle ponovno v zaton in rodile usodne posledice; ob misli na nje nas stresa mrzlica. Ne smemo pozabiti omeniti tudi skoraj perfektne enotnosti našega naroda v teh dneh, za katerega je bilo rečeno, da še nikoli v zgodovini ni bil tako trdno združen v skupnem cilju, pomagati in braniti domovino.

Za vse te uspešne akcije smo Slovenci dobili tudi laskavo pohvalo od sicer redkobesednega kanclerja Helmut Kohla, ko je javno izjavil, da je bila slovenska politika PAMETNA, NAČELNA IN ODGOVORNA. Nekateri pravijo, da so Slovenci poleg modrega vodstva imeli tudi "veliko srečo". Saj pri celem procesu niso naredili skoraj nobene napake. Mi pa pravimo, da nam je pomagal Bog.

Ne maramo omalovaževati zaslug zaslužnih mož, vendar se nam zdi, da ne bi bilo dobro, ves uspeh pripisovati samo njim. Lahko bi namreč zapadli misli, da je ves uspeh samo njihovo delo in posledično zaključili, da bodo lahko tudi v bodoče vse sami zmogli.

Znano nam je, da niso vsi Slovenci verni kristjani. Slišimo, da v slovenski družbi nekateri "verujemo", drugi pa "vedo". Ne-kristjani trdijo, da večina Slovencev ne veruje v Boga. Tega enostavno ne moremo verjeti. Morda ne izvršujejo redno nedeljskih verskih obveznosti, morda svoje vere na zunaj ne kažejo, a ko se približuje zadnja ura, tako slišimo, se celo največji brezbožneži spokorijo, četudi morda samo "za vsak slučaj". Zato ne osporavamo svobode njihovega prepričanja, sedaj celo zapisanega v novi ustavi; vendar upamo, da bodo isto toleranco kazali tudi oni do nas kristjanov.

Iz tega razloga ne moremo zamolčati našega prepričanja, da so vsi dosednji uspehi, poleg trdega dela slovenskih državljanov in žrtev slovenskega naroda, morda imeli končni blagoslov tudi od Boga, kot uslišanje molitev tisočih in desetisočev mater in žena, ki so iskale v svoji žalosti pri Bogu, ob izgubi svojih domoljubnih sinov, ki jim nihče ne more dokazati, da niso ljubili svoje domovine. Koliko molitev je bilo opravljenih zadnjih 45 let za Slovenijo! Koliko priprošnjikov imamo danes Slovenci pri Bogu, ki so priporočali domovino Kralju vseh kraljev.

Zato danes negiramo Cankarjevo humoristično-sarkastično pripombo: "Tebi še Bog ne more pomagati, ker si Slovenec!" in jo nadomeščamo s preprostim, a zato nič manj prepričljivim starim slovenskim izrekom: "Pomagaj si sam in Bog ti bo pomagal!"

Bilo bi predrzno zaupanje, če bi po eni strani pričakovali božji blagoslov, po drugi pa kazali prezir do Njegove postave. Tako ne moremo razumeti, zakaj slovenski zakonodajalci niso uspeli dati v preambulo ustave tudi idejo o Višjem bitju. Da za tako omembo niso bili navdušeni agnostiki in ateisti, razumemo, čeprav

bi tudi od njih človek pričakoval vsaj nekaj tolerance. Bolj pa nas preseneča, da nismo nikjer v javnih občilih videli, da bi kdorkoli podprl naš predlog za vključitev v ustavni osnutek besedo Bog (objavljenem tudi v majski številki 1990 S.D.), ki smo ga poslali Zboru za ustavo.

Isto velja za člen 55. nove ustave. Upali smo namreč, da bo skupščina le sprejela dr. Bučarjev predlog, naj se beseda "splav" v ustavi sploh ne omenja. Ugledni liberalni politik je smatral ta predlog za sprejemljiv kompromis, kar bi bila tudi boljša rešitev iz stališča krščanske etike, ko je sedanja legalizacija abortusa v ustavi. Vprašujemo se, ali so katoličani o tem vprašanju izčrpali vse sile, da bi zagovornike splava prepričali naj v ustavninjanj pozabijo. Kaj pa katoliške žene in dekleta? Kje so bila, ko so "pro abortion" ženske obmetavale skupščino z jajci? V Kanadi imamo Društvo REAL WOMEN, ki s svojim časopisom in, če je potrebno, tudi z javnimi nastopi, protestira proti splavu! (Te pripombe o splavu smo napisali že prve dni po Novem letu, torej cele tri tedne predno smo v Družini (št. 3, jan. 17. 1992) brali dr. Bučarjevo izjavo o kompliciranih variantah in debatah o tem členu.

Dejansko krivdo za to, da je ta člen v Ustavi, nosi jasno slovenska družba. Po 45 letih komunističnega, materialističnega in potrošniškega življenja, je postala gluha za vse kar je duhovnega. Tako se peha za zemeljske materialne dobrine po načelu: "Nakopičiti si čim prej, čim več, s čim manjšim naporom". Pri tej filozofiji življenja so pa otroci velika ovira, celo izdatki! Zakaj bi jih potem imeli? Pri vsem tem pa slovenski narod umira, saj je letna mortaliteta večja od rojstev. Rojstva se pa množijo v Sloveniji pri neslovenskih narodnostih.

Pri taki družbeni mentaliteti pa tudi zakonodajalec ne more dosti napraviti. Dokler se narod ne bo zavedal, da je splav umor, ki je proti vsem naravnim in božjim postavam in v veliko škodo slovenskemu narodu, ga tudi ustava ne more preprečiti. Za slovenski narod je potrebna duhovna obnova družbe in pri tej ima Cerkev še veliko misijonsko poslanstvo, da bo nova generacija vnesla v Ustavo Boga in izključila splav.

Mislimo, da ni daleč čas, ko bodo Slovenci spoznali, da je način življenja, na katerega jih je navajal komunistični sistem, ki je obljubljal raj, zagazil v slepo ulico. Kmalu bodo spoznali, da bo treba v bodoče temeljito zavihati rokave in morda celo stisniti pas, če bodo hoteli gospodarsko obstojati ob evropski in drugi svetovni konkurenci. Takrat se bodo morda utegnili spomniti še na Boga.

Če v teh mislih pretiravamo, pomislimo samo, kam je prejšnji režim privedel Slovence in druge narode na Jugu. Titovega izigravanja Vzhoda proti Zahodu (če nam Amerikanci ne daste, gremo pa Sovjetom!) je konec. Ni pa konec ogromnega dolga, ki ga bodo morale v bodoče generacije odplačevati.

Sv. Benedikt je za svoj red postavil načelo: "Ora et labora - Moli in delaj!" Brezverci se takim načelom posmehujejo. Pa je vendar tisočletna zgodovina dokazala, da "brez nič, ni nič", ali kakor angleški svet to definira: "There is no free lunch!"

Slovenska emigracija v Kanadi (zlasti politična) tolikokrat obrekovana, prezirana in zasmehovana, si je ustvarila udobno življenje, v glavnem zato, ker je živela po tem načelu. Če imajo prenovitelji in njihovi pomagači boljše formulo, naj jo predstavijo na prihodnjih volitvah in potem dokažejo, "that it works". V SZ in bivših komunističnih državah na svetu ni delalo.

Odgovornost za izvolitev dobrih ali slabih programov, dobrih ali slabih politikov, naj pa prevzamejo volilci. Upajmo, da bodo glasovali modro in odgovorno.

Slovenskemu narodu in vsem voditeljem želimo v smislu navedenega razmišljanja srečno NOVO LETO 1992!

A. Kuk

OB 140-LETNICI MOHORJEVE DRUŽBE

NADALJEVANJE S STR. 7

Sedejev simpozij v Rimu 1988, Missiev simpozij v Rimu 1988,

Mahnjčev simpozij v Rimu 1990. Vsem bodo poznana imena teh treh velikih slovenskih cerkvenih dostojanstvenikov in vsaj dva sta imela, kljub visoki poziciji ali prav zaradi nje, več ali manj težko nalogo in življenje in sta bila deležna veliko nasprotovanj s strani svetnih in cerkvenih oblasti. Jakob Missia je bil ljubljanski škof, nato nadškof v Gorici, in je končno postal prvi slovenski kardinal. Kdo bo pa drugi slovenski kardinal pa vsi vemo, nadškof v Torontu!

In končno, da se preveč ne zavleče, je tu mogoče najbolj pomembna - vsaj po mojem okusu - publikacija Goriške Mohorjeve, to je Primorski Slovenski Biografski Leksikon! Poseben, dolg in temeljit članek bi zahtevalo to delo! Tu le na kratko! PSBL je začel izhajati l. 1974 in je dosedaj izšlo 16 zvezkov (ali snopičev). Šest let ga je urejal "Uredniški odbor", od l. 1981, to je že deset let ga pa ureja profesor Martin Jevnikar. Do sedaj je dosegel PSBL okrog 2100 strani! Monumentalno delo! Zadnje geslo v 16. zvezku je pisatelj Narte Velikonja. Leksikon omenja Slovence rojene na Primorskem in pa tiste, ki so delovali na Primorskem. Je v resnici težko razumeti, kako profesor Jevnikar to delo zmore. Res ima vrsto sodelavcev, res so sedaj na razpolago računalniki. Toda računalnik "zna" in "ve" samo to, kar mu požrtvovalni in neumorni sodelavec PSBL "pove" in vnese vanj. Primerjava s Slovenskim Biografskim Leksikonom, ki ima zelo pisano zgodovino in, ki ga sedaj izdaja SAZU, se skoraj sama vsili. Do sedaj je izšlo 14 zvezkov SBL-a, mogoče že kakšen več, zadnje mesece nisem povsem na tekočem. Zadnje ime v SBL je Zdečar Henrik. Vsak zvezek obsega nekako 250 strani, vsaj novejši, prav starih nisem še nikoli videl. Uredniški odbor je impresiven, kar šest članov SAZU. Lista sodelavcev se bere kot "Who is Who in Slovenia", na kulturnem in znanstvenem odročju. Obsega, oz. vsaj obsega bi moral zaslužne Slovence po vsem širnem svetu. SBL vsebuje zelo podrobne podatke o posameznih osebnostih iz slovenskega življenja, da delo napreduje zelo počasi, lahko bi rekli, prepočasno. Posamezne knjige ali zvezki izhajajo, kot se reče "vsake kvarte enkrat", pravzaprav še bolj redko. Ta tempo bi ugajal mojemu prijatelju Dolinarju, ki sem o njem pisal v "Slovenski državi" pred par meseci. Je vedno neprijetno primerjati, toda PSBL se odlikuje po izredno rednem izdajanju, vsako leto Mohorjeva izda en zvezek, točno kot ura, dalje po svoji širini, "sine ira et studio" vključuje vse s Primorsko povezane Slovence, brez ozira na politično ali svetovnonazorsko orientacijo, ne dela razlike med katoličani in marksisti. V tem oziru bi ga primerjal z mojim vzorom enciklopedij, z Encyclopaedia Judaica, Jerusalem, ali pa z Encyclopaedic Dictionary of Judaism, Jerusalem. "Prid zidar se les ičit, je zapel Valentin Vodnik. Je mislil na SBL, na ES? Mogli bi brez posebnih težav še nadaljevati! Tri ali ena Mohorjeva? - Mohorjeve družbe v bodočnosti? - Bodočnost Mohorjevih družb v Kanadi in Združenih državah Amerike. - Dalje, Slomšek v upodabljanju čisti umetnosti. Npr. na pročelju Slomškovega doma je Slomškov relief, delo kiparja Goršeta, v Mariboru so odkrili spomenik Slomšku, delo kiparja Marjana Dreva, itd. - Uradna Cerkev se tudi trudi, to je slovenska uradna Cerkev, da bi Slomšek, kot se reče, dosegel čast oltarja. Napor v to smer trajajo že desetletja s približno istim uspehom kot pri Slovincu Baragi! Praktično vsakdo pozna anekdoto o latinskem prevodu in zaprepačenju v Vatikanu - takrat so v Vatikanu še znali latinščino, vsaj enostavno srednjeveško, ne nujno klasične Ciceronove - v zvezi s Slomškovim pesmijo: "en hribček bom kupil...." itd., itd.

PRIPIS

Kmalu si bomo segli v roke in si voščili srečno Novo leto 1992! Čakali bomo na vsakoletne knjižne darove Mohorjevih družb! Novoletna voščila vsem trem Mohorjevim družbam, da bi čim bolj uspešno delovale po Slomškovem naročilu: SVETA VERA VAM BODI LUČ, MATERINA BESEDA PA KLJUČ DO ZVELICAVNE NARODOVE OMIKE!

V E S T I

Dr. Rudolf Čuješ, profesor emeritus iz sociologije na st. Francis Xavier univerzi v Antigonishu, je bil po daljši težki bolezni na obisku pri svojih hčerkah v Torontu. Ves je bil v optimističnem, čeprav ima še malo tezar pri govoru, posledica možganske kapi. Sedaj je ves v delu za čimprejšnji izid knjige o Ehrlichu. Pri uredništvu S.D. smo ga zelo pogrešali, saj nam je bil avtoriteta pri krščansko-socialnih papeževih naukih.

V soboto, 1. februarja je bila v fari pri Mariji Pomagaj zahvalna maša za uspela mednarodna priznanja Republike Slovenije. Sv. mašo je organiziral Slovensko-kanadski Svet. Zahvalne maše se je udeležilo nekaj nad 100 Slovencev, kar je znatno manj kot slavja na Brown's line 15. januarja. Pa smo kljub temu s pomočjo cerkvenega zbora hvaležno zapeli Te Deum, nato pa še Povsod Boga! Namestnik g. župnika, č.g. Rataj je imel zelo aktualno in lepo pridigo o vlogi in zaslugah slovenske Cerkve pri ohranjanju slovenske tradicije, ki nas je pripeljala v svobodo in nezavisnost.

Devetega januarja je poteklo tri leta, odkar se je od nas poslovil dr. Ciril Žebot. Ko še danes prebiramo kopice njegovih spisov, vlog in resolucij, vse v nesebični želji uresničiti suvereno Slovenijo, se šele zavedamo, kako ogromno smo Slovenci z njegovo smrtjo izgubili. Kot kristjani pa verujemo, da je zelo aktiven tudi na drugem svetu, kjer z dr. Ehrlichom in drugimi prijatelji mučenci bdi nad razvojem v Sloveniji. Tisti, ki se za bodočnost Slovenije bojite, se priporočajte tem "diplomatom" in bodite prepričani, da boste uslišani.

V soboto, 25. januarja smo imeli v Torontu mašo zadušnico za štiri zavedne Slovence

Dr. Mateja Poštuvana iz Trsta, Ing. France Vovka iz Omaha, Nebraska dr. Frančka Žebota iz Kalifornije in dr. Jožeta Kvedra iz Spitala - Avstrija.

Naj jim bo zemlja širom sveta lahka, v nebesih pa naj uživajo nagrado za svojo zvestobo Bogu in slovenskemu narodu.

YOUR BEST BUY IN FRESH

CULTURED DAIRY PRODUCTS

• YOGURTS • CREAM CHEESE

• PRESSED COTTAGE CHEESE

• SOUR CREAM • COTTAGE CHEESE

• DRINKING YOGURT

NEW YOGURT BASED SALAD DRESSINGS

THE YOGURT-LOVER'S DRESSING **NEW**

QUALITY and TASTE you can TRUST

Try Biobest Yogurt and Famous Astro Dome Granola Yogurt.

NOW! Both with Fruit on the Bottom

ASTRO PRODUCTS AVAILABLE AT FINE DAIRY COUNTERS

ASTRO DAIRY PRODUCTS LTD., ETOBICOKE, ONTARIO

Članek Tretja pot je bil pripravljen za SD še pred mednarodnim priznanjem, vendar ga radi njegove pomembnosti vseeno objavljamo.

TRETJA POT

Spričo psihoterorja in pa hotene izolacije Slovenije, katero izvajajo že od par mesecev vladni krogi v ZDA ter vse EWG dežele na zahodu, se naravnost ponuja vprašanje kaj nam je storiti, kajti hotena izolacija grozi Sloveniji z gospodarsko izsušitvijo. Zahod, ki je tako glasen v zahtevi po demokraciji, pa nam Slovencem in vsem ostalim narodom v srednji in vzhodni Evropi odbija zahtevo po samoodločbi narodov in sicer na ta način, da ignorira zares demokratsko izvoljeno slovensko vlado in sicer v imenu neke irealne in neobstoječe stabilnosti, ki ni nič drugega, kot tankovska demokracija. Zahod hoče za vsako ceno še naprej vzdrževati jugoslovansko fikcijo, čeravno so se zoper Jugoslavijo izrekli vsi nesrbski narodi Jugoslavije.

Hrvatski filozof prof. Oršanič je že leta 1953 do kraja razkrinkal farizejstvo in zahrbtnost zahoda vključno z Ameriko, ko je med drugim zapisal tudi tole vizionarno spoznanje: "U tradiciji je Sjeverne Amerike (USA) da podupire diktatore kao redarstvene činbenike za održavanje reda u zemljama njenih interesa, kao što je već postalo i ruskim tradicijom u podupiranju i stvaranju njenih diktatora. Krivo je, dakle očekivati, da bi ove dvije bile nosiocima uklanjanja Jugoslavije i graditeljima slobode" (glej ponatis teh misli v "Republiki Hrvatski" 1979 št. 118). Da to velja danes v polni meri tudi za vse države EWG, mi ni treba posebej poudarjati. Mi Slovenci, ki se nam gre za golo preživetje, si moramo zastaviti dve standardni vprašanji: a) kako je moglo priti do takšnega razvoja in b) kako se rešiti iz te pasti.

Kar se tiče prvega vprašanja, je odgovor lahek in jasen, saj se gre za spoznanje cele serije polomijad, ki so jih naši voditelji zagrešili v preteklosti. Kretnice za današnjo katastrofo so bile premaknjene že leta 1870 v Ljubljani, ko so se odločili za združitev Slovencev, Hrvatov in Srbov v eni državi, ne da bi poprej zavarovali pomembne pridobitve naših prednikov npr. deželne avtonomije na Kranjskem itd.

Ker je pri nas v odločilnih trenutkih namesto treznega spoznanja prevladovala čustvena efvorijska, je nujno moralo slediti streznjenju po katastrofi, ki pa je za večino Slovencev prišlo prepozno. In vendar mi Slovenci nismo imeli med izobraženci samo nesposobneže, temveč tudi resnično genijalne osebnosti, katere pa so bile od Belgrada plačanih hlapcev odrinjene na periferijo narodno-političnih dogajanj npr. dr. F. Borčija Sedeja, poznejšega goriškega nadškofa, ki je leta 1883 prepotoval Srbijo in Bolgarijo in Slovencem z vso odločnostjo odsvetoval vsako povezavo z pravoslavnimi južnjaki. Zoper povezavo Slovencev s Srbi so bili tudi kranjski deželni glavar dr. Ivan Sušteršič ugleden diplomat evropske šole, dr. Evgen Lampe finančni minister Kranjske in še drugi.

Zaustavil sem se ob dveh najmarkantnejših osebnostih tedanjega časa: dr. Francu Borčiji Sedeju ter dr. A. B. Jegliču. Prvem je par tednov potovanja skozi Srbijo zadostovalo, da je spoznal pravo mentaliteto evrazijskih Srbov, Jeglič pa je bil 20 let v Bosni, torej v samem središču balkanskega kotla, pa vsega tega, kar je videl Sedej, niti opazil ni. Odkod lucidno spoznanje dr. Sedeju in odkod zaslepljenost dr. A. B. Jegliča?

Bo mogoče kdo rekel, da pogrevam staro prežganko, toda jaz sem tej "prežganki" res šel do dna in ugotovil rodovod ali genealogijo sedanjih katastrof. Zato velja naslednje: če nečemo spoznati, kaj je bilo v preteklosti narobe, tudi ne moremo priti do pametnega načrta za izhod iz sedanjega položaja. Tudi leta 1870 so bili možni drugačni izhodi in rešitve, a jih nihče ni premislil, kaj šele tvegal, ko so pa vsi fanatično verjeli v privid (ne pa v realiteto) goljufivega jugoslovanstva.

Če npr. težek mlinski kamen, namesto da bi ga zaprl v obod, kjer bi z mlenjem zrna koristil ljudem, spustimo po strmem bregu v dolino, bo zagotovo s svojo težo in pa z zagonom podrli vse na svoji poti, bo ubil človeka in žival in napravil veliko materialno škodo na svoji progii. Ko bo enkrat v teku, ga tudi najpametnejši človek ne bo mogel zaustaviti. Nekaj podobnega je bilo pri nas z jugoslovansko idejo, ki je opustošila najprej miselnost slovenskega človeka, a zatem še slovensko pokrajino. Leta 1917 je bil ustanovljen na Dunaju Jugoslovanski klub in je dr. A. Korošec na prelomnem trenutku naše narodne zgodovine odpravil naše narodno ime. Kdo ga je pooblastil za takšno usodno dejanje? Med leti 1918-1941 je med Slovenci zavladovala jugoslovanska obsedenost in so se vsi v svetu predstavljali kot Jugoslovani, kar so srbska diplomatska predstavništva seveda krepko podprla. Evharistični kongres v Ljubljani leta 1935 je bil "jugoslovanski evharistični kongres", čeprav jugoslovanski katoličani sploh ni, ker ni jugoslovanskega naroda, vse-sokolskih izletov v Pragi so se udeleževali le Jugoslovani, jugoslovanske so bile razstave, jugoslovanska je bila umetnost, jugoslovanska je bila književnost, jugoslovanska je bila predvsem politika, ki je ustvarila ta umetni pojem ali če hočete narodnost iz retorice.

Jugoslovanska katoliško Misijo v Parizu je vodil duhovnik Nace Čretnik, za Jugoslavijo je bil "Slovenski Narodni Odbor" v B. Airesu, Jugoslavijo so poveljevali naši izseljenci v Argentini, ZDA in v Kanadi, Jugoslovane so se počutili naši Primorci, projugoslovanski so bili vsi listi, ki jih še danes izdaja duhovščina npr. "Katoliški Glas" v Gorici, "Naša Luč" v Celovcu, "Ameriška domovina" v Clevelandu, "Misli" v Avstraliji in še mnogi drugi. Zahodna javnost je poznala torej samo Jugoslovane, a slovenstvo, to je bila interna zadeva naročnikov teh listov. In prav iz tega razloga so v emigraciji zamolčevali velike spremembe v Sloveniji, ki so imele čedalje ostrejšo antijugoslovansko ost.

Iz gornjih skopih vrstic pa postaja jasno, zakaj npr. italijanski zunanji minister ne pozna Slovenije, temveč samo še Jugoslavijo, zakaj v Luksemburgu, Brslju in v Parizu govorijo o potrebi vzdrževanja Jugoslavije za vsako ceno, zakaj je predsednik ZDA Bush moralno podprl jugoslovansko vlado (Markoviča), ne pa slovensko vlado in pa hrvaško vlado! Da imata danes Slovenija in Hrvatska skoraj nepremostljive težave se imata torej zahvaliti trem usadnim dejavnikom, ki so oblikovali zahodno javno mnenje in sicer a) izdajalski politiki slovenskega vodstva v obdobju 1918-1941, b) ohranjanju goljufivega jugoslovanstva med slovensko politično emigracijo in danes c) v naravnost otročji zagledanosti v zahodne demokracije, ki nas kot samostojen narod odklanjajo. Odkod ta vera in zaupanje Peterleta in dr. J. Drnovška v zahod, na kaj se to zaupanje opira in zakaj zahod tega slepega zaupanja ni nagradil z priznanjem slovenske državne neodvisnosti?

Kot narod vzbujamo na zahodu vtis politično nedozorele, konfuzne množice: leta 1918 smo kot slepi rinili iz srednjeevropskega okvira v evrazijsko balkanstvo, čeprav je Srednja Evropa skozi več kot 1000 letoblikovala našo mentalnost. Danes po strašnih izkušnjah z Balkanom, kamor smo prišli povsem nepripravljeni, pa znova rinemo za vsako ceno za zahod, ki pa nas noče več imeti, ker nas je že odpisal. Tudi na zahodu se je med leti 1945-1991 veliko spremenilo, in današnje zahodnoevropske države niso več tiste, kot so bile leta 1918. Ta razvoj pa je treba upoštevati in v soglasju z tem razvojem iskati novih poti in rešitev, ki ne morejo biti edino zahodnoevropske.

Kaj sledi iz zapisanih vrstic? Da se je v zahodni Evropi in v zahodnem svetu nasploh veliko, izredno veliko spremenilo in da te spremembe niso bile vedno pozitivne. Tiste etične vrednote zahodne omike, k katerim se danes priznavajo vsi narodi srednje in vzhodne Evrope ter Kavkaza,

so na zahodu ali že odpravljene ali pa tako izvotljene, da morajo nujno voditi do trženj med našim pojmovanjem teh vrednot in med zahodnim. Prav v tem pa tiči tudi vzrok nerazumevanja, ja celo osornega negodovanja na zahodu, če baltijski narodi, mi Slovenci, Slovaki ali tudi kavkaški narodi zahtevajo pravico do svoje neodvisne države. Kako naj mi na zahodu dopovemo, da je naš najvišji in najplemenitejši cilj mednarodno priznana neodvisna slovenska demokratska država, v kateri bomo zares go-spodje na svoji lastni zemlji, ko pa na zahodu grede že dalje in si želijo čim večjo integracijo, ker pač ta prinaša zopet mnoge materialne ugodnosti.

Če hočemo to nerazumevanje na zahodu, ki je diametralno nasprotno našim upravičenim zahtevam vsaj kolikortoliko doumeti, nam zadostuje preprosta toda učinkovita in prepričljiva primerjava: noben državljani katerekoli zahodnoevropske države ni bil po letu 1945 preganjan ali zapostavljen zaradi svoje narodnosti, svoje veroizpovedi, svojega političnega prepričanja ali zaradi svojega stanovskega porekla, kakor je bil to slučaj in praksa v vsej srednji in vzhodni Evropi vse od 1945 leta naprej, prav do danes. Narodi, ki sami niso bili preganjeni, nimajo več čuta ogroženosti, pa zaradi tega tudi ogroženosti pri ogroženih narodih ne razumejo več. To pa pomeni, da smo v primerjavi z zahodno Evropo nazadovali za 50 let in da so vsi tisti plemeniti ideali, za katere se mi tako junsko bojujemo, na zahodu že razvrednoteni in brez vsake vrednosti, saj se na zahodu gre že za drugo razvojno etapo, za integracijo, ki bo vsaj tako obetajo, prinesla še večje blagostanje in udobje. Narodi Srednje in vzhodne Evrope sicer niso sami krivi svoje razvojne zaostalosti, v to zaostalost so bili pahnjeni z pomočjo zahoda v Jalti in v Potsdamu, nimamo pa zato tudi nobenih pravih stičnih točk z zahodom. S tem vprašanjem pa se je treba ne samo soočiti, ga razčleniti temveč tudi pomisliti na možnost povsem drugačne rešitve iz našega položaja.

Če kdo izmed nas posluša govore predstavnikov zahoda in pa predstavnikov današnje Slovenije, a še veliko bolj Hrvatske, ima vtis, da obojni govorijo "do petrolejke" tj. mimo obstoječih realitet, pa zato govorijo mimo eden drugega in eden kot drugi pravi, da "senič ne sliš"! Has Slovence v tujini nezaljšano draži beračenje predstavnikov Slovenije pred vratmi zdegeneriranih zahodnih politikov, ki mislijo, da bodo z prosjačenjem za priznanje Slovenije imeli uspeh. Saj ne obsojamo naših sedanjih politikov, ko pa mi vsi dobro vemo, da vsi njihovi neuspehi niso rezultat njihove nesposobnosti, temveč zdegeneriranosti zahoda. Zato jim želimo čimprejšne spoznanje, da na zahodu nimajo opravka z gentlemeni, temveč z gangsterji najslabše zvrsti.

Slovenski politiki, vseeno iz katerega tabora izhajajo se morajo principielno odločiti za tretjo pot v slovenski narodni zgodovini. Sedanje antichamniranje pred vratmi zahodnih politikov ni samo skrajno poniževalno, temveč tudi izredno nevarno. Koopazujemo zahod, ki Slovencem priporoč, naj še dalje ostanejo v Jugoslaviji, katere dejansko ne obstoja več, si zastavljamo upravičeno vprašanje, ali je takšno molodovanje pred vratmi zahodnih politikov še sploh pametno in upravičeno? Zagotovo na noben način ne, ker izhaja iz pozicij slabosti, a politika, ki izhaja iz takšnih skališč, je politika narodne pogube.

Podobne pozicije slabosti smo imeli že leta 1918: takratni politiki so zaslepljeni drli v Srbijo in niso znali niti zavarovati tistega, kar so si Slovenci z tolikšnimi naporii pridobili pred letom 1918. Ker po Koroškem zaslugi nismo bili več niti samostojen etničen narod, temveč jugogmajna, seveda nismo bili znani nikomur in so nas v ostali Evropi enostavno prišteli k Balkanu. Tedanje slovenske politike, katere mi upravičeno imenujemo zvoditelje slovenskega naroda, je treba prišteti k "ubogim v duhu", ker niso imeli niti elementarnih pojmov o politiki, pa so Slovence podredili evrazijskemu Belgradu in s tem prezrli kardinalno politično maksimo: narodu, ki se je odrekel svoji lastni zunanji politiki, bodo kmalu komandirali tujei tudi v njegovi notranji politiki. In ko se je to tudi kmalu zgodilo, je Slovenija v Jugoslaviji postala čisto navadna pobalkanljena provinca evrazijske države, in slovenska vprašanja so se "reševala" v Belgradu in ne več v Ljubljani. Kako naj se naša ljubljena Slovenija reši iz sedanjega brezupnega položaja?

Slovenija mora stopiti na tretjo pot in pokazati celemu svetu, da zna slovenski narod samostojno hoditi. Če nas na zahodu nočejo več,

dalje na str. 10

SLOVENSKA HRANILNICA IN POSOJILNICA

646 Euclid Ave., Toronto M6G 2T5

Tel. 532-4746

747 Brown's Line, Toronto, Tel. 252-6527

John E. Krek's Slovenian Credit Union

OFFICE HOURS

MONDAY	10 a.m. - 4 p.m.
TUESDAY	10 a.m. - 8 p.m.
WEDNESDAY	10 a.m. - 4 p.m.
THURSDAY	10 a.m. - 8 p.m.
FRIDAY	10 a.m. - 8 p.m.
SATURDAY	10 a.m. - 1 p.m.

NEW TORONTO

TUESDAY	1 p.m. - 8 p.m.
THURSDAY	1 p.m. - 8 p.m.
FRIDAY	10 a.m. - 8 p.m.
SATURDAY	9 a.m. - 12 noon

BITI ČLAN

HRANILNICE —

JE V KORIST TEBI IN V
POMOČ PRIJATELJU!

OBRAČUN

Leto 1991 je za nami. Brez dvoma je bilo to leto najvažnejše v slovenski zgodovini v zadnjih tisoč letih. Slovenci smo dosegli, kar smo stoletja želeli, o čemer smo samo sanjali. Danes so te sanje uresničene v mednarodno priznani suvereni in demokratični Republiki Sloveniji, čemur bo gotovo sledilo kmalu še priznanje pri OZN.

Ob takih prilikah zmagoslavja se rado pojavi vprašanje, kdo je do tega uspeha pripomogel, kdo največ doprinesel?

Vsekakor je na široko gledano bil zelo vpliven dejavnik za ta uspeh zgodovinski razvoj družbene mentalitete vzhodno evropskih držav, predvsem Sovjetske zveze (Baltijcev, Rusov, Ukrajincev, Poljakov in drugih). Tega tudi obotavljajoče sile zapadnoevropskih držav, skupno z ZDA, ki so iz neznanega razloga želele ohraniti "status quo", niso mogle ustaviti. Težnja po svobodi in odločnost zanje se boriti, ki so jo pokazali še zlasti Slovenci in Hrvati, je bila tako močna, da je niti najmočnejše vojaške sile niso mogle ustaviti.

Ne bomo ponovno naštevati najvidnejših tekmovalcev za slovensko svobodo in nezavisnost, saj so danes vsem znani. Omenili bi le, da so poleg teh imeli mnogo zaslug tudi tisti tihi, zakulisni delavci, katerih imena ne vidimo vsak dan v časopisih, ki so poklicno pripravljali vse vrste zakonov in zakonodaj, da je bilo po Brionskem premirju vse v pravem času na mestu. Čeprav trenutno ni popularno hvaliti formacijo in delo DEMOSA, moramo poudariti, da je ta, sicer dostikrat v krhki obliki doprinesel ogromno že s svojim 20 mesečnim obstojem, po več ali manj negotovem volilnem uspehu aprila 1990. Njegovo vodstvo je bilo izredno zahtevno in tudi uspešno. Brez njega bi danes še vedno bili tam, kjer smo bili pred volitvami. Štejemo si v čast, da smo tej zvezi, ki se je zavzemala za demokracijo in deloma tudi za suverenost, nudili svojo pomoč. S tem smo se navdušeno uvrstili v politični razvoj v domovini, čeprav nismo imeli pravice do aktivnega sodelovanja.

Junaška odločitev braniti našo domovino v junij-juliju napadu in še bolj junaška, neverjetno modro vodena dejanska obramba, ki je na žalost zahtevala 17 slovenskih žrtev, katerim gre slava in čast, danes ponovno dokazuje, da bi brez nje naše sanje šle ponovno v zaton in rodile usodne posledice; ob misli na nje nas stresa mrzlica. Ne smemo pozabiti omeniti tudi skoraj perfektne enotnosti našega naroda v teh dneh, za katerega je bilo rečeno, da še nikoli v zgodovini ni bil tako trdno združen v skupnem cilju, pomagati in braniti domovino.

Za vse te uspešne akcije smo Slovenci dobili tudi laskavo pohvalo od sicer redkobesednega kanclerja Helmut Kohla, ko je javno izjavil, da je bila slovenska politika PAMETNA, NAČELNA IN ODGOVORNA. Nekateri pravijo, da so Slovenci poleg modrega vodstva imeli tudi "veliko srečo". Saj pri celem procesu niso naredili skoraj nobene napake. Mi pa pravimo, da nam je pomagal Bog.

Ne maramo omalovaževati zaslug zaslužnih mož, vendar se nam zdi, da ne bi bilo dobro, ves uspeh pripisovati samo njim. Lahko bi namreč zapadli misli, da je ves uspeh samo njihovo delo in posledično zaključili, da bodo lahko tudi v bodoče vse sami zmogli.

Znano nam je, da niso vsi Slovenci verni kristjani. Slišimo, da v slovenski družbi nekateri "verujemo", drugi pa "vedo". Ne-kristjani trdijo, da večina Slovencev ne veruje v Boga. Tega enostavno ne moremo verjeti. Morda ne izvršujejo redno nedeljskih verskih obveznosti, morda svoje vere na zunaj ne kažejo, a ko se približuje zadnja ura, tako slišimo, se celo največji brezbožni spokornijo, četudi morda samo "za vsak slučaj". Zato ne osporavamo svobode njihovega prepričanja, sedaj celo zapisanega v novi ustavi; vendar upamo, da bodo isto toleranco kazali tudi oni do nas kristjanov.

Iz tega razloga ne moremo zamolčati našega prepričanja, da so vsi dosedanja uspehi, poleg trdega dela slovenskih državljanov in žrtev slovenskega naroda, morda imeli končni blagoslov tudi od Boga, kot uslišanje molitev tisočeri in desetisočev mater in žena, ki so iskale v svoji žalosti pri Bogu, ob izgubi svojih domoljubnih sinov, ki jim nihče ne more dokazati, da niso ljubili svoje domovine. Koliko molitev je bilo opravljenih zadnjih 45 let za Slovenijo! Koliko priprošnjikov imamo danes Slovenci pri Bogu, ki so priporočali domovino Kralju vseh kraljev.

Zato danes negiramo Cankarjevo humoristično-sarkastično pripombo: "Tebi še Bog ne more pomagati, ker si Slovenec!" in jo nadomeščamo s preprostim, a zato nič manj prepričljivim starim slovenskim izrekom: "Pomagaj si sam in Bog ti bo pomagal!"

Bilo bi predrzno zaupanje, če bi po eni strani pričakovali božji blagoslov, po drugi pa kazali prezir do Njegove postave. Tako ne moremo razumeti, zakaj slovenski zakonodajalci niso uspeli dati v preambulo ustave tudi idejo o Višjem bitju. Da za tako omembo niso bili navdušeni agnostiki in ateisti, razumemo, čeprav

bi tudi od njih človek pričakoval vsaj nekaj tolerance. Bolj pa nas preseneča, da nismo nikjer v javnih občilih videli, da bi kdorkoli podprl naš predlog za vključitev v ustavni osnutek besedo Bog (objavljenem tudi v majski številki 1990 S.D.), ki smo ga poslali Zboru za ustavo.

Isto velja za člen 55. nove ustave. Upali smo namreč, da bo skupščina le sprejela dr. Bučarjev predlog, naj se beseda "splav" v ustavi sploh ne omenja. Ugledni liberalni politik je smatral ta predlog za sprejemljiv kompromis, kar bi bila tudi boljša rešitev iz stališča krščanske etike, ko je sedanja legalizacija abortusa v ustavi. Vprašujemo se, ali so katoličani o tem vprašanju izčrpali vse sile, da bi zagovornike splava prepričali naj v ustavinanj pozabijo. Kaj pa katoliške žene in dekleta? Kje so bila, ko so "pro abortion" ženske obmetavale skupščino z jajci? V Kanadi imamo Društvo REAL WOMEN, ki s svojim časopisom in, če je potrebno, tudi z javnimi nastopi, protestira proti splavu! (Te pripombe o splavu smo napisali že prve dni po Novem letu, torej cele tri tedne predno smo v Družini (Št. 3, jan. 17. 1992) brali dr. Bučarjevo izjavo o kompliciranih variantah in debatah o tem členu.

Dejansko krivdo za to, da je ta člen v Ustavi, nosi jasno slovenska družba. Po 45 letih komunističnega, materialističnega in potrošniškega življenja, je postala gluha za vse kar je duhovnega. Tako se peha za zemeljske materialne dobrine po načelu: "Nakopičiti si čim prej, čim več, s čim manjšim naporom". Pri tej filozofiji življenja so pa otroci veliká ovira, celo izdatek! Zakaj bi jih potem imeli? Pri vsem tem pa slovenski narod umira, saj je letna mortaliteta večja od rojstev. Rojstva se pa množijo v Sloveniji pri neslovenskih narodnostih.

Pri taki družbeni mentaliteti pa tudi zakonodajalec ne more dosti napraviti. Dokler se narod ne bo zavedal, da je splav umor, ki je proti vsem naravnim in božjim postavam in v veliko škodo slovenskemu narodu, ga tudi ustava ne more preprečiti. Za slovenski narod je potrebna duhovna obnova družbe in pri tej ima Cerkev še veliko misijonsko poslanstvo, da bo nova generacija vnesla v Ustavo Boga in izključila splav.

Mislimo, da ni daleč čas, ko bodo Slovenci spoznali, da je način življenja, na katerega jih je navajal komunistični sistem, ki je obljubljal raj, zagazil v slepo ulico. Kmalu bodo spoznali, da bo treba v bodoče temeljito zavihati rokave in morda celo stisniti pas, če bodo hoteli gospodarsko obstojati ob evropski in drugi svetovni konkurenci. Takrat se bodo morda utegnili spomniti še na Boga.

Če v teh mislih pretiravamo, pomislimo samo, kam je prejšnji režim privedel Slovence in druge narode na Jugu. Titovega izigravanja Vzhoda proti Zahodu (če nam Amerikanci ne daste, gremo pa Sovjetom!) je konec. Ni pa konec ogromnega dolga, ki ga bodo morale v bodoče generacije odplačevati.

Sv. Benedikt je za svoj red postavil načelo: "Ora et labora - Moli in delaj!" Brezverci se takim načelom posmehujejo. Pa je vendar tisočletna zgodovina dokazala, da "brez nič, ni nič", ali kakor angleški svet to definira: "There is no free lunch!"

Slovenska emigracija v Kanadi (zlasti politična) tolikokrat obrekovana, prezirana in zasmehovana, si je ustvarila udobno življenje, v glavnem zato, ker je živela po tem načelu. Če imajo prenovitelji in njihovi pomagači boljšo formulo, naj jo predstavijo na prihodnjih volitvah in potem dokažejo, "that it works". V SZ in bivših komunističnih državah na svetu ni delalo.

Odgovornost za izvolitev dobrih ali slabih programov, dobrih ali slabih politikov, naj pa prevzamejo volilci. Upajmo, da bodo glasovali modro in odgovorno.

Slovenskemu narodu in vsem voditeljem želimo v smislu navedenega razmišljanja srečno NOVO LETO 1992!

A. Kuk

OB 140-LETNICI MOHORJEVE DRUŽBE

NADALJEVANJE S STR. 7

Sedejev simpozij v Rimu 1988, Missiev simpozij v Rimu 1988, Mahnjčev simpozij v Rimu 1990. Vsem bodo poznana imena teh treh velikih slovenskih cerkvenih dostojanstvenikov in vsaj dva sta imela, kljub visoki poziciji ali prav zaradi nje, več ali manj težko nalogo in življenje in sta bila deležna veliko nasprotovanj s strani svetnih in cerkvenih oblasti. Jakob Missia je bil ljubljanski škof, nato nadškof v Gorici, in je končno postal prvi slovenski kardinal. Kdo bo pa drugi slovenski kardinal pa vsi vemo, nadškof v Torontu!

In končno, da se preveč ne zavleče, je tu mogoče najbolj pomembna - vsaj po mojem okusu - publikacija Goriske Mohorjeve, to je **Primorski Slovenski Biografski Leksikon**. Poseben, dolg in temeljit članek bi zahtevalo to delo! Tu le na kratko! PSBL je začel izhajati 1.1974 in je dosedaj izšlo 16 zvezkov (ali snopičev). Šest let ga je urejal 'Uredniški odbor', od 1. 1981, to je že deset let ga pa ureja profesor Martin Jevnikar. Do sedaj je dosegel PSBL okrog 2100 strani! Monumentalno delo! Zadnje geslo v 16. zvezku je pisatelj Narte Velikonja. Leksikon omenja Slovence rojene na Primorskem in pa tiste, ki so delovali na Primorskem. Je v resnici težko razumeti, kako profesor Jevnikar to delo zmore. Res ima vrsto sodelavcev, res so sedaj na razpolago računalniki. Toda računalnik 'zna' in 've' samo to, kar mu požrtvovalni in neumorni sodelavec PSBL 'pove' in vnese vanj. Primerjava s Slovenskim Biografskim Leksikonom, ki ima zelo pisano zgodovino in, ki ga sedaj izdaja SAZU, se skoro sama vsili. Do sedaj je izšlo 14 zvezkov SBL-a, mogoče že kakšen več, zadnje mesece nisem povsem na tekočem. Zadnje ime v SBL je Zdešar Henrik. Vsak zvezek obsega nekako 250 strani, vsaj novejši, prav starih nisem še nikoli videl. Uredniški odbor je impresiven, kar šest članov SAZU. Lista sodelavcev se bere kot "Who is Who in Slovenia", na kulturnem in znanstvenem odročju. Obsega, oz. vsaj obsegati bi moral zaslužne Slovence po vsem širnem svetu. SBL vsebuje zelo podrobne podatke o posameznih osebnostih iz slovenskega življenja, da delo napreduje zelo počasi, lahko bi rekli, prepočasno. Posamezne knjige ali zvezki izhajajo, kot se reče 'vsake kvatre enkrat', pravzaprav še bolj redko. Ta tempo bi ugajal mojemu prijatelju Dolinarju, ki sem o njem pisal v 'Slovenski državi' pred par meseci. Je vedno neprijetno primerjati, toda PSBL se odlikuje po izredno rednem izdajanju, vsako leto Mohorjeva izda en zvezek, točno kot ura, dalje po svoji širini, 'sine ira et studio' vključuje vse s Primorsko povezane Slovence, brez ozira na politično ali svetovnonazorsko orientacijo, ne dela razlike med katoličani in marksisti. V tem oziru bi ga primerjal z mojim vzorom enciklopedij, z Encyclopaedia Judaica, Jerusalem, ali pa z Encyclopaedic Dictionary of Judaica, Jerusalem. "Prid zidar se les ičit, je zapel Valentin Vodnik. Je mislil na SBL, na ES? Mogli bi brez posebnih težav še nadaljevati! Tri ali ena Mohorjeva? - Mohorjeve družbe v bodočnosti? - Bodočnost Mohorjevih družb v Kanadi in Združenih državah Amerike. - Dalje, Slomšek v upodabljaljo čit umetnosti. Npr. na pročelju Slomškovega doma je Slomškov relief, delo kiparja Goršeta, v Mariboru so odkrili spomenik Slomšku, delo kiparja Marjana Dreva, itd. - Uradna Cerkev se tudi trudi, to je slovenska uradna Cerkev, da bi Slomšek, kot se reče, dosegel čast oltarja. Napori v to smer trajajo že desetletja s približno istim uspehom kot pri Slovencu Baragi! Praktično vsakdo pozna anekdoto o latinskem prevodu in zaprepaščanju v Vatikanu - takrat so v Vatikanu še znali latinščino, vsaj enostavno srednjeveško, ne nujno klasične Ciceronove - v zvezi s Slomškovo pesmijo: "en hribček bom kupil...." itd., itd.

PRIPIS

Kmalu si bomo segli v roke in si voščili srečno Novo leto 1992! Čakali bomo na vsakoletne knjižne darove Mohorjevih družb! Novoletna voščila vsem trem Mohorjevim družbam, da bi čim bolj uspešno delovale po Slomškovem parolu: **SVEŤA VERA VAM BODI LUC, MATERINA BESEDA PA KLJUČ DO ZVELIČAVNE NARODOVE OMIKE!**

V E S T I

Dr. Rudolf Čuješ, profesor emeritus iz sociologije na st. Francis Xavier univerzi v Antigonishu, je bil po daljši težki bolezni na obisku pri svojih hčerkah v Torontu. Ves je bil in optimističen, čeprav ima še malo težav pri govoru, posledica možganske kapi. Sedaj je ves v delu za čimprejšnji izid knjige o Ehrlichu. Pri uredništvu S.D. smo ga zelo pogrešali, saj nam je bil avtoriteta pri krščansko-socialnih papeževih naukih.

V soboto, 1. februarja je bila v fari pri Mariji Pomagaj zahvalna maša za uspešno mednarodno priznanje Republike Slovenije. Sv. mašo je organiziral Slovensko-kanadski Svet. Zahvalne maše se je udeležilo nekaj nad 100 Slovencev, kar je znatno manj kot slavja na Brown's line 15. januarja. Pa smo kljub temu s pomočjo cerkvenega zbora hvaležno zapeli Te Deum, nato pa še Povsod Boga! Namestnik g. župnika, č.g. Rataj je imel zelo aktualno in lepo pridigo o vlogi in zaslugah slovenske Cerkve pri ohranjanju slovenske tradicije, ki nas je pripeljala v svobodo in nezavisnost.

Devetega januarja je poteklo tri leta, odkar se je od nas poslovil dr. Ciril Žebot. Ko še danes prebiramo kopije njegovih spisov, vlog in resolucij, vse v nesebični želji uresničiti suvereno Slovenijo, se šele zavedamo, kako ogromno smo Slovenci z njegovo smrtjo izgubili. Kot kristjani pa verujemo, da je zelo aktiven tudi na drugem svetu, kjer z dr. Ehrlichom in drugimi prijatelji mučenici bdi nad razvojem v Sloveniji. Tisti, ki se za bodočnost Slovenije bojite, se priporočajte tem "diplomatom" in bodite prepričani, da boste uslišani.

V soboto, 25. januarja smo imeli v Torontu mašo zadušnico za štiri zavedne Slovence

Dr. Mateja Poštuvana iz Trsta, Ing. France Vovka iz Omaha, Nebraska dr. Frančka Žebota iz Kalifornije in dr. Jožeta Kvedra iz Spitala - Avstrija.

Naj jim bo zemlja širom sveta lahka, v nebesih pa naj uživajo nagrado za svojo zvestobo Bogu in slovenskemu narodu.

YOUR BEST BUY IN FRESH CULTURED DAIRY PRODUCTS

- YOGURTS • CREAM CHEESE
- PRESSED COTTAGE CHEESE
- SOUR CREAM • COTTAGE CHEESE
- DRINKING YOGURT

NEW! YOGURT BASED SALAD DRESSINGS

"THE YOGURT-LOVER'S DRESSING"

QUALITY and TASTE you can TRUST

Try Biobest Yogurt and Famous Astro Domo Granola Yogurt

NOW! Both with Fruit on the Bottom

ASTRO PRODUCTS AVAILABLE AT FINE DAIRY COUNTERS

ASTRO DAIRY PRODUCTS LTD., ETOBICOKE, ONTARIO

TRETJA POT...

nadaljevanje s str. 8

prav, bomo pa šli v drugo smer, saj se ta svet ne sestavlja izključno iz zahodne poloble. Kaj mi razumemo pod pojmom "Tretje poti"? Pod tem pojmom razumemo navezavo političnih stikov s tistimi silami, ki niso nujno zahodne, a igrajo v koncertu svetovne politike veliko in važno vlogo. Takšne sile so npr. Japonska, Južna Koreja, Taiwan, Tajska, Singapur, a v Evropi najbrž Rusija in Ukrajina.

Vse te navedene države niso bile prav nič soudeležene ne pri nastanku SHS ali poznejše Jugoslavije in tudi ne v Jalti, kjer so "veliki trije: gangsterji" izročili srednjo Evropo evrazijscem. To pa pomeni, da čustveno niso povezani z tvorbami, ki je znana pod imenom Jugoslavija in jim je vseeno, kdaj bo Jugoslavija izginila iz zemljevidov.

Na vse zgoraj navedene države daljnega vzhoda pa velja načelo narodnega gospodarstva, da nastanek vsake nove, suverene države rodi tudi nove potrebe in da je tem potrebam treba dati realno podlago v obliki mednarodnega priznanja, kar potem prinaša koristi predvsem tisti državi, ki je novonastali državi dala prva svoj placet in priznanje. Japonska ni samo vojaška temveč tudi gospodarska in tehnična velesila in je torej v stanju priznanje slovenske državne neodvisnosti podpreti z krediti trde valute.

Bo mogoče kdo rekel, da je "tretja pot" prevelik riziko in tveganje za Slovenijo. Brez rizika v tej dimenziji ni ničesar, ne v javnem, ne v zasebnem življenju: riziko je npr. izstop iz jugoslovenskega državnega okvirja, ker nam zahodnjaki zavirajo pot, še večji riziko je ukloniti se srbskemu nasilju, ki bi za mnoge Slovence pomenilo gotovo smrt, a riziko in še kako nevaren, je tudi slepo zaupanje zahodu, ko je pa znano, da je zahod v slučaju srbske zmage obljubil Belgradu izročitev tistih Slovencev, katere bi Srbi najraje videli pod zemljo! Se niso današnji Slovenci voditelji ničesar, prav ničesar naučili iz izročanja slovenskih domobrancev srbskim alias jugoslovanskim krvnikom?

Kaj torej razumemo pod pojmom "Tretje poti" za Slovenijo?

Prva pot je bila pot slovenske državne neodvisnosti, po kateri so naši predniki hodili za vlade slovenskih knezov Valuka, Boruta in še drugih. Ker pa je knez Borut zaradi napada Avarov prišel v stisko, se je obrnil do Bavarcev za pomoč, katero je tudi prejel. Nič ne vemo, pod kakšnimi pogoji so Bavarci nudili Slovincem pomoč, dejstvo pa je, da so Bavarci nesramno izkoristili stisko Slovencev in jih napravili za svoje vazale. Tudi ne vemo, ali je Borut skušal ubrati tudi še kakšno drugo pot ali izhod, v vsakem slučaju je položaj današnje Slovenije analogn o začuda podoben položaju kneza Boruta.

Druga pot, ki smo jo ubrali je razmeroma zelo kratka, a tudi neizmerno težavna in tragična: začela se je leta 1918 in se končuje v današnjih dneh. To pot smo ubrali, absolutno nepoučeni in nepripravljeni in smo mislili, da se svoboda nekemu narodu podeljuje kot cucelj dojenčku. No in sedaj imamo rezultat amaterstva tistih, ki so se povsem nesposobni šli politike.

Spričo silno slabih izkušenj z našimi potmi v pretoklosti, se moramo danes hočeš-nočeš odločiti za tretjo pot že zato, ker nas ewegejci hočejo kar z nasiljem zadržati na pogubni drugi poti tj. v Jugoslaviji.

Tretja pot je pot v dokončno svobodo in neodvisnost ko bomo zares gospodarji na lastni zemlji. A na to pot se moramo podati sami, kajti vsak narod ima svojski način reševanja svojih elementarnih zadev. Ker tudi uporabnega vzorca nimamo, si moramo sami napraviti osnutek in takoj začeti z gradnjo pametnega prvizorija. Mogoče bo kdo rado-veden kak sem prišel na to zamisel.

Zanimala me je usoda malih narodov, kako so oni reševali probleme svoje majhnosti in z njo povezanih težav. Najprej sem se lotil finske zgodovine. Finska je bila tedaj, ko je v Ljubljani rezidiriral Napoleonov namestnik maršal Marmont, ruska pokrajina, v kateri so Rusi gospodarili kot pri nas Srbi. Finski narod so zastrupljali z ceneno vodko in zapiti finski narod je bil na tem, da izgine iz zgodovine. Štirje nadarjeni finski fantje, ki so šli na vseučilišče v Stockholm, so se zaprisegli da bodo rešili finski narod, toda kako? Vsa tedanja Evropani nudila ustreznega vzorca, ki bi odgovarjal specifičnim finskim razmeram. Premišljevali so in izmislili originalno finsko pot.

Vsi štirje, ki so z odliko dovršili univerzitetne izpite, so se vrnili na Finsko in namesto kariere ostali doma na svojih kmetijah, kjer so začeli narodno-izobraževalno delo med svojim narodom. Začetek je bil zelo trd. Akademiki-kmetje so se pooženili in začeli vzgajati finske množice. Vsak izmed njih je imel svoj okoliš, v katerem se je z apostolsko gorečnostjo lotil izobraževanja svojih rojakov.

Probojni uspehi so se kmalu pokazali. Iz njihovih okolišev je izšla narodno prebujena finska mladina, ki se je odrekla ruski vodki in začela zbirati finske narodne pesmi. In ta mladina je to delo navdušeno nadaljevala in sproti izboljševala.

Danes se finski narod nahaja na samem vrhuncu ustvarjalne umetnosti in je ime skladatelja J. Sibeliusa prav tako pojem za finsko muziko, kot je ime maršala Mannerheima sinonim za finsko vojaško sposobnost ali ime Pavao Nurmi ja sinonim za finski šport. Finska pot, katero so si morali utirati sami, je počela triumfe in mednarodno priznanje. Finci so potem narodno prebudili še sorodne Estonce.

Studiral sem tudi albansko zgodovino in odkril, da so nepismeni Albanci leta 1878 sprejeli narodno-politični program, ki je visokonaokriljeval npr. ključno "majniško deklaracijo" naših fajmoštrov leta 1917. Albanski politični program znan pod imenom Lidhja e Prizrendit (Prizrenska Zveza) je od turškega sultana zahteval široko avtonomije za Albanijo, ki mora obsegati vse od Albancev naseljene pokrajine. Nekaj takega v majniški deklaraciji ni mogoče odkriti. Ker sem moje študije o Albaniji zajel v moji knjigi "Albanija in njena zgodovina" München 1970. Če torej nekaj

trdim, potem imam o tem zagotovo čisto konkretne pojme.

Vrnimo se k "Tretji poti", ki bodi naša rešilna pot iz čisto specifičnih razlogov. Katerih? Japonska je vodilna velesila na daljnem vzhodu in najresnejši tekmeč ZDA v tihomorskem prostoru. Že geografska oddaljenost je simpatična, ker ne dovoljuje posegov v slovenske notranje zadeve. To zlato izkušnjo imajo za seboj Albanci, katerim kitajsko zavezništvo zaradi oddaljenosti ni bilo nikoli nevarno.

Japonska je bogata in industrijsko zelo razvita dežela, ki nam je v stanju pomagati. Prihod slovenske delegacije v Tokio bi izzval zanimanje in simpatije za Slovenijo, a v japonskih gospodarskih krogih zanimanje za potrebe slovenskega gospodarstva. In tu imamo že stične točke.

Konkretno slovenske želje bi Japoncem odprle slovenski trg, a Japonci itak nameravajo odpreti svoja predstavništva v Srednji Evropi, ki bi pripravila tu teren za japonske industrijske izdelke.

Japoncem bi bila slovenska delegacija dobrodošla. Že iz razlogov gospodarske rivalitete in pa zaradi tega, ker ne morejo pozabiti ponižanja, ki so jim ga prizadeli Amerikanci. Slovensko razočaranje nad zahodom, še posebej nad ZDA, bi našlo pri Japoncih odprta ušesa in bi povečalo simpatije in interese za Slovenijo in njene potrebe.

Japonski državniki niso nikoli krojili slovenske zemlje in jo podeljevali grabežljivim sosedom, kot so to delali Amerikanci, Angleži in Francozi. Ker Japonci niso ne krščanska, pa tudi ne mohamedanska ali socijalistična dežela, niso ne razumsko a še manj čustveno povezani s katerikoli vero v Evropi ali z kakršnimkoli gibanjem v Evropi, npr. z jugoslovanskim gibanjem v Evropi s katerim so razbili Avstro-Ogrsko in na njenih razvalinah ustvarili od zahodne framasonerije odvisnih držav v Srednji in v vzhodni Evropi. Zato Japonci tudi ne morejo biti pristaši naziranja, da je Jugoslavijo treba ohraniti za vsako ceno.

Zahod bi za svoje zamolčevanje Slovencev prejel zasluženo zausnico in bi spoznal, da je vloga zahoda kot nezaželjene guvernanke srednjeevropskih narodov za vedno pri kraju. Mi Slovenci spričo vsega, še posebej pa zaradi negiranja slovenskih temeljnih pravic nimamo nobenega razloga, da bi še silili na nam sovražni zahod. Zasolimo torej tej zdegenerirani zahodni bratovščini juho, kot se spodobi in sicer na ta način, a) da bodo Slovenci kar naenkrat prenehali ponavljati, da so za vstop v EWG, b) da bodo Slovenci zreducirali svoje hlapčevske in lakajske obiske na zahodu na minimum in c) da se bodo Slovenci v vsej tišini podali na obisk na daljni vzhod in d) da bodo Slovenci prenehali vabiti tuje tj. zahodne diplomate v Slovenijo, ko pa iz takšnih zahodnih obiskov nič koristnega ne izide za Slovenijo. Slovenija mora z vso odločnostjo pokazati, da ne misli zahoda za negiranje slovenskih pravic, ki povzroča v Sloveniji akutno gospodarsko stisko, še nagraditi z hlapčevstvom in se po vsej sili podrežati zahodu.

Japonska je največja velesila na daljnem vzhodu in najresnejši tekmeč ZDA tako na gospodarskem, kot na vojaškem področju. Japonska je s svojo zdravo trdno valuto sposobna podpreti vse srednjeevropske narode v njihovih upravičenih težnjah in izbiti nadutemu zahodu vse argumente iz rok. V vsej srednji in vzhodni Evropi ni niti enega naroda, ki bi bil kdajkoli zaprosil zahod, naj odloča v njegovem imenu in za uveljavljanje njegovih pravic. Nasprotno: zahod je tem narodom deloma že 1918 leta po svoje "krojil" usodo teh narodov, a v Jalti, Teheranu in v Potsdamu izročil sovjetskemu izžemanju. Da se med žrtvami zahodnega urejanja v srednje- in v vzhodnoevropskem prostoru nahaja tudi veliki ruski narod, ki je postal prva žrtev zahodne zarote, mi ni treba še posebej poudarjati, kot mi tudi ni treba poudarjati, da med Rusi skokoma raste narodno gibanje, ki se hoče zahodu maščevati za izdajstvo leta 1917.

Takorekoč pred vrati Maastrichta se Slovincem obeta "priznanje" slovenske suverenosti na mednarodni ravni. Ja zakaj tega priznanja že davno niso izrekli in zakaj ga vežejo na Maastricht? Zato, ker živ krst ne ve, kako se bo konferenca v Maastrichtu končala. A če v Maastrichtu ne dosežejo temeljnega sporazuma, kar je spričo nasprotujočih se naziranj povsem mogoče, potem se bodo po tej neuspeli konferenci vzajemno lasali in si očitali neuspeh in pri tem pozabili na obljube dane Hrvatski in Sloveniji.

Skoraj bi si želel poloma v Maastrichtu, da bi se Slovincem končno le odprle oči in bi slovenska vladna delegacija takoj nato odšla najprej v Tokio, odtoč v Seoul, potem na Taiwan, Tajsko, Singapur, pa tudi v Kijev in v Moskvo. Če dobi Slovenija priznanje teh 7 držav, pa tudi finančno pomoč, bi se z to diplomatsko potezo preko noči spremenil politični položaj Slovenije. Slovenija bi postala nekoč v Evropi in delavni slovenski narod bi se relativno hitro izkopal iz gospodarskih težav v katere so pahnile Slovenijo zahodne države vključno z Ameriko, ko so ji brez vsakega razloga odrekale mednarodnopravno priznanje. Slovenija bi lahko nato napram zahodu zavzela hladno stališče in bi poudarila, da se z priznanjem Slovenije od strani zahoda sploh ne mudi, kot se zahodu ni mudilo vse od 25. junija 1991 leta do sedaj. V zgodovini narodov so trenutki, ko mora narod pravtako pokazati svojo pokončnost in hrbenico, kot jo mora pokazati posameznik v boju za svoj obstanek.

Zahod je namreč soočen z tolikšnimi težavami, katere si je naprtil s svojo ideološko zaslepljenostjo, da bo kmalu sam postal žrtev svojih zmešanih ideologov. Za nas Slovence velja samo eno: mi ostanemo zvesti izročilom naših pradedov, ki nikoli niso iskali zaveznikov na zahodu, a bomo z našo tretjo potjo dokazali, da znamo hoditi pokončno po naših poteh in ne bomo več slepo kopirali ne zmešane teorije New Age, ne One World Order, pa tudi ne zahodne evrointegracije, ki je dejansko v službi anglosaške framazonije. Ne verjamem, da bi mednarodna framasonerija zmaga s svojimi načrti, ki ne predstavljajo nič drugega kot uničenje narodov ter popolno odpravo naravnega in etičnega reda. Padec komunizma v Srednji in v Vzhodni Evropi, ki je prekrizal račune framasoneriji, pa je najlepši dokaz za to prepričanje!

B r a n k o P i s t i v š e k

Darovalci za SKLAD Številka 5.

2881	Andolsek Franc	100.00
2640	Berkovic Alojz	100.00
2891	Bertalanies Anton	10.00
1910	Bozjak Pavla	30.00
1909	Bostjancic Alojz	300.00
1779	Breznik Konrad	100.00
2634	Brus Alojz	100.00
444	B&M General Carpentry	300.00
1592	Cermelj Carolina	100.00
2619	Cesnik Aldo	100.00
375	Chermar Aldo & Maria	100.00
1591	Copland & McKenna	1,000.00
1528	Coventry Bricklayers Inc	500.00
2623	Dobravac Franc	50.00
2633	Donnelly Marija	100.00
2617	Duh Florian	100.00
2889	Fabijan	150.00
2636	Fon Ivan	200.00
1784	Frata Ignac	200.00
387	Gaberssek Otmar & Terezija	350.00
1781	Gorse Antonia	100.00
2635	Grimsic Aloj	50.00
2624	Hajdinjak Franc	200.00
438	Hauser Mr & Mrs	150.00
2888	Hepp Mira	100.00
2560	Hrovat Venc	100.00
1943	H-W Slovenian Cultural Society Inc.	5,000.00
2890	Industrial Galvanizing Co. Ltd.	500.00
2631	Jagorinec Alojz	100.00
1529	Jarc L.F.	500.00
2639	Jerabic Steve	50.00
2887	Jost Bogomir	100.00
2883	Jug John	100.00
2893	Kenda Hubert	300.00
2894	Kovac Franc	100.00
1170	Kozina Matija	200.00
2899	Krajnc Tine	60.00
2620	Kramberger Franc	50.00
2615	Krncan Slavko	100.00
2900	Kravos Mario	60.00
2618	Kress Rudy	100.00
374	Kunej Ivan & Paula	100.00
1533	Kus Majda	100.00
2567	Kuznik Frank	300.00

1329	Lapajne Vera	100.00
2884	Lojanc Joze	100.00
2627	Matez Toni	100.00
442	Miklavcic Emil & Mrs	100.00
361	Miklic Anton	1,000.00
2621	Mikus Julio	50.00
2616	Mravly Janez	100.00
2637	Oresnik Vinko	250.00
373	Panca John	300.00
1326	Peris Pap (spomincki)	36.00
2625	Petrovic Vezo	50.00
1785	Pusile Martin Jr	300.00
1790	Relaj Alojz	150.00
2886	Ritoper Zlata	100.00
1532	Scienico Dorothy T.	100.00
2895	Scorpio Masonry Ltd	300.00
443	Skala Mr & Mrs	400.00
2898	Slabe Frank	20.00
2892	Slabe Frank	20.00
2901	Slovenian Canadian Club of Calgary	1,071.56
1420	Slovenian Youth Council	1,015.00
2558	Slovenski romarji	100.00
2622	Smerdelj Ivan	50.00
2885	Smerdelj Adolf	100.00
1328	Svetanic Ernest	500.00
1327	Svetanic Milan	300.00
2897	Taskar Viktor	100.00
2614	Terentia Ivan	100.00
2626	Trelic Enver	20.00
2896	Turk Construction	200.00
1974	Turk Joze & Anica	200.00
2882	Turk Karel	100.00
1973	Ule Janez	50.00
1669	Vengust Anne	50.00
2638	Vogrincic Joze	200.00
2632	Vrecar Franc	100.00
2558	Zajc Milka	100.00
2630	Zakoc Ivan	50.00
2629	Zilavec Franc	50.00
2628	Zizek Ivan	50.00
1911	Zupan Frank	100.00

Lista 1-4	476,634.81
Lista 5	20,692.56
Skupno	497,327.37

Objavljamo 5. listo darovalcev za "Slovenski Sklad." Če bi v seznamih našli kakšno netočnost prosimo, da to takoj sporočite spodaj navedenim odbornikom:

ODBORNIKI za "Slovenski Sklad":

Frank Brence, Dušan Klemenčič, Dorothy Lenarčič, Č.g.g.: Ivan Plazar, Frank Slobodnik in Tine Batič, Avguštin Kuk, Lojze Kocjančič, Ludvik Stajan, Frank Osredkar, Joe Žoldoš, Tomaž Podobnik, Tony Komljanc, Jože Slobodnik, Carl Vipavec, Viktor Zenkovič.

Lista za Sklad št. 5. Jan. 31/92:

497,327.37
Deposit Feb. 6/92:
Slov. Hunting & Fishing
Club Alliston 3,000.00

Interest Jan. 31/92 1,953.19
Foreign Exch. 135.30
Se ne na listi 743.36

SKUPNO DOHODKI
FEB. 6/1992 Can \$ 503,159.22

Dvignili in poslali
Izv. Svetu Rep. Slov.:
V letu 1991 400,000.00

Feb. 7./92 nesel
Predsednik Sklada
g. V. Zenkovic ISRS 102,000.00

SKUPNO poslano \$ 502,000.00

Ostane v Bankah:
7. febr. 1992:

J.E. Krek CU 45.51
Slovenia CU 1,113.71

SKUPNO 1,159.22

1,159.22
SKUPNO 503,159.22

dalje na str. 6. Priloge

PISATELJ V SODOBNEM ČASU

Lev Detela

Mnogi so se v antagonistični zgodovini človeštva počutili kot odrešitelji sveta, in medtem ko so ti sredi slepih bitk brezumno vase in v svojo zmago zaverovani uničevalci življenja širili prostor svojega gospodstva in se je ožilo območje človečnosti in je nastopil ubožni čas, je zob časa že poskrbel za poraze. Isti pesnik, ki je v dolgi pesnitvi - Kruh in vino - vzkliknil "Čemu pesniki v tem ubožnem času", je napisal tudi tri verzije pesmi Dictermuth - Pesniški pogum. Holderlin je himnično-zanosno menil, da so pesniki "jeziki ljudstva", namreč tisti, ki jih je, kot sporoča misterij binkoštnega praznika, razsvetlila ognjena resnica spoznanja.

Priznam, da me položaj, ki je kot iracionalna stihija izpodkopal temelje elementarnih življenjskih pravic narodom te razpadajoče Jugoslavije, vznemirja. Zavedam se, lastne nemoči sredi večsmernosti različnih negativnih procesov, in vendar je tu tudi upanje, o katerem govori Holderlin, ko v prvi verziji svoje pogumne pesmi trdi, da smo "Wir, die Dichter des Volks" (Mi, pesniki ljudstva), oziroma kasneje "Wir, die Sanger des Volks" (Mi, pevci...) in končno tretjič in dokončno "Wir, die Zungen des Volks" (Mi, jeziki ljudstva...).

Mašinerija vojnega stroja je ogromna, vendar so škornji militaristov, lončeni. Ko zmagoslavno tolčejo z njimi ob tla, njihov korak že razpada.

Holderlin je bil velik pevec, vendar so mu sirene ponudile - kot vsakomur, ki mu je dano spoznanje - orožje, ki je močnejše od vpitja in petja, molčanje. Z njim je preupil tiste, ki so imeli na tisoče besed, ampak, že Wittgenstein in Karl Wolfskehl sta vedela, da je beseda ob tej inflaciji besede mrtva.

Ali naj sredi vseh nakopičenih grozot molčimo? Ali naj molčimo v vojni, ker v vojni muze, kot pravi pregovor, molče? Ali naj molčimo v času, ko so stari v socialistične utopije zazrti sistemi, ki so postajali vedno manj perspektivni in zato totalitaristični, že davno izžrpali vse svoje materialne in duhovne substance in odpadajo kot posušeno cvetje?

Toda, vse kar se stihijsko dogaja zdaj in tukaj in tam, se je nakazovalo že zdavnaj, takorekoč od prvih dni po vojni, v letu 1945, ko ni bilo mogoče ukrotiti zmaja herojskega titanizma in ustaviti nevarne militarizacije jugoslovanske družbe z vojaškim kultom negovanja

osebnosti. To je bila negativna junaška doba, ki je v drugačnem človeku vse prehitro videla zakletega sovražnika, tega pa je bilo treba že v kali eliminirati. Mistifikacije in mitologizacije vojne in osvobodilnih bojev brez pravih in za demokratični in humani razvoj družbe nujnih objektivirajočih diferenciacij so rodile, naslanjajoč se na stare in dejanske travme narodov, Jasenovac, in druga koncentracijska taborišča, pokole nad resničnimi ali domnevnimi nasprotniki, grozljivo krvava obračunavanja komunističnih zmagovalcev po vojni z vrsto drugih, novih, tem sledečih represalij, posebno, čustveno naelektreno izključevanje razuma, oziroma racionalnih kriterijev, pri urejevanju in oblikovanju družbene stvarnosti.

Militarizacija se je ne le v politiki, temveč tudi v mentaliteti, v dušah ljudi, spojila s starimi travmami iz polpreteklosti in prastarimi mitologizacijami in mistifikacijami zgodovine izpred mnogih in mnogih stoletij, če ne tisočletij. Opraviti imamo z napačno in nevarno usmerjenostjo, ki se a priori loči od vseh integracijskih evropskih usmeritev in demokratičnih prizadevanj. Kako tu naprej? Ali je molk edini in največji odgovor?

Wolfgang Hildesheimer, nemški žid, ki je po doživetjih vojne, holokavstvu in razpadajoči povojni humanitas, ob rastoči ogroženosti zemlje, ob uničevanju njenih dragocenih surovin, ob rastočem onesnaževanju okolja in grozeči radioaktivnosti, skrajno pesimistično napovedal konec, prenehal pisati in zdaj umrl, je eden tistih, ki se je kot pisatelj odločil za zadnji, v skrajno substanco naše eksistence segajoči odpor. Ta avtor fantastičnih, absurdnih in črnih zgodb ter dram ni edini v zadnjem času, ki se je odločil za tako pot. Tudi iz sredine te majhne, a skoncentrirane slovenske književnosti, se je prostovoljno poslovilo več izredno subtilnih, posebno nadarjenih talentov. Je to usoda molka na potresni črti, kjer se Srednja Evropa stika s pandemonijem Balkana?

Na vsaknačin obstaja ustvarjalni molk, ko se duša, kot v primeru Holderlinu ali Rimbaudu, zapre vase in spoji z valovanjem etra, ki je konkretno nevidno in neslišno.

V času amputiranega družbenega razuma se na tako pot izključevanja iz konteksta podajo le nekateri. Ne morem se odločiti za molk, kot pisanje pesmi ni utihnilo niti po grozotah genocida v Auschwitzu. In četudi morda

gre za inflacijski odpor tisočeri besed, z kulturnopolitični paradoks in literarni ornament, s odločam za kritično moč besede, ki se upira starin brezumjem in novim brezumjem.

O tem se jasno zavedam lastne nemoči. Kljub temu vloga popotnika skozi prostor in čas lahko pisatelju ka prija. Ob integraciji raste tudi nomadska strast. V ten kontekstu je razkosavanje nekdanje Jugoslavije zares manj kot oksimoron, bistroumni nesmisel, bi mislil Peter Handke. Ob tem pa je zamenjal posledice z vzrokom. Tudi v - Ponovitvi - in pri -Kobalovih - je prav tako ko ob prevajanju Lipuševega - Dijaka Tjaža - iskal in odkrival neko arhaično, mitologizirano Deveto deželo Indijo Koromandijo nekega ljudstva izven konkretnega časa in prostora. Veliki stilist avstrijsko-nemške literature, ki je po moje svoje najboljše stvari, kot sem pisal že leta 1981, dal v svojem prvem, začetnem ustvarjalnem obdobju, je s sentimentalno - romantičnem zanosom zgrešil svoj cilj in izgubil svojo ljubljensko slovensko Deveto deželo. Vendar je po drugi strani nevarno - čeprav ne bi bil rad kritik nečesa, kar se je dogajalo izven mojega gibalnega prostora - uporabiti določen narod, pa naj je bojda še tako majhen, za konstrukcijo lastne literarne mitologije. Za Slovence je kar prav, da so ušli iz arhaičnega časa Devete dežele, iz kraljestva palčkov in vil, v dejansko družbeno resničnost, ki jo hočejo, kot mnogi drugi evropski narodi, ki ravno zdaj rastejo v subjekt političnega dogajanja, oblikovati kot samostojen faktor. V tem smislu je, kot mislim, kar prav, da je Handke ta čas, kot sam misli, spoznal tudi slabe razsežnosti Slovenije, ki je očitno ni nikoli prav poznal, drugače zdaj tega razočaranja ne bi bilo.

Vse to seveda priča za to, da čas pesnikov tudi v ubožnem času še ni minil. In četudi je molk kriterij, ki bi mu bilo možno slediti, še niso izveneli ugovori in morda celo sfingasti disputi, ki pa jim je še vedno vredno slediti. In četudi smo, kot pravi v pesmi, iz katere je vzet citat za naslov letošnjega srečanja v Vilenici, tu prepozno, lepa beseda ne zveni zaman, zakaj tudi dobri bogovi, ki so nas v tem nevrednem ubožnem času zapustili, se bodo spet vrnili.

(Predavanje na mednarodnem pisateljskem srečanju v Vilenici 1991.)

ŠTUDENTOVSKO GIBANJE V SLOVENIJI

Študentsko gibanje v Sloveniji je bilo, prav tako kot celotno mladinsko gibanje, vkalupljeno v ZSMS (Zveza Socialistične Mladine Slovenije).

S prihodom takoimenovane slovenske pomladi in preoblikovanjem ZSMS v politično stranko, je iz nje izstopila UKZSMS (Univerzitetna Konferenca Zveze Socialistične Mladine Slovenije), kakor se je imenoval študentski del ZSMS in ustanovil študentsko organizacijo Univerze v Ljubljani in Mariboru.

Študentje so že prej poskusili ustanoviti svojo stanovsko organizacijo. Tako je na Filozofski fakulteti že od leta 1988 pollegalno deloval študentski parlament. Vendar se je pravo študentsko organiziranje začelo z razpadom ZSMS. Na podlagi pregleda dela študentske organizacije Univerze v Ljubljani lahko ugotovimo, kako poteka študentsko življenje.

Študentska organizacija Univerze v Ljubljani (ŠOU) je pravna naslednica Skupnosti študentov ljubljanskih visokošolskih zavodov, ki se je ob združitvi Zveze študentov Slovenije preimenovala v UKZSMS in je pod tem imenom delovala do preoblikovanja v stanovsko združenje študentov ljubljanske univerze.

Temeljni akt, ki ureja delovanje ŠOU, je študentska ustava. Iz nje so razvidna področja delovanja ŠOU. Poudariti pa je treba, da je ŠOU striktno nadstrankarska organizacija, ki zaradi uresničevanja svojih ciljev sodeluje z vsemi strankami in organi upravljanja. ŠOU je neprofitna organizacija s katere lastnino razpolagajo in upravljajo študentje na način, ki ga določa študentska ustava.

V ŠOU lahko deluje vsak študent, ki je redno vpisan na katero izmed fakultet univerze v Ljubljani. Najvišji organ ŠOU je študentski parlament, v katerega so na tajnih volitvah izvoljeni predstavniki (poslanci). Na vsakih petsto študentov je voljen en poslanec.

Izvršni organ študentskega parlamenta je študentska vlada, ki se oblikuje za eno leto. Vlada ima predsednika in študentske ministre za naslednja področja: proračun, mednarodno sodelovanje, založništvo, šport, izobraževanje, socialno varstvo, kultura.

Nekatere občudniške dejavnosti delujejo direktno v okviru ŠOU, to so:

1. KOMISP (Koordinacijski odbor za mednarodno izmenjavo strokovnih praks).

Glavno področje dela je organizacija in izvedba mednarodne izmenjave različnih oblik strokovnega izpopolnjevanja za študente, kot

so strokovne prakse, seminarji, študijska potovanja, izmenjalni tedni, ipd. Nastal je kot združenje pododborov mednarodnih strokovnih ali stanovskih študentskih zvez, ki delujejo na ljubljanski univerzi. V KOZMISP se povezujejo:

AMIESEC (Mednarodna zveza študentov ekonomije), SMSIC (Komisija za mednarodne odnose študentov medicine), IAESTE (Združenje študentov tehničnih in naravoslovnih ved), IPSF (Združenje študentov farmacije), ELSA (Združenje študentov pravnih fakultet), itd..

2. Študentski servis deluje kot posebna dejavnost ŠOU. Organiziran je zato, da posreduje in organizira občasna dela tako visokošolcem kot tudi dijakom srednjih šol. V sklop dejavnosti sodi informiranje, posredovanje priložnostnih del, svetovanje.... Posebej moramo poudariti, da se denar, ki ga študentski servis zasluži s posredovanjem del, porablja za financiranje občudniških dejavnosti. To pa direktno pomeni, da si študenti sami zaslužimo denar za naše dejavnosti in tako nosimo glavni del financiranja le teh.

3. Študentska kulturna društva.

ŠOU pomaga tako finančno, kot z oddajo prostorov nekaterim društvom, ki združujejo vsaj 50% študentov. Sem spadajo:

Akademski pevski zbor Vinko Vodopivec,

Akademski pevski zbor Tone Tomšič,

Študentski plesni klub Kazina,

Akademski folklorni skupina France Marolt,

Akademsko planinsko društvo, itd..

4. Študentski časopis Tribuna in radijska postaja Radio Študent skrbita za obveščanje o študentskem življenju pa tudi o drugih dogodkih.

5. Študentski center (SC) je zavod, ki so ga ustanovile Republika Slovenija, Univerza v Ljubljani in ŠOU. Glavna dejavnost je nudenje bivanja in prehrane študentom ljubljanske univerze ter ustvarjanje pogojev in razvijanje rekreacije ter drugih interesnih dejavnosti študentov. V ŠC je trenutno 6073 študentov, to je približno 1/3 vseh študentov univerze v Ljubljani. Približno 1/3 študentov je iz ljubljane in stanujejo pri starših, preostala tretjina pa stanuje v privatnih sobah.

DELOVANJE ŠTUDENTSKE VLADE V PRETEKLEM LETU

V nekaj stavkih je težko povzeti vse dejavnosti, ki so jih člani vlade in vlada v celoti izvedli. Velik del dejavnosti je bil v zvezi z

MLADI KRŠČANSKI DEMOKRATI

V začetku svojega predavanja mi dovolite, da se vam zahvalim, da ste naju povabili medse kot predavatelja in naju prišli poslušat. Posebej hvala g. dr. Klopčiču.

Predno osvetlim današnje mladinsko in študentsko gibanje na Slovenskem, je prav, da pogledamo, kako je bilo urejeno vse v času 45 letne vladavine komunizma.

Kot najmočnejša in praktično edina sila je bila ZKS. SZDL je bila samo navidezen pluralističen prostor, v katerem so prav tako vladali komunisti. Mladi so bili avtomatično, s petnajstim letom sprejeti v ZSMS, kjer je bila prav tako, za vsako višjo funkcijo potrebna partijska izkaznica.

Leta 1974 so ukinili Zvezo študentov Slovenije, v zameno so ustanovili UK ZSMS, ki je bila priključena enotni socialistični mladini (ZSMS).

Med mladimi, predvsem študenti in dijaki, je deloval MOŠ (Medškofijski odbor za študente in izobražence), ki je deloval v

Ljubljani in Mariboru, kjer so se študentje zbirali v veroučnih skupinah in so na ta način lahko prišli tudi do drugačnih idej, kot jih je širil režim. Vendar je bil, in je še, MOŠ pretežno verska organizacija za izobražence, tesno povezana s katoliško Cerkvijo.

Ponovna vzpostavitev večstrankarskega sistema na Slovenskem, je postavila tudi izziv pred mlade, da so se aktivneje vključili v politično in družbeno življenje. Prva je bila med sodobnimi mladinskimi strujami ustanovljena Zveza kmečke mladine. Nato pa so se dokaj hitro ustanovili tudi pomladki drugih strak. Pri Slovenski Demokratični zvezi so ustanovili MLIN (Mlada Inicijativa pri SDZ), ki se zelo aktivno vključuje tudi v Evropska združenja konzervativnih strank. Pri Socialdemokratski zvezi deluje Socialdemokratska mladina. Komunisti oz. prenovitelji, imajo kot svoj pomladek Demokratični forum.

Po razpadu komunističnega režima in ko je iz Sibirije pihal čedalje južnejši veter, je prišlo tudi do razpada ZSMS, iz katere so se najprej

izločili študentje in ustanovili Studentovsko organizacijo, kot stanovsko organizacijo. Kmalu zatem so jim sledili še dijaki in ustanovili Zvezo dijakov Slovenije. Zveza dijakov Slovenije je v slovenski javnosti znana predvsem po dijaškem štrajku, ki je razburkal duhove do takrat poslušne in pohlevne šolske mladine. Predvsem v Ljubljani, pa tudi v nekaterih večjih mestih, so se vrstile dijaške manifestacije. Dosegli so, da je o njihovem vprašanju razpravljal slovenski parlament in skoraj povzročili odstop ministra za izobraževanje.

Poleg študentov in dijakov se je iz nekdanje ZSMS ustanovil še Mladinski Svet Slovenije, ki naj bi bil krovna organizacija mladih Slovenije. Vanj so vključeni vsi pomladki političnih organizacij, ter razne druge oblike delovanja mladih kot npr. Zveza tabornikov Slovenije, Zveza katoliških skavtinj in skavtov, ŠKUC (Študentski

dalje na str. 12

MLADI KRŠČANSKI DEMOKRATI...

nadaljevanje s str. 11

Kulturno-umetniški center) in drugi. Ker pa se organizacije, ki sestavljajo Mladinski svet Slovenije bojijo ponovne prevlade ene monopolistične organizacije mladih, se vse bolj uveljavlja ideja o vladnem organu, ki bo koordiniral delo mladih.

Predlogi se predvsem opirajo na izkušnje iz zahodne Evrope, kjer imajo kot npr. v Nemčiji ustanovljen Jugendamt- Urad za mladino, kot del ministerstva za družino. Tako bi naj tudi v Sloveniji ustanovili poleg ministerstva za socialno in delo še urad za mladino, ki naj bi deloval kot usklajevalec in seveda tudi financer dejavnosti mladih. Za tak koncept se zavzemajo predvsem MLIN (Mlada iniciativa pri Slovenski Demokratični zvezi), Mladi Social-demokrati ter Mladi krščanski demokrati.

DELOVANJE MLADIH KRŠČANSKIH DEMOKRATOV

MKD so bili ustanovljeni novembra 1989 in štejejo danes okrog 2500 članov. Številka sicer ni visoka, vendar smo v primerjavi z ostalimi pomladki političnih strank ena namočnejših organizacij. MKD si v skladu s programom stranke prizadevamo, za čim učinkovitejše delovanje na področjih, ki so za mlade še posebej zanimiva. Svoja prizadevanja smo usmerili k temu, da delovanje naše stranke približamo ljudem. Odprtost do bližnjega in pripravljenost za sodelovanje, sta značilnosti MKD ter vzor za skupno življenje v slovenski državi.

Naša politika temelji na krščanskem razumevanju posameznega človeka in njegovi odgovornosti pred Bogom. Prizadevamo si, da vrednote kot so svoboda, humanost, vera ne postanejo usodna nasprotja med socialističnimi, liberalnimi, konzervativnimi in še kakšnimi političnimi gibanji.

Vsebinska našega političnega delovanja je v ohranjanju tistega, kar je zgodovina potrdila in obnavljanju tistega, kar je totalitaren režim v prejšnjih desetletjih nasilno zatrl. Prav tako nujno pa je razvijanje novih perspektiv političnega delovanja, ki bodo odgovarjale na izziv časa in nam odprla vrata v Evropo in v svet.

ORGANIZIRANOST MKD

Najvišji organ MKD je Izvršni odbor, ki ima 13 članov. Najvišji odbor na občinski ravni pa je občinski odbor. Na državni ravni Mladih krščanskih demokratov delujejo številne komisije, ki se trudijo svoje delovanje prenesti na čim širši krog članstva.

MEDNARODNA KOMISIJA

Glavna naloga peščice ljudi, ki delujejo na tem področju, je mednarodna prezentacija MKD in hkrati prenos izkušenj in idej med članstvom. V dveh letih delovanja smo vzpostavili ogromno stikov z demokratičnimi evropskimi združenji ter političnimi strankami naših sosedov. (DEMYC, EYCD, Junge Union, Junge Volkspartei...). Svojo filozofijo in usmeritev stranke smo dokazovali s svojim delom, saj se je nemalokrat zgodilo, da so svoja nezaupanja do novih strank v mladih demokracijah tudi glasno izrazili. Dejstvo je, da se je skoraj hkrati na slovenskem pojavilo več strank s podobnim imenom (Demokratični Forum, ki so mladi komunisti; MLIN, MKD...) in je opazovalcu od zunaj verjetno res težko razlikovati, kdo je kdo. MKD so polnopravni člani DEMYCa ter opazovalci pri EYCD. V Ljubljani smo gostovali več evropskih gostov. Sami pa smo se udeležili večih političnih srečanj, kongresov povsod po svetu.

KULTURNA KOMISIJA

Že ime samo pove, kaj je naloga in smoter te skupine. Eden večjih uspehov te komisije je ustanovitev dramske skupine, ki trenutno gostuje po Sloveniji za Hochwälderjevo igrano Sveti eksperiment. Organizirali so tudi razstavo in kulturni tabor, ki je potekal od 6. do 8. septembra v Kranju.

POLITIČNA KOMISIJA

skrbi za seminar politične misli. To so mesečna srečanja, na katere vabimo znane predavatelje, predvsem krščanske demokrate in se poskušamo v neposrednem pogovoru čimveč naučiti.

KOMISIJA ZA SOCIALO IN DRUŽINO

Svojo aktivnost so predvsem posvetili problemu mater študentk in mater samohranilk, katerih status je v kritičnih ekonomskih razmerah res ogrožen.

EKOLOŠKA KOMISIJA

Področje njihovega delovanja zavzema raziskovanje načina življenja živih bitij in njihovega odnosa do okolja. Seveda je najbolj kritičen odnos človeka do okolja. Organizirali so nekaj čistilnih akcij ter tabor v Lendavi, kjer so se ukvarjali z vprašanji izumiranja črne jelše ter onesnaženje rek Ledave in Mure.

Pri MKD se je ustanovil tudi Slovenski akademski klub, ki naj bi povezoval kakoliške študente in izobražence ter se zavzemal za njihove pravice.

Irena Mlinarič-Raščan

DRZNI SLOVENEK Z JADRNICO
OKROG SVETA

Trenutno sredi Atlantika.

Slovenci smo dostikrat imeli vrhunske športnike, ki so se uspešno uveljavljali na mednarodnih tekmovanjih. Slovenski telovadci in smučarji so dostikrat bili med svetovnimi prvaki, slovenski planinci so preplezali najbolj nevarne in visoke gorske stene, tudi igralci košarke in plavalci niso bili slabi. Manj pa je znano o slovenskih športnikih, ki z jadrnico plovejo širom sveta. Od teh je brez dvoma najbolj zaslužen in uspešen naš slovenski rojak Jure Šterk, ki je doma iz Bele Krajine. S čolnom je prejadral veliko sveta, med drugim tudi že trikrat Atlantski ocean, kar je neverjeten uspeh, s katerim se le malokdo lahko pohvali. Jure je brez dvoma primer neustrašenega in odločnega pomorskega jadrnalca, kakršnih je malo na svetu. Svoje izkušnje je lepo napisal v knjigi o jadrnanju, bil je tudi že dostikrat na ljubljanskem TV. Povedati pa moramo tudi, da je Jure velik rodoljub in da je med zadnjo vojno na Slovenskem, sodeloval pri Teritorialni obrambi.

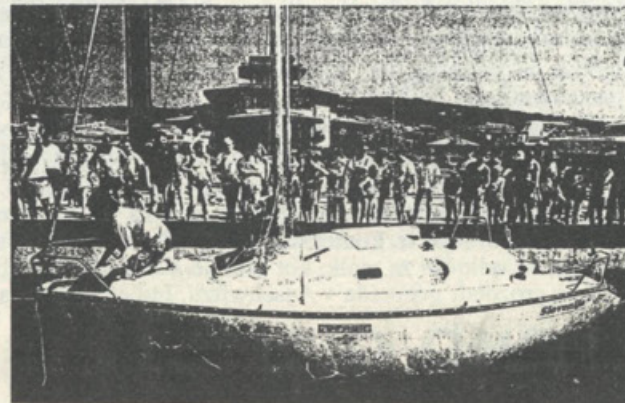
Trenutno je Jure zopet na Atlantiku in jadra proti Martinique. To pa je samo prvi del njegovega drznega potovanja z jadrnico okoli sveta. Od Martinique namerava nadaljevati potovanje skozi Panamski kanal in po Pacifiku do Nove Zelandije in Avstralije, od tam pa na New Guinea in naprej po Indijskem oceanu do Afrike. Potovanje bo nadaljeval po Rdečem morju, skozi Sueški prekop bo prišel v Sredozemsko morje in po Jadranskem morju nazaj v Slovenijo. Jure meni, da bo potreboval za to pot dve in pol leti.

Na pot se je podal 23. avgusta 1991 iz pristanišča Portorož. Po Jadranskem in Sredozemskem morju, katera pozna, kot on pravi, boljše kot svoj žep, je prispel na Kanarske otoke. Najslabše prilike za jadrnanje - na tej poti - so bile južno od Balearskih otokov in potem tik pred Kanarskimi otoki, koder so radi neurja valovi visoki do 8 metrov. Iz pristanišča Las Palmas na Kanarskih otokih je Jure odplul dne 28. decembra 1991 in se podal preko Atlantika proti Martinique. Jadrnanje preko Atlantika je bilo dosedaj (jan. 22. 1992), z izjemo enega velikega viharja, kar prijetno, morje ni bilo zelo valovito, tako da si je Jure kar želel malo več vetra, da bi lahko hitreje prijadral do prvega cilja.

Stopnjo težavnosti tako zahtevnega jadrnanja lahko doumemo le, če upoštevamo, da Jure plove v jadrnici čisto sam in da je jadrnica samo 6.5 metrov dolga, da je to pravzaprav prava 'lupinica', katera se dostikrat mora boriti z valovi, ki so večji, kot je jadrnica dolga.

Jadrnica se imenuje "SLOVENIJA" in na jamboru plapolja slovenska zastava. SLOVENIJA se ne sme potopiti, pravi Jure. Jadrnico je naredilo podjetje TRI PLAST v Vikrah pod Šmarno goro in sicer po vzorcu francoskih Cociojev, ki so se dosedaj najbolj obnesli na podobnih potovanjih. Seveda so jadrnico, posebno trup, primerno ojačili in Jure dosedaj še ni imel nobenih težav. Seveda nesreča nikoli ne počiva in eno noč, sredi Atlantika ko je Jure spal, se jadrnica zaletela v lesen hlood in pri tem pokvarilo krmilo. Na srečo je Jure imel seboj nadomestno krmilo, katerega sedaj uporablja in pri tem moli, da bi krmilo zdržalo do Martinique. Tam pa bo dobil dva nadomestna krmila. Drugače je jadrnica SLOVENIJA odlično opremljena. Ima vse naprave za moderno navigacijo, vključno dva autopilota, radijsko oddajno postajo, s katero vzdržuje zvezo s Transatlantic Maritime Mobil Net, z radioamaterji v Sloveniji in drugod po svetu. Jure uporablja oddajnik ICOM 735 z vertikalno anteno. Električni tok dobiva iz baterij, katere polni s solarskimi celicami, in če je potrebno, z majhnim Honda generatorjem. V sili pa lahko polni baterije tudi z generatorjem, ki ga poganja mlin na veter.

Jure se javlja dvakrat na dan. Vedno najprej pove svojo pozicijo, da bi mu v slučaju kake nesreče lahko hitro poslali pomoč. Po radiu smo med drugim zvedeli, da je s hrano dobro založen, vsa hrana je v konzervah razen zelja, tako si lahko včasih naredi svežo zelnato solato. Poleg golaža, nadevane paprike in slične domače hrane, mu najbolj ugajajo vampi, krompir pa si skuha na plinski pečici. Pokvarile pa so se mu pomaranče in ena steklenica vode, radi česar je imel dva dni težave z želodcem, vendar se je hitro pozdravil z domačim žganjem. Na jadrnici ima, tako on pravi, 'vinsko klet', ki je bila sploščena dobro založena, ima pa sedaj samo še tri steklenice rebule, kar bo komaj zadostovalo do Martinique. Povedal pa je še, da ima v vinski kleti tudi še nekaj bolj žlahtnega kot npr. brinovca in domače žganje.

Jadrnica "Slovenija", s katero Jure Šterk pluje okrog sveta. Foto: Marjan Garbaj

Na samoto v čolnu je navajen in mu dolgčas nikdar ni, ker je vedno dovolj dela s pisanjem dnevnika, z vzpostavljanjem radijskih zvez, s snemanjem z 'video camero', s kuhanjem in s poglobitvijo opravilom, z jadrnanjem. Z veseljem pa je povedal, da je tokrat prvič na Atlantiku srečal dve ladji. V pomorske deklice Jure ne verjame, pravi, da jih ni, pač pa mu je družbo delal nekaj dni 3 metre dolg morski pes. Drugače pa pravi Jure, da je neizmerno lepo jadrati ponoči, ko je nebo posejano z zvezdami.

Na dan Jure prevozi nekako 40 do 80 milj, včasih tudi več, vse je pač odvisno od tega, kako močno piha veter. Včasih je treba precej potpeti, vendar Jure pravi, da je na to navajen.

Ko bo pristal v Martinique, se bo najprej malo sprehodil, in če bo prilika, šel tudi na ples, da si utrdi noge in malo razvedri. Potem bo pa vse temeljito pregledal, in če je potrebno, popravil jadrnico, zamenjal staro krmilo z novim. Ko bo vse to urejeno in jadrnica pripravljena za nadaljnjo pot, se bo Jure malo 'oddahnil', šel na 'počitnice' v Plymouth, Ma., kamor ga je povabil slovenski radioamater, Polde Bric, WSIM.

No, morda nam bo uspelo, da ga bomo dobili celo semkaj v Toronto. Toliko za danes, v prihodnji številki pa morda še kaj več o Juretu, temu našemu pogumnemu jadrncu.

Mate Lenard, VE3TJA

P.S.: Za slovenske radio amaterje v Kanadi: Jureta lahko dobite vsak dan ob 13.10GMT, na 21.360MHz ali pa na 14.155MHz, potem pa še ob 22.30GMT, na 21.205MHz ali pa na 14.310MHz, pač glede na to, kako je propagacija.

CROATIAN QUEEN'S PARK VIGIL

As a Slovenian-Canadian and a representative of the Slovenian Council in Canada and the Slovenian National Federation in Canada, I, and the organizations I represent, and Slovenians throughout the world, would like to, first, thank those countries which have recognized Slovenia and Croatia as independent, sovereign states - these are: The Baltic nations, the Ukraine, Germany, the Vatican...and, earlier today, the European community and its member nations, and Canada. Thank you very much, and particularly, thank you, Canada.

Secondly, I urge those countries which have not already done so, particularly the United States, to recognize the sovereignty of Slovenia and Croatia at the earliest opportunity. Such an action could greatly help to stop the expansionist goals of the aggressive Yugoslav federal army, and lead to a lasting and just peace in the area.

G R O B O V I

DR. FRANČEK ŽEBOT

V Westminsteru, blizu Anahelma v Kalif., je 9. januarja umrl dr. Franc Žebot, po rodu iz Maribora. Umrl je na posledicah možganske kapi, v starosti 81 let. Pokojni je bil najstarejši sin predvojnega mariborskega podžupana in narodnega poslanca Franja Žebota ter brat na isti dan pred tremi leti umrlega prof. dr. Cirila Žebota. Pogreb je bil 14. januarja v Westminsteru. Za pokojnim žalujejo: žena Ljilja roj. Pogačnik, hčerki Marinka in Sonja, sinovi George, Frank in Peter ter sestre Mara v Mariboru, Anka in Dora v Londonu, v St. Catharinesu, Kanada pa brat Jože.

Več o življenjski poti dr. Frančka Žebota v prihodnji številki.

Dr. JOŽE KVEDER
(1922 - 1992)

Iz avstrijske Koroške, iz mesta Špital na Dravi, je prispela žalostna vest, da je v ponedeljek, 13. januarja letos, umrl dr. Jože Kveder. Taka novica je povsem drugačna od onih, ki jih vidimo v posebni časopisni rubriki vsak dan.

Drugačna je, ker je osebnost.

Smrt prijatelja nas prizade, ker je bil pokojni del nas samih. Prijatelj je tisti, ki nam je, če že ne čustveno, vsaj razumsko podoben.

Prijatelja spremlja pogosto tudi naši podobna življenjska usoda in čas, zato je izguba prijatelja tako težka. Spomni nas tudi na našo življenjsko minljivost.

Jože Kveder je bil rojen v Ljubljani 1922. Končal je istotam klasično gimnazijo. Med njegovimi sodobniki najdemo pesnika Franceta Balantiča in duhovnika Toneta Zrnca.

Maja 1945 se je Jože Kveder s tisoči Slovencev umaknil na Koroško. Bival je sprva v Špitalu v UNRRA - Camp, pozneje pa v Gradcu, kjer je študiral in končal medicinsko fakulteto. Vrnil se je v Špital in tam deloval kot splošni zdravnik. Med domačini je bil priljubljen in dosegel položaj okrožnega zdravnika. V Špitalu se je poročil, si ustanovil lepo družino in lepo domačijo.

Kanada, Amerika ali Argentina ga niso mikala.

Osebnost sem ga spoznal šele v Špitalu v kampu in v njegovi družbi prebil neštete ure. Obiskal sem ga vedno na njegovem domu na poti v Ljubljano.

Jože je bil odkrite narave, poštenjak in tisto kar imenujemo RESNIČEN SLOVENEK. Slovenstvo ni obešal na veliki zvon niti ne na križav boben. Svojega prepričanja, svetovnonazorskega kot še osebnega, ni nikoli časom ali politični modi spreminjal ali prilagajal. Ostal je, kar je vedno bil: Slovenec in kristjan!

Ker je živel 45 let takorekoč ob slovenski meji in ves čas budno spremljal razvoj dogodkov v Sloveniji, je bilo njegovo razumevanje teh, bolj aktualno, bolj realistično in manj z nostalgijo in romantičnimi prežeto od našega, ki živimo v Ameriki! Tako mi je sam povedal, to isto sem bral v njegovih pismih.

Sloveniji je pomagal z mnogimi pošilkami zdravil.

Vkljub domotožju se nikoli ni več vrnil v svoj domači kraj, v Slovenijo.

Politična emigracija je z njegovo prerano smrtjo izgubila enega najvidnejših članov.

Zapuščena žena Lore, sina dr. Gerharda z družino in hčerko Moniko tudi z družino.

Naj mu bo lahka koroška zemlja, katero je ljubil! Njegovi družini, sorodnikom in prijateljem naše iskreno sožalje!

Božo Kramolc

The United States is the world leader in the fight for justice and human rights. I now urge the United States to continue being a world leader and to join those countries which have recognized the rights of Slovenians and Croatians to their own independent, sovereign countries.

Thank you, once more, to the countries which have recognized Slovenia and Croatia.

Croatian Queen's Park Vigil

(Na dan mednarodnega priznanja Hrvaške in Slovenije, 15. januarja 1992. je, na hrvaški vigilijina Queen's Parku v imenu Slovensko-Kanadskega Sveta in Slovenske Narodne Zveze, govoril g. inženir Ciril Pleško. Uredništvo Slovenske Države.)